

Rannikkoalueen virkistyskäytön kysyntä

Marjo Neuvonen, Tuija Sievänen ja Katri Korhonen

Metlan työraportteja / Working Papers of the Finnish Forest Research Institute
-sarjassa julkaistaan tutkimusten ennakkotuloksia ja ennakkotulosten
luonteisia selvityksiä. Sarjassa voidaan julkaista myös esitelmiä ja
kokouskoosteita yms.

Sarjassa ei käytetä tieteellistä tarkastusmenettelyä. Kirjoitukset luokitellaan
Metlan julkaisutoiminnassa samaan ryhmään monisteiden kanssa.

Sarjan julkaisut ovat saatavissa pdf-muodossa sarjan Internet-sivuilta.

<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/>
ISSN 1795-150X

Toimitus

PL 18
01301 Vantaa
puh. 010 2111
faksi 010 211 2101
sähköposti julkaisutoimitus@metla.fi

Julkaisija

Metsäntutkimuslaitos
PL 18
01301 Vantaa
puh. 010 2111
faksi 010 211 2101
sähköposti info@metla.fi
<http://www.metla.fi/>

Tekijät Marjo Neuvonen, Tuija Sievänen ja Katri Korhonen			
Nimeke Rannikkoalueen virkistyskäytön kysyntä			
Vuosi 2009	Sivumäärä 92	ISBN 978-951-40-2157-2 (PDF) 978-951-40-2158-9 (nid.)	ISSN 1795-150X
Yksikkö / Tutkimusohjelma / Hankkeet Vantaan toimintayksikkö / 3462 Luonnon virkistyskäytön seuranta ja arviointi			
Hyväksynyt Jussi Uusivuori, prof., 27.02.2009			
Tiivistelmä Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää rannikkoalueille ja saaristoon kohdistuvaa virkistyskäytön määrää ja laatua sekä arvioida virkistyskäytön kehitystä tulevaisuudessa. Tutkimuksessa selvitettiin rannikkoväestön virkistyskäytön kohdistumista erityisesti merenranta-alueille ja saaristoon. Toiseksi tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa erityisesti Suomen rannikkostrategiassa mainittuihin kysymyksiin virkistysmahdollisuuksien riittävyydestä eli koetaan virkistyspalvelujen (esimerkiksi venepaikat ja uimarantapalvelut) määrä ja laatu riittäväksi, ovatko merenranta-alueet saavutettavissa ja onko merenranta-alueiden virkistysympäristö laadukasta. Tutkimuksella selvitettiin myös onko paikallisten asukkaiden virkistyskäytön ja luontomatkailukäytön kesken mahdollisia ristiriitoja, ja minkälaisia ongelmat ovat? Tutkimus kohdistettiin sellaisille rannikkoalueille, missä esiintyy väestön kasvupaineita ja tiivistä loma-asumista, ja missä virkistyskäytön kysynnän voi olettaa lisääntyvän. Tutkimusmenetelmä käytettiin väestökyselyä. Rannikkoalueiden väestöä edustamaan poimittiin 5000 henkilöä Hangon ja Tammisaaren, Turun ja Vaasan seutujen kunnista. Vastauksia saatiin yhteensä 1414, ja vastausprosentti oli 28. Kyselyssä käytettiin web-kyselytekniikkaa ja siihen yhdistettyä postikyselyä. Tutkimuksen aineistonkeruun toteutti Tilastokeskus. Vuonna 2008 rannikkoväestöstä 96 prosenttia oli harrastanut ulkoilua viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana. Uinti, veneily, kalastus ja rannalla oleskelu olivat tärkeimpiä rannikon ja saariston vesialueisiin ja rantoihin liittyviä ulkoiluharrastuksia. Ulkoilua kodin lähialueilla harrastivat lähes kaikki rannikkoalueiden asukkaat, ja noin puolet heidän lähiulkoilukerroistaan kohdistui merenranta-alueille. Kolme neljästä rannikon asukkaasta hyödynsi rannikon läheisyyden käymällä uimassa luonnonvessissä tai käytti muuten ranta-alueita virkistykseen. Noin puolet rannikon asukkaista harrasti veneilyä. Mökkeily oli myös erittäin suosittua, ja kahdella viidestä oli oma mökki tai säännöllinen käyttöoikeus vapaa-ajan asuntoon. Yli puolet näistä mökeistä sijaitsi meren rannalla. Useimpien virkistyspalvelujen suhteen asukkaat olivat tyytyväisimpiä Hangon ja Tammisaaren seudulla, ja vähiten tyytyväisiä Vaasan seudulla. Rantaan pääsyn mantereelta käsin kokivat ongelmaksi eniten Turun seudulla asuvat ja vähiten Vaasan seudulla asuvat. Veneilijöiden rantautumista estäviä tai haittaavia tekijöitä oli havaittu eniten Hangon ja Tammisaaren seudulla ja vähiten Vaasan seudulla. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että rannikkoalueiden asukkaat kokivat merenranta-alueet, saariston ja merialueet itsessään erittäin tärkeiksi virkistysympäristöiksi.			
Asiasanat luonnon virkistyskäyttö, rannikko, saaristo, ulkoilu, ulkoilututkimus			
Julkaisun verkko-osoite http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2009/mwp116.htm			
Tämä julkaisu korvaa julkaisun			
Tämä julkaisu on korvattu julkaisulla			
Yhteydenotot Marjo Neuvonen, Metsäntutkimuslaitos, Vantaan toimintayksikkö, PL 18, 01301 Vantaa, p. 010 211 2234, sähköpostiosoite marjo.neuvonen@metla.fi			
Muita tietoja Tuija Sievänen, Metsäntutkimuslaitos, Vantaan toimintayksikkö, PL 18, 01301 Vantaa, p. 010 211 2246, sähköpostiosoite tuija.sievanen@metla.fi Katri Korhonen, katriko@cc.joensuu.fi			

Esipuhe

Merenranta ja maisema houkuttelevat ulkoilijoita, retkeilijöitä ja monien eri alojen harrastajia, mutta kuinka suuri osuus lähialueilla asuvista suuntaa sunnuntaikävelynsä juuri rannalle tai millaisia palveluita virkistyskäyttäjät kaipaisivat? Tästä ei ole ollut tarkempaa tietoa saatavilla. Meren rannikon virkistyskäytön kysynnän voi olettaa olevan kasvussa, sillä yhä suurempi osuus väestöstä asuu rannikon läheisyydessä ja Etelä- ja Länsi-Suomen rannikkokaupungeissa, joissa rakentamatonta rantaa on kuitenkin enää niukalti. Tässä tutkimuksessa selvitettiin nyt ensimmäistä kertaa rannikkoalueen virkistyskäytön kysyntää.

Olemassa olevien virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittäminen onkin näin ollen tärkeää. Tämä on eräs vuonna 2006 laaditun kansallisen rannikkostrategian tavoite. Ympäristöministeriö tilasi Metsäntutkimuslaitokselta tutkimuksen rannikkoalueiden virkistyskäytön kysynnästä. Tutkimus tehtiin kyselytutkimuksena Vaasan, Turun ja Hanko-Tammisaaren alueen rannikkokuntien asukkailla. Saaduista vastauksista voidaan tehdä johtopäätöksiä koko rannikkoaluetta koskien. Jatkossa tullaan selvittämään edelleen virkistysalueiden ja –palveluiden tarjontaa ja vertailemaan saatuja tuloksia.

Saatujen vastausten mukaan puolet rannikkokuntien asukkaiden lähiulkoilukerroista suuntautuu meren rannalle. Tämä on merkittävä tulos ja kertoo meren rannan huomattavasta virkistysarvosta. Lisäksi veteen liittyvät harrastukset kuten veneily tai uinti, ovat yleisempiä rannikolla kuin Suomessa keskimäärin. Lisää tietoa aiheesta tullaan pian saamaan Metsäntutkimuslaitoksen koko Suomea koskevasta luonnon virkistyskäytön kysyntää mittaavasta tutkimuksesta (LVVI 2).

Rannikkoalueen virkistyskäytön kysyntä –tutkimuksen laatimista ovat ohjanneet Pekka Tuunanen ja Tiina Tihlman ympäristöministeriöstä. Tutkimuksen ovat tehneet Marjo Neuvonen, Tuija Sievänen ja Katri Korhonen Metsäntutkimuslaitokselta. Ympäristöministeriö ja Metsäntutkimuslaitos haluavat esittää parhaimmat kiitokset kyselyyn vastanneille rannikon asukkaille.

Tiina Tihlman

Ympäristöministeriö

Sisältö

1 Johdanto	6
1.1 Tausta	6
1.2 Tutkimuksen tavoitteet	7
1.3 Rannikkoalueen kuvaus	8
1.3.1 Suomen rannikkoalueet	8
1.3.2 Hangon ja Tammisaaren tutkimusalueen kuvaus	8
1.3.3 Turun tutkimusalueen kuvaus	10
1.3.4 Vaasan tutkimusalueen kuvaus	11
1.3.5 Virkistysalueiden ja palvelujen tarjonta	13
2 Aineisto ja menetelmät	18
2.1 Aineisto	18
2.1.1 Otanta	18
2.1.2 Kyselyn toteuttaminen	18
2.1.3 Muuttajat ja mittarit	20
2.2 Analyysimenetelmät	21
3 Tulokset.....	21
3.1 Rannikkoalueen väestön osallistuminen ulkoiluun ja ulkoiluharrastuksiin	21
3.1.1 Ulkoilu yleensä	21
3.1.2 Merenrantaan ja merialueisiin liittyvä ulkoilu	31
3.2 Lähiulkoiluun osallistuminen.....	33
3.2.1 Rannikkoväestön lähiulkoilu yleensä.....	33
3.2.2 Lähiulkoilu merenranta- ja saaristoalueilla	35
3.3. Luontomatkat.....	35
3.3.1 Rannikkoväestön luontomatkat	35
3.3.3 Mökkeily rannikko-alueilla ja saaristossa	36
3.4 Merenranta- ja saaristoalueiden virkistysmahdollisuudet ja -palvelut sekä niihin liittyvät toiveet ja ristiriidat	37
3.4.1 Tyytyväisyys nykyisiin virkistyspalveluihin	37
3.4.2 Esteitä ja haittoja ulkoilulle merenrannoilla ja saaristossa	38
3.5 Tulevan virkistyskäytön tarve	41
3.5.1 Virkistyskäytön kysynnän muuttuminen	41
3.5.2 Ulkoilun kysynnän ennusteet	41
4 Yhteenveto ja keskustelu	44
5 Johtopäätökset.....	51
Lähteet.....	54
Liitteet.....	56
Ulkoilutilastot	59
Taulukot	90

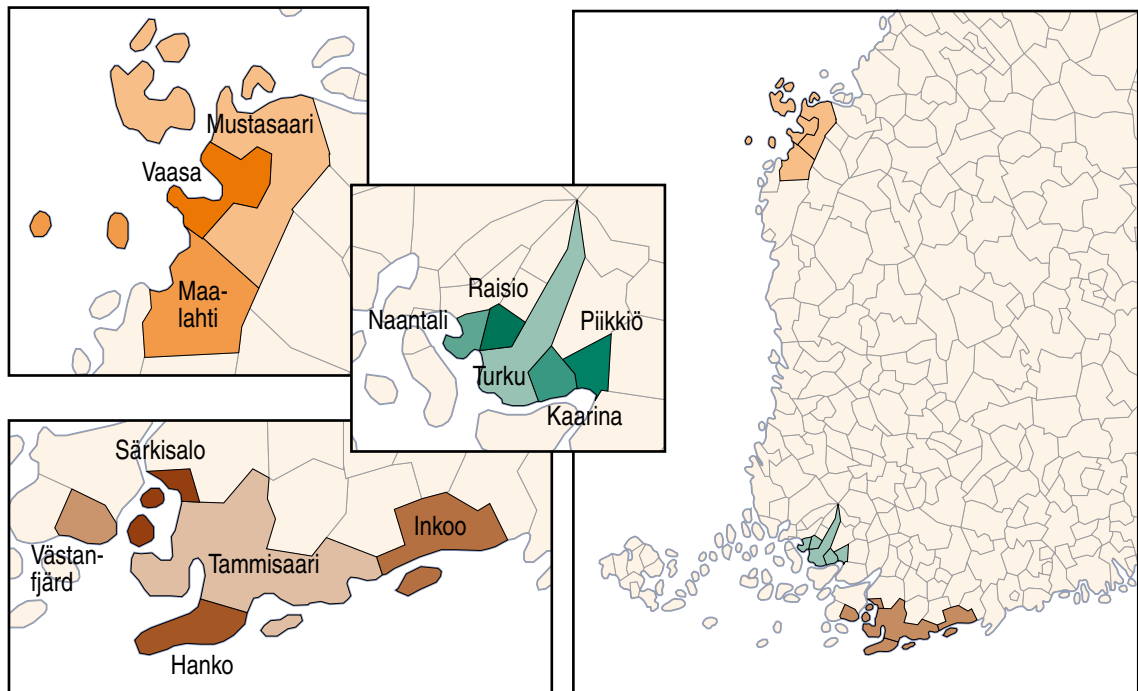
1 Johdanto

1.1 Tausta

Merenrannikot ovat yksi maamme merkittävistä ja vetovoimaisista maisema-alueista. Merenrannikkoja hyödynnetään monentyyppiseen elinkeinotoimintaan ja asumiseen, mutta yksi tärkeä käyttömuoto on virkistyskäyttö. Virkistyskäyttö kohdistuu ennen kaikkea kaupunkien ja taajamien lähialueille, matkailukeskusten ympäristöihin, vapaa-ajan asumisen alueille sekä rakennetuille virkistysalueille. Jokamiehen oikeudella rannoilla liikkuminen ja myös veneellä rantautuminen on kuitenkin mahdollista kaikkialla, missä ranta-alue ei ole rakennettu tai ei ole muita, esimerkiksi luonnonsuojeluun perustuvia rajoituksia. Meren rannikko ja saaristo ovat paitsi tärkeitä ulkoilun voimavaroja rannikkoalueiden asukkaille, ne ovat myös yhä merkittävämpiä luontomatkailun kohdealueita.

Ympäristöministeriön laatiman Suomen rannikkostrategian Kestävästi rannikolla -raportin (2006) mukaan 'rannikkoalueella tarkoitetaan meri- ja maa-alueita rantaviivan molemmin puolin sekä saaristoa rajaamatta aluetta tiukasti. Alueen laajuus merelle päin ja maalle päin voi vaihdella tarkasteltavan aiheen mukaan'. Tässä tutkimuksessa rannikkoalueen käsite rajataan virkistyskäytön näkökulmasta. Rannikon virkistyskäyttöä on kaikenlainen ulkoilu ja luontoon liittyvä harrastustoiminta, joka hyödyntää luontoympäristöä alueilla, joilla on meren rantaviivaa. Näitä alueita ovat merenrantaan rajautuvat luontoalueet mantereella ja koko meren saaristo. Rannikkoalueen väestöä tässä tutkimuksessa ovat ne rannikkokuntien asukkaat, joilla merenranta on saavutettavissa päivittäiseen virkistytymiseen. Rannikkoväestöä on Suomessa yli 2 miljoonaa, sillä suuret kaupungit kuten Helsinki, Espoo ja Turku ovat rannikkokaupunkeja (SVT: Väestörakenne 2008a). Joukossa on paljon kasvualueita, ja rannikkokunnista yli puolella netto väestömuutos oli positiivinen vuonna 2007. Tähän tutkimukseen valittiin kolme rannikkoseutua edustamaan rannikkoväestöä (kuva 1). Näitä seutuja ovat Hanko-Tammisaari -seutu, Turku ympäristökuntineen ja Vaasan seutu. Valinnan perusteet olivat kahdenlaiset. Alueellinen rajausta siten, että myös tutkimusalueiden virkistysmahdollisuuksien tarjonnasta voidaan saada riittävä tieto, oli tarpeen. Toiseksi nyt valitut alueet edustavat maantieteellisesti rannikon eri osia sekä edustavat kooltaan eri suuruisia paikkakuntia. Virkistyskäytön kysynnän väestöpohjan määrittelemiseksi valittiin rannikolla sijaitsevien kuntien lisäksi kunnat, jotka kuuluvat rannikon vaikutuspiiriin. Mukaan valitut kunnat ovat Hanko, Inkoo, Särkisalo, Tammisaari, Västernärjärd, Kaarina, Naantali, Piikkiö, Raisio, Turku, Maalahti, Mustasaari ja Vaasa. Mukana on esim. Raisio, jonka merenrannan osuus on hyvin vähäinen, mutta joka sijaitsee lähellä rannikkoa ja jonka asukkaat todennäköisesti käyvät virkistytymässä merellä ja rannikolla. Kohdekunnissa asuu noin 350 000 henkilöä, joista 15–74 -vuotiaita on 270 000 (SVT: Väestörakenne 2008b).

Suomen rannikkostrategian linjaamat tietotarpeet olivat selkeä lähtökohta tutkimukselle. Tautalla oli myös yleisemmät tietotarpeet, sillä rannikkoalueiden virkistyskäyttöä ei ole aikaisemmin tarkasteltu kattavalla tutkimuksella. Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi (LVVI) -tutkimus, joka toteutettiin vuosina 1998–2000, kattoi koko Suomen väestön, ja LVVI-aineistosta tuotettiin myös alueellisia, maakunnittaisia ulkoilutilastoja (Sievänen 2001, Sievänen ym. 2002). Tietoja rannikkoseutujen väestön ulkoilusta ei kuitenkaan LVVI-tietojen pohjalta ole raportoitu. Myöskään alueellisten tai paikallisten toimijoiden tuottamia ajankohtaisia tietoja virkistyskäytöstä ja luontomatkailusta rannikkoalueilla ei ole ollut saatavilla. Rannikolle ja saaristoon kohdistuvaa paikallista virkistyskysyntää koskeva tieto on tarpeen lähtökohtana, kun arvioidaan kestävä luontomatkailun mahdollisuuksia rannikkoalueilla. Ennen kaikkea virkistyskäytön kysyntätieto antaa perustan virkistyspalvelujen kehittämiseksi paikallisväestön tarpeisiin.

Kuva 1. Tutkimuksen rannikkoseudut ja kunnat.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa rannikkoalueeseen kohdistuvasta virkistyskäytön kysynnästä sekä arvioida kysynnän kehitystä tulevaisuudessa. Rannikkostrategian mukaan on tarpeellista tutkia virkistysmahdollisuuksien riittävyyttä rannikon kasvualueilla sekä tiiviin loma-asutuksen alueilla. Tämän takia rannikkoalueen virkistyskäytön kysynnän tutkimus kohdistettiin sellaisille rannikkoalueille, missä väestön kasvupaineita ja tiivistä loma-asumista esiintyy, ja joissa virkistyskäytön kysynnän voidaan olettaa lisääntyvän. Näin tutkimuksen tavoitteena oli selvittää toteutuneen virkistyskysynnän kohdistumista erityisesti saaristoon ja alueille, joilla on meren rantaa.

Toisena tavoitteena oli tutkia rannikkoalueiden asukkaiden kokemuksia virkistysalueiden ja -palvelujen käytöstä sekä virkistysmahdollisuuksien käyttöön liittyvistä ongelmista ja ristiriitatilanteista. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa erityisesti rannikkostrategiassa esiin tulevista kysymyksistä: pidetäänkö virkistyspaikkojen määrää ja laatua riittävänä, ovatko merenranta-alueet saavutettavissa virkistykseen, koetaanko virkistyspalvelut kuten venepaikat ja uimarantapalvelut riittäviksi? Keskeisiä tutkimuskysymyksiä olivat miten hyvin virkistyspalvelujen tarjonta vastaa rannikkoalueiden asukkaiden odotuksia ja minkälaiset ovat virkistyspalvelujen käyttökokemukset. Näin keskeisiä mitattavia tekijöitä ovat virkistysmahdollisuuksien saavutettavuus, virkistyspalvelujen riittävyys ja virkistysympäristön viihtyisyys. Tutkimuksella selvitetään myös onko paikallisten virkistyskäytön ja luontomatkatilakäytön kesken mahdollisia ristiriitoja ja minkälaisia ongelmat ovat?

1.3 Rannikkoalueen kuvaus

1.3.1 Suomen rannikkoalueet

Suomen rannikkoalueet voidaan jakaa Suomenlahden, Saaristomeren ja Pohjanlahden rannikoihin. Pohjanlahti jakautuu Merenkurkun eteläpuoleiseen Selkämereen ja pohjoispuoleiseen Perämereen. Merialueet ovat matalia murtovesialtaita. Suomenlahden keskisyvyys on 38 metriä, Saaristomeren 23 metriä, Selkämeren 69 metriä ja Perämeren 42 metriä. Suolapitoisuus on pieni verrattuna valtameriin, vain noin 3–7 promillea.

Saaristo jakautuu vyöhykkeisiin veden ja maan pinta-alojen suhteessa: merialue, ulko-, väli- ja sisäsaaristo. Ulkosaaristossa on tyypillisesti vain pieniä ja puuttomia luotoja. Välisaaristossa maan osuus pinta-alasta kasvaa, saarten koko suurenee ja ne ovat rehevämpiä kuin ulkosaariston karut luodot. Sisäsaaristo on jo hyvin mannermaista, saaret ovat suuria, niillä on metsiä, peltoja ja asutusta. Vyöhykkeisiin jakautuminen on täydellisintä Saaristomerellä ja läntisellä Suomenlahdella. Muualla, esimerkiksi Helsingin edustalla, ulkosaaristo ja merialue alkavat heti mantereelta. Vyöhykkeistä sisäsaaristo on virkistyskäytön kannalta käyttökelpoisinta, kestäväintä ja helpoimmin saavutettavissa.

1.3.2 Hangon ja Tammisaaren tutkimusalueen kuvaus

Tutkimuksen viisi eteläisintä kuntaa ovat Hanko, Inkoo, Tammisaari, Särkisalo ja Västana fjärd. Hanko, Inkoo ja Tammisaari kuuluvat Etelä-Suomen lääniin ja Uudenmaan maakuntaan sekä Tammisaaren seutukuntaan. Särkisalo ja Västana fjärd kuuluvat Länsi-Suomen lääniin ja Varsinais-Suomen maakuntaan. Särkisalo kuuluu Salon seutukuntaan ja Västana fjärd Turunmaan seutukuntaan. Tässä tutkimuksessa viittä eteläisintä kuntaa käsitellään yhtenä aluekokonaisuutena eli Hangon ja Tammisaaren seutuna. Seutu-sana ei siis tässä tarkoita seutukuntaa, vaan kuntien muodostamaa tutkimusaluetta.

Tammisaaren saaristo kuva: ©Tuija Sievänen

Yleistä

Hangon ja Tammisaaren seutu kuuluu hemiboreaaliseen metsävyöhykkeeseen eli tammivyöhykkeeseen. Ulkosaariston luodot ja saaret ovat pieniä, kivisiä ja karuja, mutta sisäsaariston suuret saaret sekä mantere ovat reheviä. Suomenlahden saaristo on leveimmillään Inkoon ja Tammisaaren alueella. Saaristovyöhyke on suuntautunut koillisesta lounaaseen (Vallas 2008). Vuotuinen keskilämpötila on yli +5 astetta ja sademäärä 600–700 millimetriä (Keskiarvokartat 1971–2000 2008). Hangon, Tammisaaren, Särkisalons ja Västernärjardin kunnissa metsätalousmaan osuus pinta-alasta on yli 70 prosenttia (taulukko 1).

Seudulla on nähtävissä jälkiä hyvinkin vanhasta asutuksesta, sillä ensimmäiset ihmiset ovat tulleet Suomenniemelle eteläisimmän Suomen kautta. Hanko on tutkimusalueen tiheimmin asuttu kunta. Särkisalossa ja Västernärjardissa asukastiheys jää alle 10 henkeen neliökilometrillä (taulukko 1).

Tutkimusalueen kunnat

Hankoniemen kärjessä sijaitseva Hango on Suomen eteläisin satamakaupunki. Meri säilyy sulana pidempään kuin muissa Suomen satamissa. Vapaata rantaa on yli 500 kilometristä lähes 75 prosenttia (taulukko 2). Hankoniemeä kiertävät lukuisat hiekkarannat. Kaupunki on suosittu kesäkaupunki ja talvella väkiluku vähenee. Hango on ollut myös tärkeä sota- ja puolustustukikohta. Hangossa on vietetty etenkin 1800-luvun lopulla vilkasta huvilaelämää, ja vanhoja huviloita on säilynyt näihin päiviin saakka.

Inkoon kunnalla on laaja saaristo. Kunnan suurimpien saarten, Barölandetin ja Orslandetin välinen Barösundin kapeikko on ollut ja on edelleen suosittu purjehdusväylä. Kalastus on ollut tärkeä elinkeino inkoolaisille. Kalastustorppien myötä asutus on levinnyt laajaan saaristoon. Myös maanviljely on ollut tärkeä elinkeino aina 1970-luvulle saakka. Nykyään Inkoo on kasvava kunta, sillä monet kunnan asukkaat käyvät pääkaupunkiseudulla töissä. Aiemmin täysin ruotsinkielisestä kunnasta on kehittymässä suomenkielinen. Inkoon halki kulkee Kuninkaantie, josta on museoitu Fagervikin ruukin kautta kulkeva osuus.

Tammisaaren kunta on pinta-alaltaan laaja sisältäen sekä mannerta että saaristoa. Tammisaaren kunta ympäröi Hankoniemeä ja Hangon kaupunkia. Tammisaari on jo pitkään toiminut satamapaikkana Etelä-Hämeeseen vievän vesireitin varrella. Tammisaaren Snappertunaan rakennettiin 1300-luvulla Raaseporin-linna. Linnan rauniot ovat vieläkin merkittävä historiallinen nähtävyys. 1700-luvulta alkaen Tammisaari oli etenkin käsityöammattilaisten asuttama kaupunki. Tammiisaari muuttui osaksi uutta Raaseporin kaupunkia vuoden 2009 alusta.

Västernärjard ja Särkisalo sijaitsevat sisäsaaristossa Saaristomeren itärannalla. Västernärjardin kunta sijaitsee Kemiön saaren eteläkärjessä. Alue on ollut perinteistä merenkulun aluetta ja on toiminut etenkin talonpoikaipurjehduksen tukikohtana. Västernärjard muuttui osaksi uutta Kemiön saaren kuntaa vuoden 2009 alusta. Särkisalons kunnan pohjoisosa on mannerta ja eteläosan muodostaa saaristo, jonka suurin saari on Isoluoto. Särkisalo yhdistyi yhdeksän muun kunnan kanssa Salon kaupungiksi vuoden 2009 alusta. Molemmissa kunnissa maatalous ja kalastus ovat vähentyneet, mutta ympäröiviin kuntiin verrattuna ne ovat edelleen merkittäviä elinkeinoja (Liitteet: taulukko 2).

1.3.3 Turun tutkimusalueen kuvaus

Yleistä

Tutkimuksessa Turun seutukuntaa edustavat Kaarina, Naantali, Piikkiö, Raisio ja Turku. Kunnat kuuluvat Länsi-Suomen lääniin ja Varsinais-Suomen maakuntaan. Kunnat kuuluvat maatalous-seudun ja saariston väliin jäävään teollisuus- ja palveluvyöhykkeeseen. Seutukunta on tiheästi asuttua, kaupunkimaista aluetta, jossa metsätalousmaata on vähemmän kuin muissa tarkasteltavissa seutukunnissa (taulukko 1). Kaarinassa, Piikkiössä, Raisiossa ja Turussa metsätalousmaan osuus maapinta-alasta jää alle 50 prosenttiin.

Kunnat kuuluvat hemiboreaaliseen ilmastovyöhykkeeseen ja osittain Saaristomeren sisäsaaristoon. Turun seutukunta on merestä kohonnutta, entistä saaristoa. Alueen saaret ovat suuria ja mannermaisia, merenlahdet työntyvät paikoin pitkälle sisämaahan. Maaperä on rehevää ja lehtoja on paljon. Seutukunnan vuotuinen keskilämpötila on yli viisi astetta ja sademäärä 600–700 millimetriä (Keskiarvokartat 1971–2000 2008).

Turun seutukunta on kulttuurihistoriallisesti rikasta aluetta. Alueella on asuttu pitkään, ja siellä on ollut paljon kartanoita ja puutarhoja. Turun, Kaarinan ja Piikkiön läpi kulkee Kuninkaantie, joka on osa vanhaa postireittiä ja kulkuväylää Norjan Bergenistä Pietariin.

Tutkimusalueen kunnat

Kaarinan mannerosa on rehevää ja kumpuilevaa maata. Kaupungin eteläosan muodostaa noin 10 kilometriä pitkä Kuusiston saari. Kaarinan pohjoisosaan kuuluu puolet Turun seudun suurimmasta järvestä, Littoistenjärvestä. (Varsinais-Suomen maakuntakirja 1987).

Naantali on yksi Suomen vanhimpia kaupunkeja. Suurin osa kaupungista on Luonnonmaan saarella, jossa on monia pieniä pähkinä- ja tammilehtoja. Naantali on ollut historiansa aikana tunnettu luostari- ja kylpyläkaupunki. Nykyään Naantali on suosittu matkailukaupunki, jonka vetonauhoja ovat Muumimaailma, kylpylä ja presidentin kesäasunto Kultaranta.

Piikkiö on Suomen vanhimpia kirkkopitäjiä, ja se on tunnettu vanhoista kartanoistaan. Maastoa hallitsevat korkeat kalliomäet ja rehevät rannat (Varsinais-Suomen maakuntakirja 1987). Piikkiön suurin saari on kunnan lounaiskulmassa sijaitseva Harvaluoto. Piikkiö liitettiin Kaarinan kaupunkiin vuoden 2009 alusta.

Raision eteläosa on tasaista savikkoaluetta, ja kaupungin pohjoisosassa on jyrkkärinteisiä kalliota. Raision kunnan alue ylettyy mereen Raisionlahdessa. Rantaviivan pituus Raisiossa on vain kahdeksan kilometriä. Kaupungin läpi virtaa Raisionjoki. Kaupungin alueella on Haunisten allas -niminen tekojärvi, joka on tehty patoamalla.

Turku on Suomen vanhin, vahvasti kulttuuriin suuntautunut, rannikkokaupunki. Kaupungin läpi virtaa Aurajoki, jonka ympärille kaupunki on 1200-luvulla rakentunut. Joki on toiminut pitkään porttina länteen. Turussa sijaitsevat Ruissalon saari ja Kupittaa puisto ovat Suomen vanhimpia puistoja, joita on käytetty virkistykseen jo 1600-luvulta lähtien (Leino 2001). Ruissalon tammi-metsät ja multamaa ovat maanlaajuisesti ainutlaatuksia.

1.3.4 Vaasan tutkimusalueen kuvaus

Yleistä

Vaasa, Maalahti ja Mustasaari kuuluvat Länsi-Suomen lääniin ja Pohjanmaan maakuntaan ja edustavat tässä tutkimuksessa Vaasan seutua.

Vaasan seutu kuuluu eteläboreaaliseen ilmastovyöhykkeeseen. Maisemaa hallitsevat jokilaaksot ja -suistot sekä Merenkurkun saaristo. Alue koostuu rannikkovyöhykkeestä ja sisempänä manta-reella alkavasta lakeusvyöhykkeestä. Joet ovat reheviä ja jokilaaksoissa on aukeat viljelymaiset. Järviä on vähän. Seutu on vähäsateista ja aurinkoista aluetta, tosin mantereeseen sekä ulko- ja sisäsaariston sääolot voivat olla hyvinkin erilaiset. Vuotuinen keskilämpötila on 3,1–4,0 astetta ja sademäärä 500–600 millimetriä (Keskiarvokartat 1971–2000 2008).

Vaasan seutu ja Merenkurkku ovat Pohjanlahden läntisintä aluetta. Merenkurkun saaristossa tapahtuu edelleen jääkauden jälkeistä maankohoamista. Maankohoamisen seurauksena merestä koiva saaristo muuttuu ja muotoutuu jatkuvasti. Saaret kasvavat kiinni toisiinsa ja mantereeseen. Saaristo on matalaa, kivikkoista ja rikkonaista moreenisaaristoa. Pinnanmuodot ovat loivia. Vaasan saaristossa vedensyvyys on keskimäärin alle 10 metriä, ja korkein kohta on noin 20 metriä merenpinnan yläpuolella (Pohjanmaan maakuntaohjelman 2007–2010 ympäristöselostus 2006).

Taulukko 1. Asukasluku, väestötiheys, pinta-ala, metsätalousmaan osuus, vesistöjen pinta-ala ja rantaviivan pituus kunnittain.

	Asukasluku	Väestötiheys (as/km ²)	Pinta-ala (km ²)		Metsätalous- maata, % maa-alasta	Vesistöjen pinta-ala (km ²)			Rantaviivan pituus (km)
			Yhteensä	Maapinta-ala		Vesistöt yht.	Merivesi	Sisävesi	
Hanko	9708	82,6	800,2	117,5	79	682,8	681,6	1,2	538
Inkoo	5460	15,6	1558,3	349,9	61	604,2	596,1	8,1	860
Tammisaari	14784	20,3	3019,9	726,7	75	1146,6	1130,7	15,9	2119
Särkisalo	745	9,1	222,9	81,7	71	70,6	69,5	1,1	246
Västanfjärd	805	8,4	201,5	96,4	76	52,6	51,8	0,8	247
Kaarina	22748	381,3	80,9	59,7	42	10,6	9,8	0,9	49
Naantali	14214	273,7	113,3	51,9	55	30,7	30,3	0,4	101
Piikkiö	7513	82,8	127,7	90,7	48	18,5	18,4	0,1	53
Raisio	24116	495,2	51,4	48,7	43	1,4	0,8	0,6	8
Turku	175279	713,7	367,1	245,6	42	60,8	57,3	3,5	232
Maalahti	5572	10,7	3388,9	521,0	77	1433,9	1429,6	4,3	988
Mustasaari	18147	21,4	5509,3	848,0	72	2330,6	2313,0	17,7	2169
Vaasa	58288	308,8	606,1	188,8	58	208,7	205,8	2,9	631

Taulukon 1 selitys: Asukasluvut perustuvat väestörekisterikeskuksen tietoihin (Kuntien asukasluvut aakkosjärjestyksessä 2008). Pinta-ala tiedot pohjautuvat maanmittauslaitoksen tietoihin (Vuositilastot. 2008) ja metsätalousmaan osuus Metsäntutkimuslaitoksen Valtakunnan metsien 9. inventointi VMI9 tuloksiin (Kunnittaiset metsävarat VMI9 2008).

Taulukko 2. Rantaviivan määrä ja vapaan rannan osuus.

	Rantaviivan pituus, kaikki (km)	Vapaan rantaviivan pituus (km)	Vapaan rantaviivan osuus koko rantaviivasta, %	Vapaa ranta, kiinteä yhteys, osuus koko rantaviivasta, %	Vapaata rantaviivaa (km)/ 1000 asukasta
Hanko	538	399	74,2	10,4	41,1
Inkoo	860	471	54,8	6,9	86,3
Tammisaari	2119	1268	59,8	13,8	85,8
Särkisalo	246	130	52,8	12,2	174,5
Västanfjärd	247	129	52,2	12,1	160,2
Kaarina	49	17	34,7	30,6	0,7
Naantali	101	38	37,6	14,9	2,7
Piikkiö	53	20	37,7	28,3	2,7
Raisio	8	7	87,5	87,5	0,3
Turku	232	50	21,6	15,1	0,3
Maalahti	988	599	60,6	5,0	107,5
Mustasaari	2169	1448	66,8	19,9	79,8
Vaasa	631	246	39,0	8,1	4,2

Taulukon 2 selitys: Rantaviivan määrä on 'Rakennetut meren rannat 2005' -selvityksestä (Laurila ja Kalliola 2008). Luvut pohjautuvat 1:10 000 mittakaavassa olevaan rantaviiva-aineistoon. Vapaan ranta-viivan osuus asukasta kohti on laskettu hyödyntäen taulukon 1 väestömäärää.

Maa nousee Merenkurkussa noin kahdeksan millimetriä vuodessa, ja uutta maata paljastuu vuosittain noin hehtaarin suuruinen alue (Kvarken – Merenkurkku 2008). Merenkurkun alueella on runsaasti saaria muuhun Pohjanlahteen verrattuna. Uloimmat saaret ulottuvat noin 25 kilometrin päähän Ruotsista. Merenkurkku on Suomen ainoa maailmanperintöalue, joka on luontokohde.

Vaasan seudun asutus on syntynyt aluksi jokien ja myöhemmin teiden varsille. Merenkurkusta on ollut lyhyt merimatka Ruotsiin ja tätä kautta on kuljetettu ihmisiä, postia ja elintarvikkeita maiden välillä. Alueen rakennusperintöä ovat puukaupungit, pohjalaistalot, kylät, kalasatamat ja huvila-asutus.

Tutkimusalueen kunnat

Maalahti on Pohjanmaan ainut saaristolain mukaiset olosuhteet täyttävä saaristokunta. Kunta on elävää maaseutua, jonka asutus keskittyy mantereella Maalahden ja Petolahden jokisuistoihin sekä kunnan suurimmalle saarelle, Bergöhön, jossa asuu vakituisesti noin 560 asukasta. Saarelta on lossiyhteys mantereelle. Maalahden uloimmat saaret ylettyvät noin 40 kilometrin päähän mantereesta. Kunnan pinta-alasta jopa 77 prosenttia on metsätalousmaata (taulukko 1).

Mustasaari on elinvoimainen kunta, joka koostuu mantereesta, suurista Raippaluodon ja Björkön saarista sekä laajasta saaristosta. Raippaluotoon johtaa maamme pisin silta. Raippaluodolla ja sitä ympäröivässä saaristossa on harjoitettu perinteisesti kalastusta, hylkeenpyyntiä, maanviljelystä ja käsityötä. Nykyään suurin osa kylien asukkaista käy töissä mantereen puolella (Erlands 2008). Suomen ja Ruotsin välinen merenkurkun merialue on Mustasaaren kohdalla noin 70 kilometriä leveä.

Vaasan kaupungin asutus on keskittynyt suuren lahden, Eteläisen kaupunginselän, pohjoisrannalle. Lahden suulla on Vaskiluodon saari. Vaasan alueeseen kuuluu saaristo, jonka suurimmat saaret ovat Granö ja Långskäret. Noin 400 vuotta vanha kaupunki on alkujaan toiminut kauppa- ja laivanrakennuspaikkana.

1.3.5 Virkistysalueiden ja palvelujen tarjonta

Virkistysmahdollisuuksien kuvaamiseen Hangon ja Tammisaaren sekä Turun ja Vaasan seuduilla on käytetty tietoa kohdekunnissa sijaitsevista loma-asuntojen määrästä, luonnonsuojelu- ja ulkoilualueista, puistoista, ulkoilureiteistä sekä virkistyspalveluista ja pienvenesatamista (taulukot 3–6). Yksi rannikkoalueiden virkistyskäyttöön vaikuttavista tekijöistä on käytettävissä oleva vapaa rantaviivan määrä kohdealueilla (Laurila ja Kalliola 2008). Myös kohdekuntien ulkopuolinen virkistystarjonta vaikuttaa luonnollisesti alueella asuvien luonnon virkistyskäyttämahdollisuuksiin. Toisaalta alueiden palveluita käyttävät myös loma-asukkaat ja muut luontomatkailijat. Esimerkiksi eniten kesämökkejä tai muita vastaavia loma-asuntoja on Inkoossa ja Tammisaarella sekä Turussa, Maalahdella, Mustasaarella ja Vaasassa, mutta suurin osa tutkimukseen vastanneista ei mökkeile omassa kunnassaan (ks. mökkeily rannikkoalueilla ja saaristossa 3.3.3).

Hangon ja Tammisaaren seutu

Tammisaarella on alueen kunnista eniten rantaviivaa, yli 2 000 kilometriä. Vapaan rantaviivan osuus on suurin Hangossa, 74 prosenttia (taulukko 2). Kaikissa seudun kunnissa vapaata rantaa on yli puolet koko rantaviivasta. Vapaan rannan osuus asukasta kohti on korkein Hangon ja Tammisaaren seudulla vaihdellen Hangon 4 kilometristä Särkisaloon 170 kilometriin tuhatta asukasta kohti. Hangon ja Tammisaaren seudulla on paljon loma-asuntoja (taulukko 3). Tammisaaren kunnan alueella on yli 5 000 kesämökkiä, mutta myös Inkoo on suosittua mökkeilyaluetta, jossa kesämökkejä on yli 2 000. Asukaslukuun suhteutettuna loma-asuntoja on eniten Särkisalossa ja Västanfjärdissä.

Tammisaaren saariston kansallispuisto sijaitsee Tammisaarella, ja vesistöineen alueen suojeltu pinta-ala nousee noin 5 500 hehtaariin (taulukko 4). Puistoon ei kuulu lainkaan mannerta, vaan 90 prosenttia puiston pinta-alasta on vettä ja loput saaria (Tammisaaren saariston kansallispuisto 2008). Kansallispuisto ulottuu sisäsaaristosta avomerelle. Alueen luonto on monipuolista; ulkosaaristossa on kivisiä luotoja ja sisäsaariston suuremmilta saarilta löytyy reheviä vanhoja metsiä. Suuressa osassa saaristoa on maihinnousukielto lintujen pesimisaikaan. Alueen suurimmat saaret ovat Älgö ja Jussarö. Tammisaarella sijaitsevat Landbofjärdenin, Kristianslundin, Båsan, Trollshovdanin sekä Dragsvikgård-Storholmenin luonnonsuojelualueet (Metsähallitus 2008). Lehtojensuojelualueita Tammisaarella ovat Solbölen ja Knöpnön alueet. Tammisaarella sijaitsee myös saaristoa esittelevä Tammisaaren luontokeskus.

Hankoniemellä sijaitsevat Uddskattanin ja Tulliniemen luonnonsuojelualueet sekä Täktomin suojellut merenlahdet. Hangon kunnan alueella sijaitsee myös Santalan korven soidensuojelualue (Metsähallitus 2008). Hangon länsipuolelta alkaa Saaristomeren kansallispuisto. Inkoossa sijaitsee Kockelträsketin luonnonsuojelualue. Särkisalosta pohjoiseen sijaitsee Teijon retkeilyalue.

Lisäksi Hangon ja Tammisaaren seudulla on runsaasti yksityismaiden luonnonsuojelualueita ja natura-alueita. Hangon, Inkoon ja Tammisaaren alueella toimii Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry, joka omistaa tai vuokraa virkistysalueita turvatakseen kuntien asukkaiden luonnon virkistyskäytön. Hangon seudulla on 11 virkistysalueyhdistyksen ylläpitämää aluetta, joiden pinta-ala on yhteensä yli 12 km².

Palveluin varustettuja uimarantoja on Tammisaarella 16, Hangossa niitä on seitsemän ja Inkoossa 9 (taulukko 5). Hangossa on huomattavasti enemmän puistoja kuin tutkimuksen muissa kunnissa. Puistoja Hangossa on jopa 38 hehtaaria tuhatta asukasta kohti, muissa kunnissa vastaavan luvun jäädessä alle seitsemään hehtaariin (taulukko 5). Puistojen kokonaispinta-ala Hangossa on 367 hehtaaria. Tammisaaren kaupungin keskustassa sijaitsee suuri puistometsäalue, ja kunnan alueella sijaitsee esimerkiksi Västerbyn ulkoilualue.

Pienvenesatamia on eniten Tammisaarella, 26 kappaletta (taulukko 6). Tammisaaresta löytyy myös eniten retkisatamia, vieraslaitureita ja palvelusatamia. Hangossa on tutkimusalueista eniten vierasvenesatamia.

Taulukko 3. Loma-asunnot kunnittain.

	Loma-asunnot	Loma-asuntojen määrä 1000 asukasta kohti
Hanko	711	73
Inkoo	2153	394
Tammisaari	5099	345
Särkisalo	769	1032
Västanfjärd	615	764
Kaarina	353	16
Naantali	462	33
Piikkiö	479	64
Raisio	65	2,7
Turku	2443	14
Maalahti	2086	374
Mustasaari	3665	202
Vaasa	1618	28

Taulukon 3 selitys: Loma-asuntojen määrä kunnittain ovat peräisin Tilastokeskuksesta (SVT: Asuntokanta 2008).

Taulukko 4. Suojelualueiden pinta-ala, mukana myös vesialueet.

	Luonnon-suojelualueet ¹	Luontotyyppi- päätökset	Yksityismaiden luonnon- suojelualueet	Natura-alueet
	hehtaaria			
Hanko	73	15 ³	3110	18103
Inkoo	61 ²	6	1826	8603
Tammisaari	5608 ²	22	5828	44995
Särkisalo	0	0	73	256
Västanfjärd	0	0	25	195
Kaarina	0	4	71	314
Naantali	0	16	11	0
Piikkiö	0	0	3	288
Raisio	0	0	49	0
Turku	121	62 ³	607	1390
Maalahti	0	0	151	35065
Mustasaari	70	0	28656	61845
Vaasa	0	0	7661	10912

Taulukon 4 selitys: Tietolähteenä on Suomen ympäristökeskus, Metsähallitus, Alueelliset ympäristökeskukset.

¹ Kansallispuistot, vanhojen metsien suojelualueet, soidensuojelualueet, lehtojensuojelualueet.

² Lukuun on lisätty Metsähallituksen omalla päätöksellään hallinnassaan olevalle maalle perustetut luonnonsuojelualueet.

³ Luvussa mukana erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkojen rauhoituspäätöksiä (1 km²).

Taulukko 5. Virkistyspalvelut kunnittain.

	Kuntoradat		Luontopolut/ retkeilyreitit		Virkistys-/ Ulkoilualueet	Suunnistus- alueet,	Uimarannat		Hiihtoladut		Puistojen pinta-ala	
	kpl	km (kpl)	kpl	km (kpl)			meri kpl	muu vesistö kpl	kpl	km (kpl)	ha	ha /1000 asukasta
Hanko	6	19,3 (5)	1		1		7		6	19,3 (5)	367	37,7
Inkoo	4		1		5	7	7	2	2	22,5 (4)	9	1,7
Tammisaari	8	19,7 (8)	1		7		15	1	3	19,7 (8)	40	2,7
Särkisalo	1						2		1		2	2,7
Västanfjärd	1					1			1			
Kaarina	6		4		2		2	2	6		107	4,8
Naantali	5		2		7		6		5		94	6,7
Piikkiö	4		1		1	4	2		4		17	2,3
Raisio	8	12,3 (6)	9	94 (9)	4		2		9	29,3 (8)	65	2,7
Turku	26	58,2 (23)	8	9,8 (7)	11	4	11	3	26	76,5 (22)	312	1,8
Maalahti	5					5	3		6		16	2,9
Mustasaari	13	30,4 (13)	8			6	14	1	13	30,4 (13)	36	2,0
Vaasa	11	27,7 (11)	3	10 (1)	4	8	10		13	27,7 (11)	95	1,6

Taulukon 5 selitys: Virkistyspalveluiden tiedot on koottu Jyväskylän yliopiston ylläpitämästä Suomalaisten liikuntapaikkojen tietopankista (Lipas 2008) sekä kyseisten kuntien kotisivuilta. Tiedot virkistyspalvelujen saatavuudesta eivät ole täysin vertailukelpoisia, sillä tietojen tarkkuus riippuu siitä, miten kattavasti kunnat ovat täydentäneet tietoja ulkoilupalveluistaan. Esimerkiksi kuntien antamissa tiedoissa on puutteita Metsähallituksen hallinnoimista alueista.

Puistojen pinta-alat pohjautuvat Tilastokeskuksen tietoihin (SVT: Kuntien ja 2006).

Taulukko 6. Pienvenesatamat, kpl.

	Retkisatamat	Vierasvenesatamat	Vieraslaiturit	Palvelusatamat	Venepaikat	Yhteensä
Hanko	1	3	1		4	9
Inkoo	4	1	1	2	4	12
Tammisaari	9	1	7	4	5	26
Särkisalo			1	1		2
Västanfjärd			1	1		2
Kaarina			1		4	5
Naantali		1	1		7	9
Piikkiö					2	2
Raisio				1		1
Turku	1	2	2	3	3	11
Maalahti	1		2		5	8
Mustasaari	3	1	4		5	13
Vaasa	1	1	3	2	7	14

Taulukon 6 selitys: Pienvenesatamien tiedot ovat peräisin Käyntisatamat –kirjasta (Käyntisatamat 2005).

Turun seutu

Turun seudun kunnissa rantaviivan määrä jää selvästi alhaisemmaksi kuin muilla seuduilla. Rantaviivan pituus Raisiossa on vain kahdeksan kilometriä. Myös vapaan rannan osuus rantaviivasta on huomattavasti pienempi kuin muualla. Vapaan rannan osuus tuhatta asukasta kohti jää alle kilometrin Kaarinassa, Raisiossa ja Turussa. Naantalissa ja Piikkiössä sitä on noin 2,5 km (taulukko 2). Turun seudulla ei ole yhtä paljon loma-asuntoja kuin tutkimuksen kahdella muulla seudulla. Etenkin Raisiossa loma-asuntojen määrä jää huomattavan vähäiseksi (taulukko 3).

Turun seutukunnan pohjoispuolella on Kurjenrahkan kansallispuisto, Kuhankuonon retkeilyreitistö ja Mietoistenlahden suojeltu lintuvesi. Turun eteläpuoleisesta saaristosta alkaa Saaristomeren kansallispuisto. Kunnilla on ulkoilu- ja virkistyskäyttöön varattuja saaria sisäsaaristossa. Turun kaupungilla on monia suuria saaria, joista kolme on erityisesti ulkoilukäyttöön varattuja. Turun koillisosa ylettyy pitkälle sisämaahan, kahdeksan kunnan rajapyykille, Kuhankuonoon saakka. Rajapyykiltä on yhteys Kuhankuonon retkeilyreitistölle. Turun kaupungin alueella on kymmenkunta luonnonsuojelualuetta kuten Katariinanlaakso. Virkistyspalveluja löytyy Hirvensalon hiihtokeskuksen, Luolavuoren ja Halisen alueilta. Naantalilla on seitsemän ulkoilusaarta, joista osa sijaitsee Rymättylän alueella (Ulkoilusaaret 2008). Kunnan alueella sijaitsevat esimerkiksi Pyhän Kaarinan retkeilyreitti ja Kuusiston linnan luontopolku (Retkeilyreitistöt ja ... 2008). Raisio omistaa neljä virkistysaluetta muiden kuntien alueella saaristossa (Vapaa-aika 2008). Raisiossa sijaitsee Killin ja Nallin retkeilyreitistö, jota pitkin pääsee Suokullan retkeilyreitille ja Kurjenrahkan kansallispuistoon. Raision alue ei ole yhtä tiheästi asuttua kuin seudun muut kunnat.

Turussa uimarantoja on melko paljon, mutta Turun ympäristökunnissa niitä oli huomattavasti vähemmän (taulukko 5). Kaupunkilaisille on tarjolla myös runsaasti kuntoratoja. Toisaalta myös Turussa on kaupungin eteläiseen sijaintiin nähden hyvin hiihtolatuja. Turussa, Kaarinassa ja Naantalissa on paljon puistoja, mutta asukaslukuun suhteutettuna puistojen pinta-ala jää paljon pienemmäksi kuin Hangossa. Pienvenesatamia löytyy eniten Turusta ja Naantalista, mutta niitä on vähemmän kuin Hangon-Tammisaaren tai Vaasan seuduilla (taulukko 6).

Vaasan seutu

Rantaviivaa sekä vapaata rantaa oli eniten Tammisaaren, Inkoon ja Hangon sekä Mustasaaren ja Maalahden kuntien alueilla. Myös vesistöjen määrä oli suurin näissä kunnissa. Mustasaaren kunnalla on rantaviivaa 2 169 kilometriä, josta vapaata rantaa on lähes 70 prosenttia (taulukko 2). Maalahdellakin rantaviivan pituus on noin tuhat kilometriä, mutta vapaata rantaa, jolle on kiinteä yhteys on vain noin viisi prosenttia koko rantaviivasta. Vaasassa vapaan rannan osuus rantaviivasta jää alle 40 prosenttiin eli pienemmäksi kuin vastaavat osuudet Maalahdella, Mustasaarella tai Hangon ja Tammisaaren seudulla.

Vaasan seutu on myös tiiviin loma-asutuksen alue, sillä kaikissa alueen kunnissa on runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Tutkimuksen kohdekunnista Mustasaarella on Tammisaaren jälkeen eniten loma-asuntoja (taulukko 3).

Maalahden, Mustasaaren ja Vaasan seudulla on eniten yksityismaiden luonnonsuojelualueita ja Natura-alueita. Muita luonnonsuojelualueita on yhteensä 70 hehtaaria. Vaasan eteläosassa, Sundomin kylän lähetyvillä, on Söderfjärdenin meteoriittikraateri, joka on nykyisin viljavaa peltoa sekä muuttolintujen levähdyspaikka (Söderfjärden 2005). Toinen puoli kraaterista on Vaasan

ja toinen puoli Mustasaaren kunnan alueella. Vaasassa sijaitsevat muun muassa Öjbergetin ja Pilvilammen ulkoilualueet sekä Öjenin luonnonsuojelualue ja Merenkurkun saaristoon kuuluva Mastörenin saari. Uloimpana merellä, Mustasaaren luoteisosassa, sijaitsevat suojellut Valassaa-ret, joiden luonto on monimuotoinen koostuen kivikkoisista rannoista, kuusimetsistä, kosteikoista ja suojaisista lahdistä (Valassaa-ret 2008). Lähellä Valassaa-ria sijaitsee myös Snipansgrundin-Medekallan hylkeidensuojelualue. Merenkurkun saaristoon kuuluu useita erillisiä suojelualueita. Mustasaaren kunnan alueella sijaitsee useita kävely- ja pyöräilyreittejä, esimerkiksi Björköbyn ja Paniken välinen vaellusreitti. Loma-asuntoja kunnassa on yli 3 500 kappaletta.

Vaasassa ja Mustasaassa on Turun jälkeen eniten kuntoratoja ja hiihtolatuja (taulukko 5). Rantojen virkistyskäyttöä palvelemissa on myös runsaasti uimapaikkoja. Maalahdella palvelujen tarjonta on vähäisempää. Vaasassa on 95 hehtaaria puistoja. Tuhatta asukasta kohti jaettuna puistoja on tosin vain 1,6 hehtaaria. Veneilysatamia on Vaasassa ja Mustasaassa saatavilla hyvin (taulukko 6). Retkisatamia ja Vieraslaitureita löytyy etenkin Mustasaaresta.

2 Aineisto ja menetelmät

2.1 Aineisto

2.1.1 Otanta

Tutkimuksen aineisto kerättiin Ulkoilututkimus 2008 -nimellä osana LVVI2-tutkimuksen (Luonnon virkistyskäyttö 2010) esitutkimusta. Aineisto kerättiin 5.3–1.5.2008 välisenä aikana. Otoshenkilöt valittiin yksinkertaisella satunnaisotannalla. Koko otoksen koko oli 5 000 henkilöä muodostuen 1 250 Hangon ja Tammisaaren seudun asukkaasta, 2 500 Turun seudun asukkaasta ja 1 250 Vaasan seudun asukkaasta. Vaikka tutkimuksen otos ei tilastollisessa mielessä vastaa koko Suomen rannikkoalueiden asukkaita, vaan on näyte rannikkoalueiden pääosin taajamissa asuvasta väestöstä, kutsumme tutkimuksen vastaajia tässä raportissa rannikkoalueiden asukkaiksi.

2.1.2 Kyselyn toteuttaminen

Aineiston toimittamisesta vastasi Tilastokeskuksen Haastattelu- ja tutkimuspalvelut Elinolot yksiköstä. Aineisto kerättiin pääosin internet-kyselynä, jonka vastaajiksi valittiin 4 000 henkilöä. Tämän lisäksi tuhannelle henkilölle tarjottiin mahdollisuus valita vastaako kyselyyn internetissä vai saatekirjeen mukana lähetetyllä postikyselylomakkeella. Näin ollen tutkimuksen otos oli kokonaisuudessaan 5 000 henkilöä. Postikyselylomakkeesta muodostettiin lyhennetty versio vastaajarasitteen minimoimiseksi. Kaikille vastaajille lähetettiin ensin kirje, jossa kohdehenkilö sai internet-osoitteen sähköiselle lomakkeelle ja henkilökohtaisen salasanan. Kirjeen mukana lähetettiin esite, jossa kerrottiin tutkimuksesta. Kysely toteutettiin sekä suomeksi että ruotsiksi.

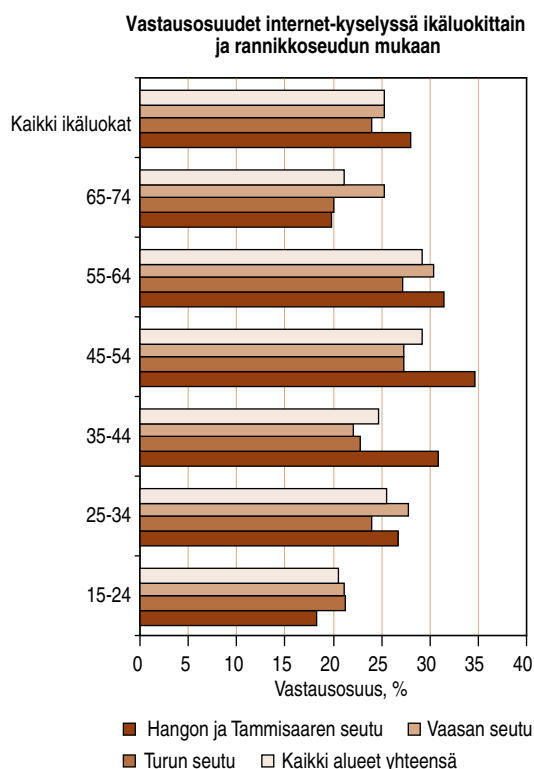
Kyselyyn vastasi 1 414 henkilöä, joista 1 061 vastasi internetin kautta ja 353 palautti postikyselylomakkeen. Tilastokeskuksen tuottamasta katoselvityksestä käy ilmi, että vastausosuus 4 000 henkilön internet-kyselyotoksessa oli 25,5 prosenttia (taulukko 7). Tuhannen henkilön otoksen, jossa oli mahdollisuus valita internetin tai postikyselylomakkeen välillä, vastausprosentti oli 39,7 prosenttia (heistä 35,5 prosenttia valitsi lomakkeen ja 4,2 prosenttia vastasi kyselyyn internetissä).

Postikyselyn saaneista 12 prosenttia valitsi internet-vastaustavan, kun se oli mahdollista, ja internetvastaajista neljäkymmentä pyysi erikseen paperilomakkeen vastaamista varten. Molemmissa kyselytavoissa aktiivisimpia vastaajia olivat 55–64-vuotiaat (kuva 2, kuva 3). Internet-kyselyyn vastattiin heikoimmin nuorimmissa 15–24-vuotiaiden ja vanhimmissa 65–74-vuotiaiden ikäryhmässä. Koko tutkimuksen vastausprosentti oli 28 prosenttia. Hangon ja Tammisaaren seudulla vastausaktiivisuus oli muita alueita hieman korkeampaa. Myös naiset vastasivat tutkimukseen hieman miehiä enemmän. Tilastokeskuksen mukaan väestöön kohdistuvat internetkyselyt eivät Suomessa yleensä perustu satunnaisotantaan. Internetkyselyn vastausosuus olikin aivan odotettu. Ennalta tiedettiin, että puhtaassa internet-tutkimuksessa syntyy kadon aiheuttamaa vinoumaa.

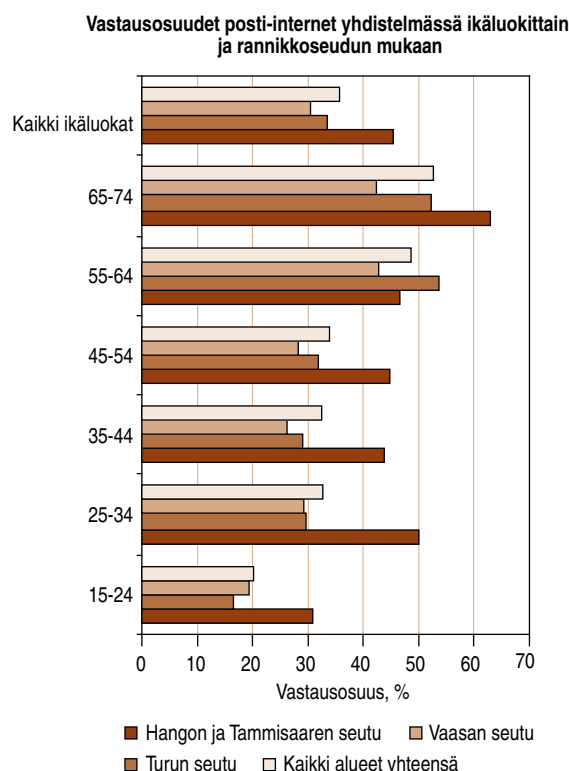
Internet-kyselyyn kirjautui, mutta sen jätti täyttämättä tai keskeytti 11 prosenttia otoksen henkilöistä. Suurin keskeyttämistä selittävä syy on lomakkeen pituus, sillä keskimääräinen vastausaika

Taulukko 7. Vastausosuudet ikäryhmittäin eri tiedonkeruumuodoissa.

Vastaustapa	Vastausprosentit ikäryhmittäin, %						
	Ikäryhmä, vuotta						
	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	Kaikki
Internet	21	26	25	29	29	21	25
Postikysely tai internet	20	33	33	34	49	53	39
Yhteensä	20	27	27	31	34	30	28

Kuva 2. Vastausosuudet ikä- ja alueryhmittäin internet-kyselyssä, otos 4 000 henkilöä. Tilastokeskus.

Kuva 3. Vastausosuudet ikä- ja alueryhmittäin posti- tai internetvastaamisen mahdollistavassa kyselyssä, otos 1 000 henkilöä. Tilastokeskus.

internet-kyselyssä oli 43 minuuttia. Katoselvitys tehtiin lyhyenä suomenkielisenä puhelinhaastatteluna. Haastatteluja tehtiin 96 kappaletta toukokuussa 2008. Selvityksestä kävi ilmi, että lähes kaikki (99 %) olivat ulkoilleet viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana ja 55 prosenttia kyselypäivänä tai sitä edeltävänä päivänä. Tämän perusteella voidaan sanoa, että kadoksi jääneet eivät ole ulkoilua harrastamattomia henkilöitä. Vastaustapojen välillä (internet- tai postikysely) ei löytynyt merkittäviä eroja ulkoiluun osallistumisessa.

2.1.3 Muuttujat ja mittarit

Tutkimuksen käsitteiden raja

Ulkoilulla tarkoitetaan kaikenlaista liikkumista, oleskelua tai harrastamista luonnossa. Ulkoilua ovat niin kävelylenkit, koiran ulkoiluttaminen puistossa kuin hiihtäminen, kalastus, marjastus tai patikointi jossakin koti- tai ulkomaan luontokohteessa. Ulkoilu määriteltiin *vapaa-aikana* tapahtuvaksi. Vapaa-ajalla tarkoitettiin sellaista aikaa, jonka voi kokea työstä tai velvollisuuksista vapaaksi.

Tutkimuksessa ulkoilu rajattiin *kodin pihapiirin ulkopuolella* tapahtuvaksi. Ulkoilla saattoi lähi-luonnossa tai muualla paikassa, jonne siirrytään (matkustetaan) jollakin kulkuvälineellä. Esimerk-keinä ulkoiluun sopivista paikoista ovat kaupunkipuistot, kävely- ja pyöräreitit, ulkoilualueet, metsät ja pellot, rannat ja vesistöt (järvet, meri, joet), retkeilyalueet, vaellusreitit kansallispuis-toissa ja erämaissa. *Ulkoilukerraksi/ulkoilupäiväksi* luettiin kestoltaan vähintään 15 minuutin ulkoilu luontoympäristössä kodin pihapiirin ulkopuolella sekä matkat luontokohteeseen. *Lähiul-koilulla* tarkoitetaan yhden päivän aikana kotoa käsin tapahtuvaa ulkoilua. Luontomatkat olivat matkoja, jotka sisälsivät vähintään yhden yöpymisen poissa vakituisesta asunnosta ja tapahtuivat luonnossa virkistytymisen takia.

Mittarit

Tutkimuksessa mitattiin ulkoiluun osallistumista ja ulkoilun useutta 75 eri ulkoiluharrastuksessa (tilastot 2–23). Kysymykset koskivat ulkoilua viimeksi kuluneiden 12 kuukauden ajalta. Monet niistä koskivat yhtä ulkoilukertaa eikä työ-, koulu- ja asiointimatkoja laskettu mukaan (niistä kysyttiin aluksi muutama seulova kysymys). Esimerkiksi ”*Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kuukau-den aikana harrastanut kävelyä, kävelylenkkeilyä, patikointia tai erävaellusta luonnossa vapaa-aikana?*” Jos vastaus oli kyllä, vastaajaa pyydettiin merkitsemään myös kertojen lukumäärä.

Rannikkoon tai mereen liittyvistä harrastuksista (kävelylenkkeily, mökkeily, rannalla oleskelu/ auringonotto/piknikit, veneily, kalastus, uinti, hiihto ja luistelu) kysyttiin tarkentavia tietoja vas-taajalle tyypillisestä ulkoilukerrasta merellä, meren rannikolla tai saaristossa.

Kyselyyn sisältyi kysymyksiä, joilla selvitettiin käyttökokemuksia ja tyytyväisyyttä ulkoilua tu-kevien virkistyspalveluiden riittävydestä ja ulkoilumahdollisuuksista merenranta-alueilla. Ky-selyssä tarkasteltuja ulkoilupalveluita olivat uimarannat ja -paikat, veneilypalvelut, ulkoilualueet ja reitit, kalastukseen liittyvät luvat ja veneen lasku- sekä säilytyspaikat, leiriytymis- ja nuotio-paikat, kulkuyhteydet (julkisen liikenne, liikkuminen henkilöautolla), tiedon saatavuus, kahvila- ja ravintolapalvelut, välineiden vuokraus ja ohjelmapalvelut. Kyselyssä selvitettiin myös, miten paljon rannan erilaiset käyttömuodot ja kulkuyhteyksien laatu vaikuttavat ulkoiluun ranta-alueilla

tai veneellä rantautumiseen. Lisäksi kysyttiin, miten kokemukset muista ulkoilijoista sekä ympäristötekijöistä, kuten sää, jääolosuhteet, rannan siisteys ja veden laatu, vaikuttavat merenranta-alueiden virkistyskäyttöön.

Viimeisimmästä alle vuorokauden kestoisesta ulkoilukerrasta kysyttiin useita tietoja kuten ulkoilukerran pääharrastusta, kestoja, kohteen etäisyyttä ja kulkutapaa. Lisäksi kysyttiin tietoa ulkoilukohteen sijainnista ja siitä oliko alue pääosin kunnan omistama alue tai -reitti, valtion retkeilyalue tai -reitti, kansallispuisto tai erämaa-alue, luonnonsuojelualue, yksityismaa (talousmetsä, vapaa-ajan asunto ympäristöineen), valtion omistama talousmetsä tai vesialue, yrityksen tai yhdistyksen tarjoama ulkoilupaiikka vai maatilamatkailukohde. Luontomatkoihin kysyttiin luontomatkan kohdetta.

Kyselyssä oli mukana myös vastaajan sosio-ekonomista taustaa, asuinalueen ulkoilumahdollisuuksia (esim. etäisyys ulkoiluun sopiville alueille) sekä vapaa-ajan asuntoa koskevia kysymyksiä.

2.2 Analyysimenetelmät

Aineistosta tuotetaan tietoa tilastollisin menetelmin käyttämällä sekä kuvaavia että analyttisiä menetelmiä. Ulkoilutietoja esitetään vastaajan sukupuolen, iän, ammatillisen koulutuksen, pääasiallinen toiminnan (sosio-ekonominen asema), asuinkunnan kuntakoon, taajama-asteen ja kolmen eri rannikkoalueen mukaan luokiteltuina.

Joitakin tilastollisia tunnuslukuja (osallistumisosuuksia ja keskilukuja) on jätetty esittämättä puutteellisen havaintomäärän vuoksi. Vaikka vastauksia saatiin yli 1 400 rannikon asukkaalta, harvinaisimpien ulkoiluaktiiviteettien ja pienimpiin sosio-ekonomisiin ryhmiin (esimerkiksi maanviljelijät, kotitaloutta hoitavat/muut) saatiin vähän vastaajia. Jokaisen tilastollisen tunnusluvun esittämistä on katsottu tapauskohtaisesti peilaten sitä vastausfrekvenssien määrään. Liite-osiossa (liitteet: taulukko 1) on havaintojen määrä eri taustamuuttujaryhmissä ja esimerkkejä joidenkin harrastusten osallistumisosuuksien keskiarvoista.

3 Tulokset

3.1 Rannikkoalueen väestön osallistuminen ulkoiluun ja ulkoiluharrastuksiin

3.1.1 Ulkoilu yleensä

Rannikkoalueiden väestön nykyistä virkistyskäyttöä kuvataan ulkoilutilastoilla (tilastot 1–23). Perustietoja ovat osallistuminen ulkoiluun yleensä, osallistuminen keskeisiin ulkoiluharrastuksiin (osallistumisosuudet eli osallistumisprosentit) sekä harrastamisen useus (ulkoilukerrat) väestöryhmittäin.

Rannikkoväestöstä 96 prosenttia osallistuu ulkoiluun vuoden aikana. Miesten ja naisten välillä ei ole juurikaan eroa. Nuorista aikuisista 24–44-vuotiaista jopa 98 prosenttia harrastaa ulkoilua, sen

sijaan muiden ikäryhmien välillä ei ole juurikaan eroja. Koulutusryhmien väliset erot ovat melko pienet. Sosioekonomisen aseman mukaisista ryhmistä maanviljelijäryttäjät poikkeavat eniten muista ryhmistä, kun heidän osallistumisosuutensa on 90 prosenttia. Asuinpaikkakunnan koon, taajama-asteen tai eri rannikkoseudulla asumisen perusteella tarkastellen osallistumiserot ovat hyvin pieniä.

Arkiulkoilu

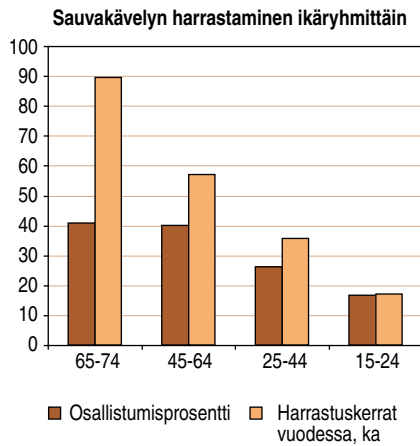
Arkiulkoiluksi luokiteltavia ulkoiluharrastuksia ovat kävelylenkkeily, juoksulenkkeily, pyöräily ja koiran ulkoiluttaminen (tilastot 2–4). Kyselyyn vastanneiden rannikkokuntien asukkaiden keskuudessa 81 prosenttia oli harrastanut jonkinlaista kävelyä kyselyä edeltäneen 12 kuukauden aikana. Kuntokävely oli yksi suosituimmista tavoista ulkoilla luonnossa. Sitä harrasti 67 prosenttia rannikon asukkaista. Kuntokävely oli suositumpaa naisten kuin miesten keskuudessa. Ikääntyneistä kuntokävelyä harrasti 69 prosenttia ja nuoristakin lähes 62 prosenttia. Kuntokävelyä rannikon asukkaat harrastivat keskimäärin 79 kertaa vuodessa, mikä tarkoittaa noin puoltatoista kertaa viikossa. Muita enemmän kävelykertoja oli Hangon ja Tammisaaren seudulla asuville ja vanhimmallalla ikäryhmällä. Vanhimpaan ikäryhmään kuuluvat (65–74-vuotiaat) kävelivät keskimäärin 119 kertaa vuodessa ja puolet heistä käveli enemmän kuin 80 kertaa vuodessa.

Sauvakävelyä harrasti 33 prosenttia kaikista rannikon asukkaista, mutta vaihtelu oli suurta eri väestöryhmien kesken: naisista noin 42 prosenttia, miehistä 20 prosenttia, iäkkäistä (65–74-vuotiaat) jopa 41 prosenttia ja nuorista (15–24-vuotiaat) vain 17 prosenttia harrasti sauvakävelyä (kuva 4). Sauvakävelyllä rannikon asukkaat kävivät keskimäärin 53 kertaa vuoden aikana eli kerran viikossa. Miehet, jotka kävelivät sauvojen kanssa, harrastivat lajia yhtä usein kuin naisetkin. Iäkkäille ja eläkeläisille kertyi eniten sauvakävelykertoja. Sauvakävelyä harrastettiin tulosten perusteella vähemmän yli 100 000 asukkaan kunnissa kuin pienemmissä kunnissa. Turun seudulla asuvat ihmiset eivät harrastaneet sauvakävelyä yhtä paljon kuin Hangon ja Tammisaaren tai Vaasan seudulla asuvat (kuva 5).

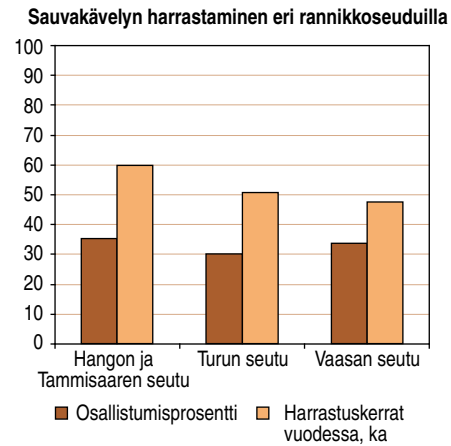
Juoksulenkkeilyä harrastivat etenkin nuoret ja opiskelijat. Rannikolla asuvista opiskelijoista jopa 62 prosenttia oli harrastanut juoksulenkkeilyä viimeisen vuoden aikana. Juoksukertoja kaikille siihen osallistuneille kertyi vuoden mittaan keskimäärin 33. Väkiluvultaan pienissä, alle 10 000 asukkaan kunnissa, juoksulenkkeily ei ollut yhtä suosittu harrastus kuin suuremmilla paikkakunnilla. Vanhimista ikäryhmistä ja eläkeläisistä huomattavasti pienempi osa harrasti juoksulenkkeilyä kuin muista ikä- tai sosioekonomisista ryhmistä. Tosin lajia harrastavista eläkeläisistä puolet lenkkeili yli 70 kertaa vuodessa eli enemmän kuin kerran viikossa (kuva 6). Nuoremmat lajin harrastajat eivät olleet läheskään yhtä aktiivisia.

Koiran ulkoiluttaminen oli enemmän naisten kuin miesten ja nuorten kuin iäkkäiden harrastus. Nuorimmasta ikäryhmästä jopa 40 prosenttia oli ulkoiluttanut koiraa viimeisen vuoden aikana, kun osallistumisosuus kaikkien vastanneiden keskuudessa jäi 28 prosenttiin. Koiran ulkoiluttajalle kertoja kertyi keskimäärin 178 kertaa vuodessa, mikä tarkoittaa yli kolmea kertaa viikossa. Koiravaljakkoajelua oli harrastanut vain 1,2 prosenttia vastaajista.

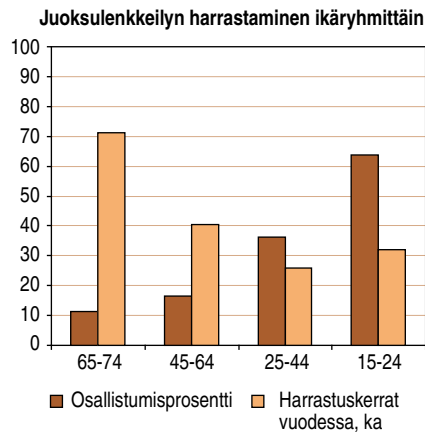
Rannikolla asuvista pyöräilyä oli harrastanut 66 prosenttia. Pyöräilyyn osallistuminen oli kolmen alueen vertailussa selkeästi suosituinta Vaasan seudulla. Pyörälenkillä vastaajat kävivät keskimäärin 33 kertaa vuodessa. Etenkin maastopyöräily oli suositumpaa nuorempien kuin vanhempien vastaajien keskuudessa. Kuitenkin maastopyöräilykertoja kertyi eniten sitä harrastavalle,

Kuva 4. Sauvakävelyyn osallistuvien osuus ikäryhmittäin.

Kuva 5. Sauvakävelyyn osallistuvien osuus väestöstä eri rannikkoseuduilla.

Kuva 6. Juoksulenkkeilyyn osallistuvien osuus rannikkoväestöstä ikäryhmittäin.

vanhimmalle ikäryhmälle. Pyöräretkeilyä harrasti yhdeksän prosenttia tutkimukseen vastanneista. Suurempi osa korkeakoulututkinnon suorittaneista kuin alemman asteen koulutuksen saaneista oli osallistunut pyöräretkeilyyn.

Vesialueisiin ja rantoihin liittyvät harrastukset

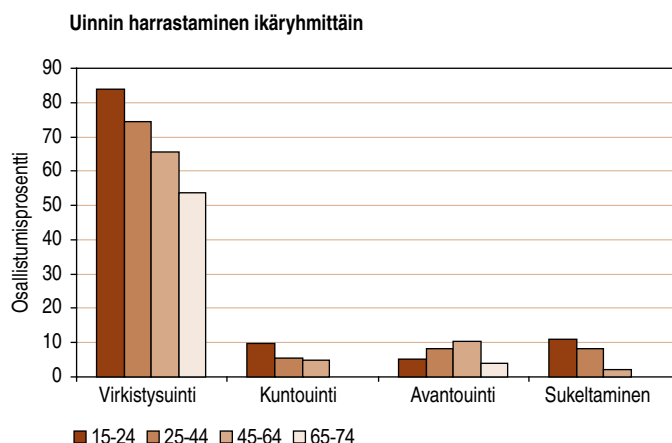
Uinti, veneily, kalastus ja rannalla oleskelu ovat tärkeimpiä rannikon ja saariston vesialueisiin ja rantoihin liittyviä ulkoiluharrastuksia. Näille harrastuksille ajatellaan olevan hyvät puitteet rannikolla ja saaristossa asuttaessa.

Uinti (tilasto 9) oli kyselyyn vastanneiden keskuudessa yksi yleisimmistä ulkoiluharrastuksista. Rannikon asukkaista 73 prosenttia harrasti luonnon vesissä uimista. Tavallisin uintiharrastus oli virkistysuinti (70 %), kun kuntouintia harrasti vain 5 prosenttia ja avantouintia 8 prosenttia vastanneista. Virkistysuintikertoja rannikon asukkailla kertyi vuodessa keskimäärin 25. Sukelluksen harrastajia oli 5 prosenttia. Uinnin harrastajia oli eniten nuorten joukossa ja kiinnostus väheni iän kasvaessa (kuva 7). Tosin iäkkäämmille lajin harrastajille kertyi enemmän uintikertoja kuin nuorille.

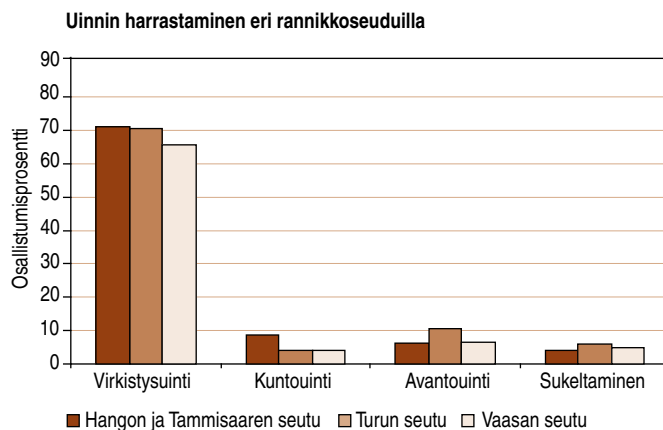
Kuntouintia harrastivat muilla alueilla asuvia enemmän Hangon ja Tammisaaren seudulla asujat (kuva 8). Talvi- eli avantouinti oli kaikkein suosituinta keski-ikäisten keskuudessa. Avantouintia harrastivat eniten Turun seudulla asujat, joista 11 prosenttia oli harrastanut uintia talvella viimeisen vuoden aikana, tosin neljännes vain muutaman kerran talven aikana. Talviuintikertoja oli kertynyt eniten Hangon ja Tammisaaren seudun uimareille, joista yli puolet oli harrastanut lajia yli 15 kertaa. Avantouintia harrastavat uivat keskimäärin 22 kertaa talvessa, mikä on lähes yhtä paljon kuin uintikerrat kesällä.

Veneilyn harrastaminen (tilastot 6–8) oli suosittua rannikon asukkaiden keskuudessa. Kaikista vastaajista 48 prosenttia harrasti jonkinlaista veneilyä. Tyypillistä oli, että veneilyn harrastajia oli enemmän miesten kuin naisten joukossa ja nuorten kuin iäkkäämpien joukossa (kuva 9). Veneilykertoja vuodessa nuorimmalle ikäryhmälle kertyi kuitenkin vanhempia ikäryhmiä vähemmän (kuva 9). Vähiten veneilyä harrastivat työttömät sekä kotitaloutta hoitavat.

Suosituimmat veneilylajit olivat soutuveneily ja moottoriveneily pienveneellä. Osallistumisprosentti soutuveneilyyn oli 33 ja soutukertoja kertyi keskimäärin 12 vuoden aikana. Moottoriveneilyä pienveneellä harrasti Vaasan alueella asujista 39 prosenttia ja Hangon ja Tammisaaren

Kuva 7. Eri uintiharrastuksiin osallistuvien osuudet rannikkoväestöstä ikäryhmittäin.

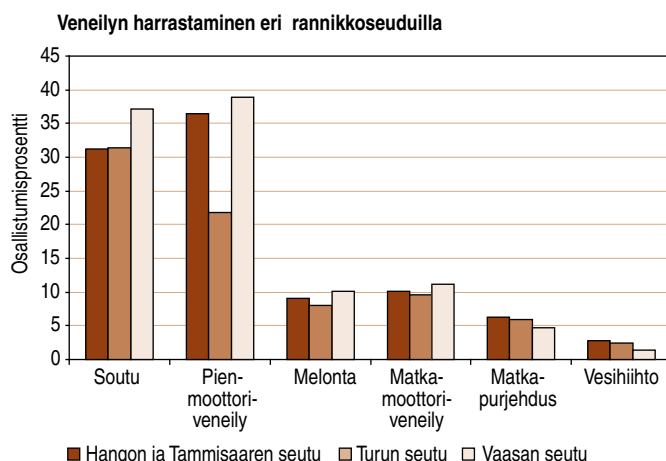

Kuva 8. Eri uintiharrastuksiin osallistuvien osuudet väestöstä eri rannikkoseuduilla.

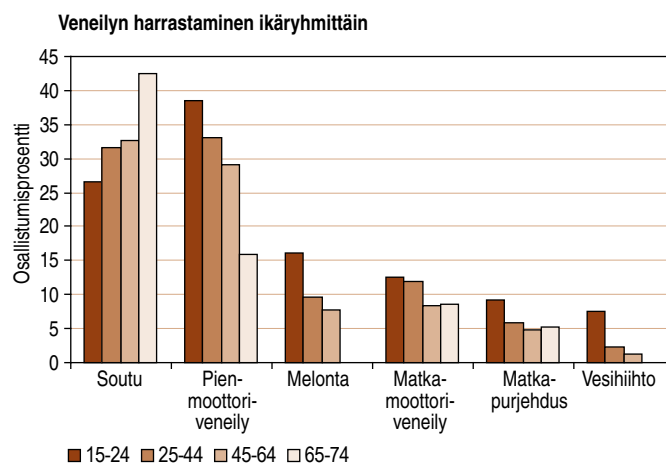
seudulla asujista 36 prosenttia, kun taas Turun seudulla moottoriveneilyyn oli viimeisen vuoden aikana osallistunut vain 22 prosenttia (kuva 10). Veneilykertoja pienmoottoriveneellä liikkuen kertyi vuodessa enemmän kuin soutaen, keskimäärin 16. Moottoriveneily pienveneellä oli tuloksien mukaan etenkin taajaan asutuissa tai maaseutumaisissa sekä väkiluvultaan alle 100 000 asukkaan kunnissa asuvien aktiviteetti. Moottoriveneilyyn matkaveneellä oli osallistunut 10 prosenttia. Matkamoottoriveneharrastuksen osallistumisosuudet eivät juurikaan poikenneet toisistaan eri rannikkoseutujen välillä.

Matkapurjeveneellä purjehtimiseen rannikolla asuvista osallistui 6 prosenttia. Laji on etenkin miesten, opiskelijoiden ja korkeasti koulutettujen suosiossa. Pienpurjeveneellä oli purjehtinut vain 1,4 prosenttia vastanneista. Melontaa oli kokeillut 9 prosenttia vastanneista. Melonta on etenkin nuorten ja opiskelijoiden suosiossa, tosin harrastuskertoja heille ei kertynyt yhtä paljon kuin vanhemmille lajin harrastajille.

Kalastuksen harrastajia (tilasto 13) oli 37 prosenttia rannikon asukkaista, miehistä 48 prosenttia ja naisista 28 prosenttia. Eri ikäryhmien välillä eroja yleisesti kalastukseen osallistumisessa ei ollut. Kalastus kaikkiaan oli suosituinta Hangon ja Tammisaaren seudulla, jossa 44 prosenttia harrasti kalastusta. Vastaavat luvut Vaasan ja Turun alueella ovat 40 prosenttia ja 31 prosenttia.

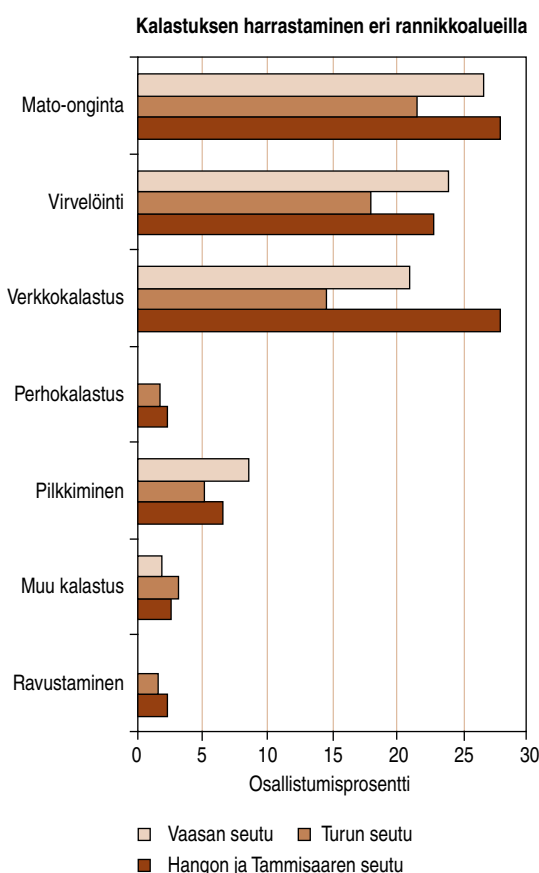
Kuva 9. Eri veneilyharrastuksiin osallistuvien osuudet rannikkoväestöstä ikäryhmittäin.

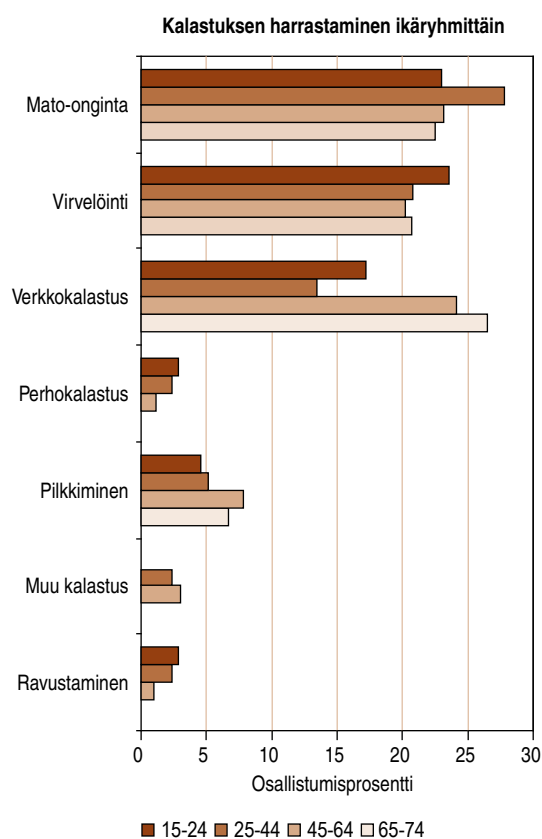
Kuva 10. Eri veneilyharrastuksiin osallistuvien osuudet väestöstä eri rannikkoseuduilla.

Etenkin virvelöinti ja uistelu olivat tutkimuksen mukaan miesten kalastusharrastuksia. Vaasassa ja Hangon sekä Tammisaaren seudulla asuvat virvelöivät ja uistelivat enemmän kuin Turun seudulla asuvat (kuva 11). Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvat kalastivat verkoilla tai muilla vastaavilla pyydyksillä enemmän kuin muilla alueilla asujat. Verkkokalastusta kyseisellä alueella harrasti jopa 28 prosenttia vastaajista, Vaasan seudulla vastaava luku on 21 prosenttia ja Turun seudulla 15 prosenttia. Verkkokalastus oli varttuneempien ikäryhmien harrastus muihin kalastuslajeihin verrattuna (kuva 12). Verkkokalastuskertoja kertyi kaikille sitä harrastaneille keskimäärin 19 vuodessa. Iskukoukuilla tai muilla vastaavilla pyydyksillä kalasti vain 2,5 prosenttia, ja ravustusta harrasti 1,5 prosenttia rannikon asukkaista.

Rannalla oleskeluun luettiin tässä tutkimuksessa mukaan eväsretkeily, auringonotto ja maisemien katselu. Rannikolla asuvista eväsretkellä oli käynyt 36 prosenttia. Aktiivisimpiin eväsretkeilijöihin kuuluivat kotitaloutta hoitavat, nuoret ja naiset. Eväsretkellä vastaajat kävivät keskimäärin seitsemän kertaa vuodessa. Auringonottoa rannalla olivat harrastaneet etenkin nuorimpaan ikäryhmään kuuluvat, naiset, kotitaloutta hoitavat ja opiskelijat. Auringonotto oli suosittu harrastus, johon osallistui 51 prosenttia vastaajista. Auringonottoa harrastavat viihtyivät rannalla keskimäärin 13 kertaa kesässä. Maisemien katselu ja muu rannalla oleskelu oli myös suosittua; kyseisiin aktiviteetteihin osallistui 62 prosenttia rannikon asukkaista. Harrastuskertoja heille kertyi vuodessa keskimäärin 29. Vähiten rannalla oleskelua, auringonottoa ja eväsretkeilyä harrastivat eläkeläiset ja vanhin ikäryhmä. Rannikkoseutujen välistä eroa ei ilmennyt.

Kuva 11. Eri kalastusharrastuksiin osallistuvien osuudet väestöstä eri rannikkoseuduilla.

Kuva 12. Eri kalastusharrastuksiin osallistuvien osuudet rannikkoväestöstä ikäryhmittäin.

Mökkeily ja leiriytyminen

Kesämökillä tai vastaavalla vapaa-ajan asunnolla oli viimeisen vuoden aikana oleillut 60 prosenttia tutkimukseen vastanneista (tilasto 5). Mökkikäyntejä tai mökkeilypäiviä kertyi keskimäärin 44 kertaa vuodessa. Mökkeily oli suosituinta nuorimman ikäluokan keskuudessa, mutta vanhimmalle ikäluokalle kertyi huomattavasti enemmän mökkeilypäiviä kuin nuoremmille ikäluokille. Vanhin ikäluokka oli mökkeillyt kuluneen vuoden aikana keskimäärin jopa 70 kertaa tai päivää. Työttömien mökkeilyyn osallistumisprosentti oli pienempi kuin työssäkäyvien. Vaasan alueella asujista 65 prosenttia ja Turun seudulla 62 prosenttia osallistui mökkeilyyn, kun Hangon ja Tammisaaren seudun vastaava luku oli vain 51 prosenttia. Eniten mökkeilyä harrastivat väkiluvultaan 25 000–100 000 asukkaan kunnissa asuvat.

Matkailuautoilua (tilasto 5) harrasti kuusi prosenttia rannikolla asujista. Harrastus oli hieman suosituampi Vaasan seudulla kuin muilla seuduilla. Matkailuautoilua harrastivat etenkin alle 100 000 asukkaan kunnissa asuvat. Telttailu leirintäalueella ja maastossa (tilasto 5) oli tutkimuksen mukaan suosituinta nuorimman ikäryhmän ja opiskelijoiden keskuudessa. Telttailuun leirintäalueella oli osallistunut yhdeksän prosenttia ja telttailuun maastossa neljä prosenttia kaikista vastanneista.

Metsäluontoon liittyvät ulkoiluharrastukset

Tyypillisiä metsäluontoon liittyviä ulkoiluharrastuksia ovat marjastus, sienestys ja muu luonnon tuotteiden keräily, metsästys, vapaa-ajan metsätyöt sekä patikointi ja retkeily.

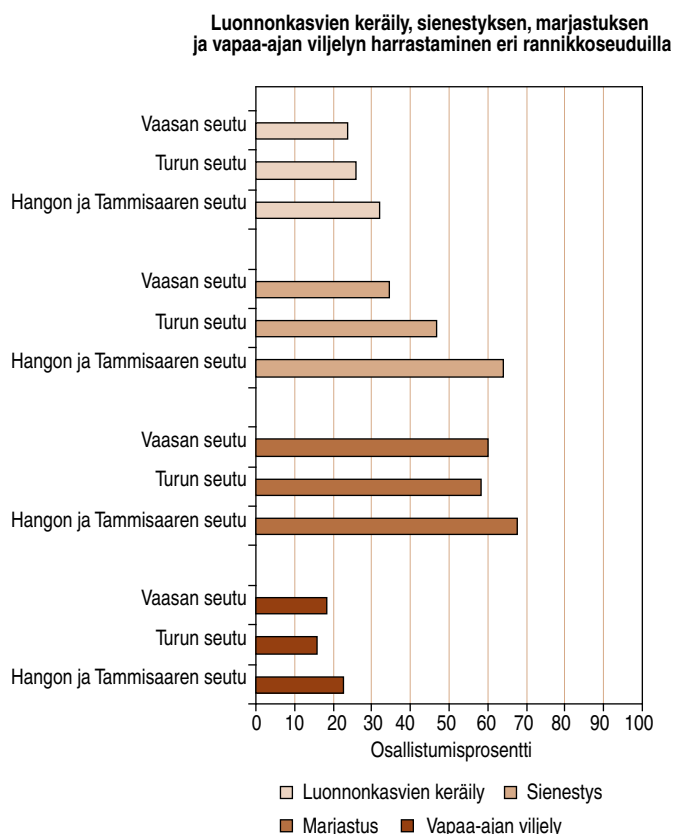
Jonkinlaista luonnontuotteiden keräilyä harrasti kolme neljäsosaa rannikon asukkaista. Marjastus (tilasto 16) oli suosituin keräilyharrastus. Kaikista asukkaista 61 prosenttia oli harrastanut marjastusta kyselyä edeltäneen vuoden aikana. Marjastusta harrastettiin vuoden aikana keskimäärin kahdeksan kertaa. Naisista marjastusta harrasti jonkin verran useampi (67 %) kuin miehistä (54 %). Harrastuneisuus vaihteli iän mukaan. Vanhimmasta ikäryhmästä 80 prosenttia oli käynyt marjastamassa, kun nuorimman ikäryhmän vastaava luku oli vain 41 prosenttia. Marjastus oli suosittua etenkin Hangon ja Tammisaaren seudulla, jossa asukkaista 68 prosenttia oli marjastanut. Vaasan ja Turun seuduilla vastaavat luvut olivat 60 ja 58 prosenttia (kuva 13).

Sienestys (tilasto 16) oli myös suosittu aktiviteetti. Kaikista vastanneista 49 prosenttia oli sienestänyt; naisista 51 prosenttia ja miehistä 46 prosenttia. Kuten marjastusta, sienestystäkin harrastettiin vuoden aikana keskimäärin kahdeksan kertaa. Sienestyksen harrastuneisuus lisääntyi iän myötä. Sienestyksen osallistumisen erot alueiden välillä olivat selkeitä. Hangon ja Tammisaaren seudulla sienestäjiä oli 64 prosenttia, Turun seudulla 47 prosenttia ja Vaasan seudulla 35 prosenttia vastanneista. Myös luonnonyrttejä ja -kukkia kerättiin (tilasto 16) eniten Hangon ja Tammisaaren seudulla. Naiset keräsivät yrttejä ja kukkia huomattavasti useammin (39%) kuin miehet (12 %).

Metsästykseseen (tilasto 15) osallistui rannikkokuntien asukkaista 4,5 prosenttia. Miehistä 9 prosenttia harrasti metsästystä naisten osuuden jäädessä alle yhden prosentin. Metsästys oli selkeästi maaseutumaisten tai taajaan asuttujen sekä väkiluvultaan pienten kuntien asukkaiden harrastus. Turun seudulla metsästykseseen oli osallistuttu vähemmän kuin muilla alueilla. Hirvenmetsästyskertoja metsästykseseen osallistuneille kertyi 12 vuodessa ja lintujen tai pienriistan metsästyskertoja 16.

Luonnonhoitotöihin, kuten pienpuiden keräilyyn, vapaa-ajan metsän- ja riistanhoitoon (tilastot 11 ja 12) osallistuivat etenkin vanhimman ikäryhmän miehet ja maaseutumaisissa kunnissa asuvat. Osallistumisprosentti luonnonhoitotöihin kaikkien vastaajien keskuudessa oli 30. Luonnonhoitotöiden tekeminen oli vähäisintä kaupunkimaisissa kunnissa ja maantieteellisessä tarkastelussa Turun seudun kunnissa. Luonnonhoitotöihin sosioekonomisista ryhmistä vähiten osallistuivat työttömät ja opiskelijat. Vapaa-ajan viljelyä harrasti 18 prosenttia kuntien asukkaista. Muita alueita suositumpaa viljely oli Hangon ja Tammisaaren seudulla (23 %). Vastaava luku Vaasan seudulla on 18 ja Turun seudulla 16 prosenttia. Vapaa-ajan viljelyksiä hoidettiin keskimäärin 25 kertaa kessässä. Kotieläinten hoitoon luonnossa osallistui vain neljä prosenttia vastanneista, mutta kertoja heille kertyi keskimäärin peräti 85 vuodessa.

Yön yli kestävään retkeilyyn tai erävaellukseen (tilasto 2) oli osallistunut yhdeksän prosenttia vastaajista ja puolen päivän mittaisiin patikointeihin 28 prosenttia vastaajista. Erävaellus oli suositumpaa Vaasan seudulla kuin muilla rannikkoseuduilla. Erävaellusta harrastivat enemmän miehet (13 %) kuin naiset (6 %). Osallistuneet harrastivat yön yli kestäviä erävaelluksia keskimäärin 16 päivää vuodessa, tosin puolet heistä käytti erävaelluksiin alle viisi päivää vuodessa.

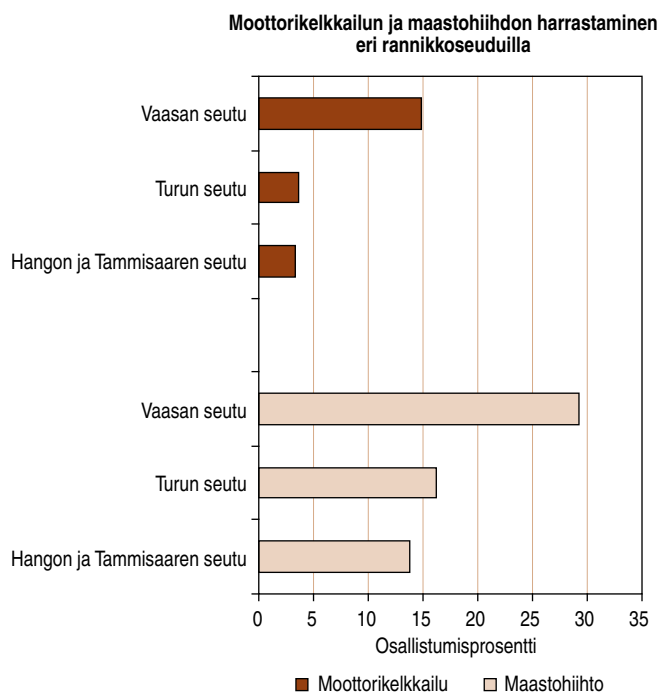
Kuva 13. Marjastukseen, sienestykseen, vapaa-ajan viljelyyn ja luonnonkasvien keräilyyn osallistuvien osuudet väestöstä eri rannikkoseuduilla.

Talveen ja lumeen liittyvät ulkoiluharrastukset

Hiihtäminen, laskettelu ja retkiluistelu sekä mäenlasku (tilastot 18 ja 19) ovat tärkeimmät talviulkoiluharrastukset, jotka vaativat lumiolosuhteita tai jäätyneitä vesistöjä. Tyypillisesti leudon talven ja muuta maata lyhyemmän sesongin takia näille harrastuksille ei rannikkoalueilla ole samoja luontaisia edellytyksiä kuin sisä-Suomessa.

Rannikon asukkaista 30 prosenttia osallistui hiihtoharrastuksiin vuoden aikana. Hiihtolajeihin oli osallistunut eniten nuorimpaan ikäryhmään kuuluvat ja vähiten vanhimmat vastaajat. Vaasan seudulla hiihtolajien harrastaminen oli merkittävästi suositumpaa kuin etelämpänä Turun tai Hangon ja Tammisaaren seuduilla. Tavallisin harrastus on latuhiihto (maastohiihtoa ladulla), jota oli harrastanut 19 prosenttia vastaajista. Latuhiihtoa harrastettiin keskimäärin kahdeksan kertaa vuodessa. Latuhiihdon osallistumisosuudet vaihtelivat Vaasan seudun 29 prosentista Hangon ja Tammisaaren seudun 13 prosenttiin (kuva 14). Latuhiihtoa harrastivat eniten väkiluvultaan 25 000–100 000 asukkaan kunnissa asuvat. Hiihtoa laduttomassa maastossa oli harrastanut 7 prosenttia vastaajista. Laduttomassa hiihdossa eroja rannikkoseutujen välillä ei ollut. Yli 20 kilometrin tai yli puolen päivän hiihtoretkillä oli käynyt kuusi prosenttia ja varsinaiseen erähiihtoon, jossa yövytään maastossa, oli osallistunut vain 0,4 prosenttia vastaajista.

Lasketteluun harrastajia oli 10 prosenttia, lumilautailun kolme prosenttia ja telemarkhiihdon harrastajia 0,4 prosenttia. Alueiden välisiä eroja lasketteluun osallistumisessa ei ollut. Laskettelu oli kahden nuorimman ikäluokan ja opiskelijoiden harrastus (kuva 15). Lumilautailu korostui ainoastaan nuorimman ikäluokan harrastuksena. Lasketteluun ja lumilautailuun osallistujat harrastivat lajeja keskimäärin kuusi kertaa vuodessa.

Kuva 14. Moottorikelkkailuun ja maastohiihtoon osallistuvien osuudet väestöstä eri rannikkoseuduilla.

Muiden talvilajien harrastajien joukko on varsin pieni (tilasto 20). Retkiluistelua harrasti vain kaksi prosenttia ja muuta luonnonjäällä luistelua kolme prosenttia kaikista vastaajista. Potkukelkailuun osallistui suurempi osa naisista (7 %) kuin miehistä (3 %). Laji oli Vaasan seudulla suosittumpaa kuin muilla alueilla. Mäenlaskuun osallistui 12 prosenttia vastaajista.

Luontoharrastukset

Luontoharrastuksia ovat maisemien ihailu, luonnosta nauttiminen, lintujen ja eläinten tarkkailu, kasvien tai kivien keräily, luontovalokuvaus ja muu erityinen harrastustoiminta, jonka takia luonnossa liikutaan (tilasto 17).

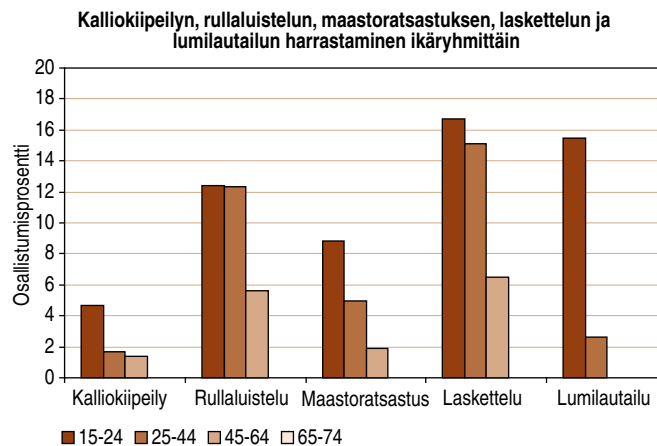
Kaikkiaan johonkin luontoharrastukseen osallistui 57 prosenttia vastanneista, naiset ahkerammin kuin miehet. Luontokuvausta tai -maalausta harrasti 23 prosenttia rannikolla asujista. Lintujen tarkkailu ja ruokkiminen olivat etenkin eläkeläisten, työttömien ja kahden vanhimman ikäryhmän suosimia harrastuksia. Kaikkiaan lintujen tarkkailua harrasti 19 prosenttia vastaajista. Hangon ja Tammisaaren seudulla luku jäi alhaisemmaksi kuin muualla. Lintujen harrastajat tarkkailivat lintuja keskimäärin 43 kertaa vuodessa. Luonnon nähtävyyksien katselu oli etenkin naisten keskuudessa suosittua. Heistä luonnon nähtävyyksiä katseli 47 prosenttia, miehillä vastaava luku jäi 37 prosenttiin. Muuta luonnon tarkkailua harrasti 42 prosenttia vastaajista. Harrastuskertoja heillä kertyi keskimäärin 63 vuodessa.

Liikunnalliset erityisharrastukset

Liikunnallisia erityisharrastuksia luonnossa ovat suunnistus, kalliokiipeily, maastoratsastus, rullaluistelu, golf ja leijon lennätys (tilastot 21 ja 22). Suunnistuksen harrastajia löytyi rannikon asukkaiden joukosta neljä prosenttia. Suunnistukseen osallistuivat enemmän miehet (5 %) kuin naiset (3 %). Opiskelijoiden keskuudessa suunnistus oli suosittumpaa kuin muissa sosioekonomisissa ryhmissä. Suunnistukseen osallistujat kävivät suunnistamassa keskimäärin kahdeksan kertaa vuodessa.

Kalliokiipeilyn harrastajia oli kaksi prosenttia, ja sen harrastajat olivat nuoria ja opiskelevia (kuva 15). Maastoratsastuksen harrastajia oli neljä prosenttia ja harrastajat painottuivat kahteen nuorimpaan ikäryhmään. Naiset ratsastivat maastossa enemmän kuin miehet. Ratsastukseen osallistujille harrastuskertoja kertyi keskimäärin peräti 29 vuodessa, tosin puolet osallistujista oli ratsastanut vain alle kaksi kertaa vuodessa.

Rullaluistelua harrasti kahdeksan prosenttia rannikon väestöstä. Aktiivisimpia rullaluistelun harrastajia olivat kahteen nuorimpaan ikäryhmään kuuluvat (kuva 15). Rullaluistelun harrastaminen oli yleisempää Vaasan seudulla (12 %) kuin Hangon ja Tammisaaren seudulla (4 %). Golfharrastamisessa ei löytynyt maantieteellisiä eroja. Noin viisi prosenttia rannikon asukkaista oli harrastanut golfia. Golfauskertoja golfharrastajille kertyi vuodessa keskimäärin 30. Leijaa tai lennokkia oli lennättänyt viimeisen vuoden aikana viisi prosenttia vastanneista.

Kuva 15. Erilaisiin liikunnallisiin ulkoiluharrastuksiin osallistuvien osuudet rannikkoväestöstä ikäryhmittäin.

Motorisoitu liikkuminen luonnossa

Motorisoitu liikkuminen luonnossa tapahtuu talvella enimmäkseen moottorikelkoilla ja kesäaikaan mönkijöillä, maastoautoilla tai moottoripyörillä (tilasto 23).

Jonkinlaista motorisoitua liikkumista luonnossa oli harrastanut 11 prosenttia kyselyyn vastanneista. Miesten osuus (16 %) oli selkeästi suurempi kuin naisten (8 %). Nuorimmasta ikäryhmästä (25 %) ja opiskelijoista (21 %) suurempi osa kuin muista väestöryhmistä oli osallistunut johonkin motorisoituun lajiin luonnossa. Motorisoidut lajit, etenkin moottorikelkkailu, olivat selkeästi suosituimpia Vaasan seudulla kuin Turun tai Hangon ja Tammisaaren seudulla (kuva 14). Moottorikelkalla lajin harrastajat olivat käyneet ajamassa keskimäärin kuusi kertaa ja mönkijällä peräti 14 kertaa vuodessa.

3.1.2 Merenrantaan ja merialueisiin liittyvä ulkoilu

Lähimmälle ulkoiluun sopivalle merenrannalle kaikilla rannikkokuntien asukkailla oli matkaa keskimäärin 4,3 kilometriä (tilasto 30). Puolella vastanneista matkaa oli kaksi kilometriä tai vähemmän. Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvat olivat lähimpänä merellisiä ulkoilumahdollisuuksia. Heillä matkaa rannalle tai merelle oli keskimäärin 2,7 kilometriä, kun vastaava luku Vaasan seudulla oli 4,3 kilometriä ja Turun seudulla 5,3 kilometriä. Tosin Vaasan seudulla asuvista puolella matkaa merenrannalle oli alle kaksi kilometriä.

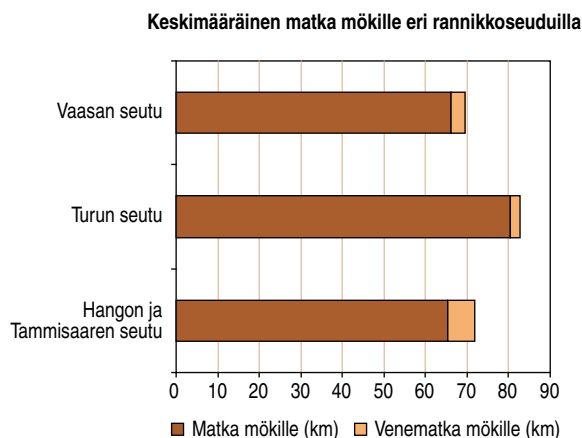
Rannikolla asuvien kaikista kävelykerroista 35 prosenttia suuntautui meren rannalle tai saaristoon (tilasto 24). Tyypilliselle rannikolla tai saaristossa olevalle kävelykohteelle oli matkaa kotoa keskimäärin 3,6 kilometriä (tilasto 26). Turun seudulla asuvilla verrattuna muilla rannikkoseuduilla asuviin oli pisin matka, keskimäärin 5,6 kilometriä, meren rannalla tai saaristossa sijaitsevaan kävelykohteeseen. Tosin puolella Turun seudulla asuvista matkaa rannikolla olevalle kävelykohteelle oli alle kilometri. Vaasassa vastaava luku oli alle puoli kilometriä. Nuorimmalle ikäryhmälle kertyi vähemmän kävelykertoja meren rannalla kuin vanhemmille ikäryhmille. Sosioekonomisista ryhmistä suhteellisesti eniten kävelykertoja meren rannalla kertyi kotitaloutta hoitaville, eläkeläisille ja työttömille. Hangon ja Tammisaaren sekä Vaasan seuduilla asuvilla oli enemmän kävelykertoja meren rannalla kuin Turun seudulla asuvilla.

Rannikolla asuvien mökkeilypäivistä suurin osa (84 prosenttia) suuntautui rannikolle tai saaristoon (tilasto 24). Keskimäärin rannikkoseudun asukkaat asuivat 73 kilometrin päässä käyttämästään mökistä tai vapaa-ajan asunnosta (tilasto 26). Turun seudun asukkaat asuivat noin 15 kilometriä kauempana mökkeilykohteista kuin muiden seutujen asukkaat, joten heillä matkaa mökille kertyi keskimäärin jopa 80 kilometriä (kuva 16). Pisin veneilymatka mökille oli Hangon ja Tammisaaren seudun asukkailla (keskimäärin 6,6 km). Mökkeilypäiviä meren rannalla kertyi kaikille vastanneille keskimäärin 41 vuodessa. Eniten mökkeilypäiviä rannikolla kertyi eläkeläisille ja kotitaloutta hoitaville ja vähiten nuorille ja opiskelijoille. Mökkeilyyn osallistumisessa tai mökkeilypäivien määrissä ei havaittu seudullisia eroja.

Rannikolla asuvien veneilystä pääosa eli 79 prosenttia kaikista veneilykerroista suuntautui merelle. Keskimäärin veneilyn lähtöpaikkaan oli asunnolta 10 kilometriä. Puolella rannikon asukkaista veneilyn lähtöpaikkaan oli matkaa kuitenkin vain alle kilometri. Lähimpänä merellisiä veneilykohteita asuivat Hangon ja Tammisaaren seudun asukkaat (4,9 km) ja kauimpana Vaasan seudun asukkaat (13,6 km). Vanhin ikäryhmä ja eläkeläiset veneilivät muita väestöryhmiä useammin merellä. Vaasan seudulla asuvat (73 %) eivät veneilleet merellä yhtä paljon kuin Hangon ja Tammisaaren tai Turun seuduilla asuvat (81 %).

Kaikista uintikerroista meressä uitiin 82 prosenttia. Kyselyyn vastanneille kertyi vuodessa keskimäärin 25 uintikertaa meressä. Puolet vastanneista ui meressä alle 10 kertaa vuodessa. Meren rannalla olevalle uimapaikalle oli matkaa keskimäärin kahdeksan kilometriä. Puolella vastaajista matkaa uimapaikalle oli alle 1,5 kilometriä. Hangon ja Tammisaaren seudulla asujilla oli noin kolmasosan lyhempi matka uimarannalle (5,6 km) kuin Vaasan ja Turun seudulla asujilla (9,3 km). Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvat kävivät uimassa meressä enemmän kuin muiden alueiden asukkaat. Heidän kaikista uintikerroista 86 prosenttia kohdistui mereen ja uintikertoja oli keskimäärin 28 vuodessa. Eläkeläiset ja kotitaloutta hoitavat kävivät määrällisesti muita useammin meressä uimassa. Määrällisesti vähiten meressä ui nuorin ikäryhmä ja opiskelijat.

Rannoilla oleskelua sisältävistä ulkoilukerroista kohdistui 60 prosenttia meren rannoille ja saaristoon. Rannalla oleiluun kuuluviksi lajeiksi laskettiin auringonotto, maiseman katselu, eväretkeily ja muu oleskelu. Meren rannalla sijaitsevat oleskelupaikat olivat keskimäärin yhdeksän kilometrin päässä kotoa. Puolet asui alle kolmen kilometrin päässä merellisistä oleskelupaikoista. Turun seudulla rantaoleskelupaikat sijaitsevat kauimpana asunnoista (10,5 km) ja Hangon ja

Kuva 16. Vapaa-ajan asunnon ja vakituisen asunnon etäisyys (keskiarvo) eri rannikkoseuduilla

Tammisaaren seudulla lähimpänä (6,4 km). Merenranta-aktiviteettien parissa viettivät aikaansa etenkin eläkeläiset, vanhin ikäryhmä ja kotitaloutta hoitavat.

Rannikolla asuvien kalastuksesta 78 prosenttia kohdistui merivesiin. Etenkin Hangon ja Tammisaaren seudulla kalastus kohdistui mereen (82 %), Turussa ja Vaasassa vastaavat luvut olivat 76 prosenttia. Matkaa asunnosta merellä sijaitsevalle kalastuspaikalle oli keskimäärin 11 kilometriä. Vaasan seudulla kalastuspaikat sijaitsivat selvästi kauempana, keskimäärin 21 kilometrin päässä, kuin Turun (8 km) tai Hangon ja Tammisaaren (7 km) seuduilla (tilasto 30). Kuitenkin kaikilla alueilla kalastuspaikat sijaitsivat puolella vastaajista korkeintaan kilometrin päässä kotoa. Turun seudulla puolella vastaajista venematkaa kalastuspaikalle ei ollut lainkaan. Naisten kalastuskerroista 86 prosenttia kohdistui merelle, kun vastaava osuus miesten kaikista kalastuskerroista oli 74 prosenttia. Myös eläkeläiset kalastivat aktiivisesti merellä.

Kaikkiaan 56 prosenttia hiihtokerroista kohdistui meren jäälle, rannoille tai saaristoon (tilasto 25). Etenkin Hangon ja Tammisaaren seudulla hiihtäminen kohdistui meriympäristöön (65 %). Meriympäristössä sijaitseva hiihtopaikka oli keskimäärin kolmen kilometrin päässä asunnosta. Puolella kaikista vastanneista matkaa rannikolla tai jäällä olevalle hiihtopaikalle oli alle 600 metriä. Kauimpana merelliset hiihtopaikat olivat Vaasan seudun asukkaista (4 km) ja lähimpänä Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvia (1 km). Meren jäälle tehtyjen luistelukertojen osuus kaikista luistelukerroista luontoympäristössä oli 90 prosenttia. Matkaa meren jäällä sijaitsevalle luistelu-
paikalle oli keskimäärin 5,3 kilometriä.

3.2 Lähiulkoiluun osallistuminen

3.2.1 Rannikkoväestön lähiulkoilu yleensä

Lähiulkoilu tarkoittaa ulkoilua, luonnossa liikkumista ja oleskelua asunnon läheisillä luontoalueilla ja tapahtuu vakinaisesta tai loma-asunnosta käsin. Lähiulkoiluksi ei lueta sellaisia ulkoilu- tai retkimatkoja, jotka sisältävät yöpymistä retken tai matkan aikana. Tyypillisimpiä lähiulkoilulajeja ovat kuntokävely ja kävelylenkit, koiran ulkoiluttaminen, juoksulenkkeily, pyöräily, mökkeily ja maastohiihto.

Kaikista vastanneista lähiulkoiluun osallistui 95 prosenttia (tilasto 27). Osallistumisprosentti ei juuri vaihtelee sukupuolen, iän tai alueen mukaan. Maatalousyrittäjien, työttömien ja kotitaloutta hoitavien lähiulkoiluun osallistuminen oli vähäisempää kuin muilla sosioekonomisilla ryhmillä. Heistä 90 prosenttia oli osallistunut lähiulkoiluun.

Lähiulkoilukertoja kertyi keskimäärin 155 vuodessa. Lähiulkoilukertojen väli oli puolella vastanneista neljä päivää tai vähemmän. Joka neljäs ilmoitti ulkoilevansa asunnon läheisillä alueilla joka tai joka toinen päivä. Naiset ulkoilivat vuodessa keskimäärin 28 kertaa enemmän kuin miehet. Sosioekonomisista ryhmistä lähiulkoilukertoja kertyi eniten eläkeläisille ja vanhimmalle ikäryhmälle. Alueittaisessa tarkastelussa Hangon ja Tammisaaren seudulla asuville kertyi enemmän lähiulkoilukertoja (176) kuin Turun (146) tai Vaasan (147) seudulla asuville.

Rannikolla asuvien lähiulkoilukerroista lähes puolet (48 %) oli kuntokävelyä tai kävelylenkkeilyä (tilasto 28). Toiseksi yleisintä oli koiran ulkoiluttaminen, josta kertyy 13 prosenttia lähiulkoilukerroista. Muita kuin tyypillisiä lajeja harrastettiin joka neljännellä lähiulkoilukerralla. Kaikista

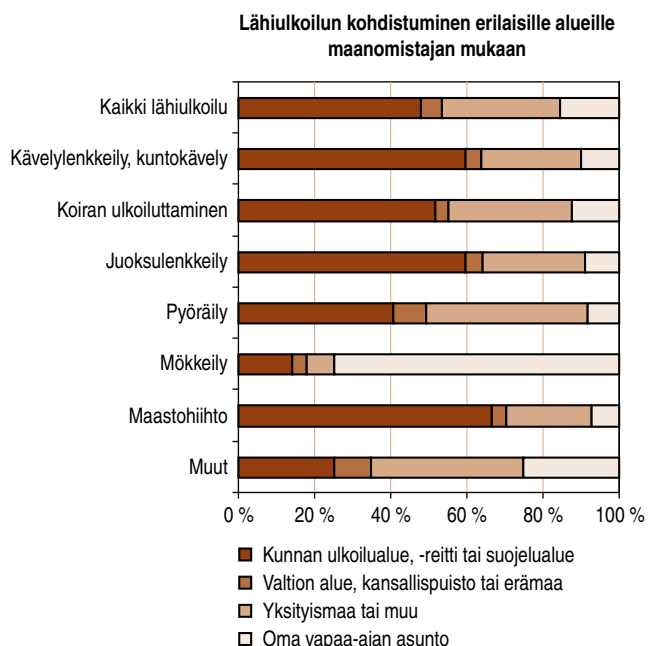
tehdyistä lähiulkoilukerroista 49 prosenttia kesti korkeintaan tunnin. Noin kolmasosa ulkoilukerroista kesti tunnista kahteen ja viidesosa yli kaksi tuntia.

Aluetyypin mukaan

Lähiulkoilukerroista hieman alle puolet, 48 prosenttia, kohdistui kunnan alueelle tai reitille tai kunnan maalla sijaitsevalle suojelualueelle (tilasto 28). Kunnan alueilla harrastettiin etenkin kävelyä, sillä 60 prosenttia kävelykerroista kohdistui kunnan alueelle (kuva 17). Maastohiihtokerroista 67 prosenttia kohdistui kunnan alueelle. Kunnan ylläpitämällä virkistysalueilla suosittuja aktiviteetteja olivat myös juoksulenkkeily ja koiran ulkoilutus. Kuntien alueilla tai reiteillä ulkoiltiin keskimäärin 75 kertaa vuodessa. Vanhimalla ikäryhmällä ulkoilukertojen määrä kunnan alueella oli vuodessa sata. Vaasan seudulla asujat ulkoilivat muilla seuduilla asuvia vähemmän kunnan ylläpitämällä alueilla. Kuntien alueilla ulkoilivat muita enemmän kaupunkimaisissa kunnissa asuvat. Ulkoilu-aika kunnan alueella oli tyypillisesti alle tunnin mittainen.

Kuusi prosenttia lähiulkoilukerroista kohdistui valtion alueelle. Valtion ylläpitämällä lähiulkoilualueilla rannikkokuntien asukkaat ulkoilivat keskimäärin yhdeksän kertaa vuodessa (tilasto 27). Maaseutumaisissa kunnissa, väkiluvultaan alle 25 000 asukkaan kunnissa asuvat käyttivät valtion alueita muita enemmän lähiulkoiluun. Valtion alueilla harjoitettiin eniten kävelyä ja muita aktiviteetteja kuin tyypillisiä lähiulkoiluharrastuksia (tilasto 28). Valtion alueilla ulkoilu kesti tyypillisesti pidempään kuin muilla alueilla, kun 35 prosenttia ulkoilukerroista kesti yli neljä tuntia. Kuitenkin näilläkin alueilla yli puolet ulkoilukerroista kesti alle kaksi tuntia.

Lähiulkoilukerroista kohdistui 31 prosenttia yksityismailla tai muille alueille (esimerkiksi vesistöt). Ulkoilukertoja yksityismailla tai muilla alueilla kertyi keskimäärin 48 vuodessa. Yksittäisistä lajeista näillä alueilla harrastettiin enemmän pyöräilyä verrattuna kunnan tai valtion ylläpitämiin

Kuva 17. Lähiulkoiluharrastusten kohdistuminen erilaisille virkistysalueille, reiteille ja muille alueille maanomistajan mukaan.

alueisiin. Pyöräilykerroista 46 prosenttia kohdistui näille alueille. Lähiulkoiluista suurempi osa kohdistui yksityismailla Hangon ja Tammisaaren seudulla sekä väkiluvultaan alle 25 000 asukkaan kunnissa asuville kuin muille. Yksityismailla ja muilla alueilla yli puolet (53 %) ulkoilukerroista kesti alle tunnin.

Omalle maatilalle tai vapaa-ajan asunnolle tehdyistä lähiulkoilukerroista on 16 prosenttia kaikista lähiulkoilukerroista. Mökkeilystä 75 prosenttia kohdistui omalle maatilalle tai vapaa-ajan asunnolle, ja näitä lähiulkoilukertoja kertyi keskimäärin 24 kertaa vuodessa (tilasto 27). Omalla tilalla ulkoilukertoja kertyi eniten väkiluvultaan pienissä tai maaseutumaisissa sekä taajaan asutuissa kunnissa asuville. Vaasan seudulla asuvat ulkoilivat eniten ja Turun seudulla asuvat vähiten oman maatilansa ympäristössä. Kaksi kolmasosaa ulkoilusta omalla tilalla oli kestoltaan alle kaksi tuntia.

3.2.2 Lähiulkoilu merenranta- ja saaristoalueilla

Rannikolla asuvista 48 prosentin viimeisin lähiulkoilukerta kohdistui meren rannalle, merelle tai saaristoon. Miehistä suurempi osa (53 %) kuin naisista (44 %) oli viimeksi ulkoillessaan ollut meren rannalla tai alueella, joka rajautuu merenrantaan. Vanhimman ikäryhmän ja eläkeläisten lähiulkoilu kohdistui muita useammin merelle tai rannalle. Heistä lähes 60 prosentin viimeisin lähiulkoilukerta oli kohdistunut kyseisille alueille. Mitä nuorempia vastaajat olivat, sitä harvemmin heidän ulkoilunsa kohdistui merenranta-alueille. Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvat ulkoilivat muiden alueiden asukkaita useammin merellä tai merenranta-alueilla (62 %). Vaasan seudulla vastaava luku oli 48 prosenttia ja Turun seudulla 39 prosenttia.

3.3. Luontomatkat

3.3.1 Rannikkoväestön luontomatkat

Luontomatkalla tarkoitetaan useamman kuin yhden päivän kestoisia matkoja, joiden päätarkoitus on ulkoilu ja luonnossa virkistäytyminen. Rannikkokuntien asukkaista 43 prosenttia oli osallistunut luontomatkalle kuluneen vuoden aikana (tilasto 29). Vastaajat olivat tehneet keskimäärin yhdeksän matkaa vuodessa. Kaupunkimaisissa ja yli 25 000 asukkaan kunnissa asuvat olivat tehneet muita enemmän luontomatkkoja. Vaasan seudulla asuvat olivat aktiivisimpia luontomatkailijoita verrattuna muilla rannikkoseuduilla asuviin. Vaasan seudulla oli puolet osallistunut luontomatkkaan, kun vastaava luku Turun seudulla on 44 prosenttia ja Hangon ja Tammisaaren seudulla vain 36 prosenttia. Hangon ja Tammisaaren seudun luontomatkailijoilla myös luontomatkojen määrä matkailijaa kohden jäi alhaisemmaksi verrattuna muiden rannikkoseutujen luontomatkailijoihin.

Luontomatkoista suurin osa oli kohdistunut mökille tai muulle vapaa-ajan asunnolle. Luontomatkan mökille oli tehnyt 43 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista, ja yli puolet (24 prosenttia kaikista) oli tehnyt luontomatkan vapaa-ajan asunnolle, joka sijaitsi meren rannalla. Vaasan seudulla asuvat olivat tehneet enemmän mökkimatkoja meren rannalle kuin Turun tai Hangon ja Tammisaaren seuduilla asuvat. Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvat olivat tehneet muiden alueiden asukkaita vähemmän mökkimatkoja muualle kuin meren rannalla sijaitsevalle vapaa-ajan asunnolle.

Luontomatkoja, joiden päätarkoitus oli jokin luontoharrastus, oli tehnyt 18 prosenttia vastaajista. Yli puolet luontoharrastusmatkoista oli kohdistunut meren ranta-alueille. Kuusi prosenttia vastaajista oli tehnyt luontomatkan kansallispuistoon. Vastaajista 18 prosenttia oli matkustanut Lappiin. Suurin osa heistä oli luontomatkan Lapissa lumiseen aikaan. Lumiseen aikaan Lapissa matkailivat vanhempia ikäryhmiä enemmän 15–44-vuotiaat. Vaasan seudulla asuvat olivat osallistuneet muiden seutujen asukkaita enemmän Lapin matkoihin. Vain prosentti vastaajista oli käynyt maatilalomalla.

3.3.3 Mökkeily rannikko-alueilla ja saaristossa

Rannikkokuntien asukkaista 40 prosentilla oli oma mökki tai huvila, vuokramökki tai muu mahdollisuus käyttää mökkiä tai muuta vapaa-ajan asuntoa säännöllisesti vuoden aikana. Vanhimmasta ikäryhmästä (65–74-vuotiaat) yli puolella oli mahdollisuus mökin käyttöön. Käyttömahdollisuusosuus väheni nuoremmassa ikäryhmissä. Vaasan seudulla asuvilla oli parhaat mökkeilymahdollisuudet. Heistä puolella oli pääsy mökille tai vastaavalle vapaa-ajan asunnolle. Hangon ja Tammisaaren seudulla säännöllinen mökkeilymahdollisuus oli 39 prosentilla ja Turun seudulla 35 prosentilla vastaajista.

Yli puolet (57 %) rannikkoväestön käytössä olevista mökeistä tai vapaa-ajan asunnoista sijaitsee tontilla tai maatilalla, johon kuuluu omaa merenrantaa ja viidenneksellä (20 %) tonttiin kuuluu muuta vesistöä. Vaasan seudulla asuvien mökkeilymahdollisuudet sisälsivät omaa meren rantaa useammin kuin muilla seuduilla asuvien. Niistä Vaasan seudun asukkaista, joilla oli vapaa-ajan asunnon käyttömahdollisuus, 68 prosenttia ilmoitti vapaa-ajan asuntoon kuuluvan meren rantaa, kun taas Turun seudulla asuvien vapaa-ajan asunnoista vain puolet sisälsi omaa meren rantaa.

Vapaa-ajan asunnolla vietetään keskimäärin 56 päivää vuodessa. Eniten mökillä viettivät aikaa vanhimman ikäryhmän edustajat (77 päivää) ja vähiten nuorimmat (27 päivää). Nuorimman ikäryhmän mökkeilijöistä puolet vietti mökeillä alle 14 päivää vuodessa. Turun seudulla asuvat mökkeilivät eniten. Heille mökkeilypäiviä kertyi 61, kun vastaava luku Hangon ja Tammisaaren seudulla oli 55 ja Vaasan seudulla 49.

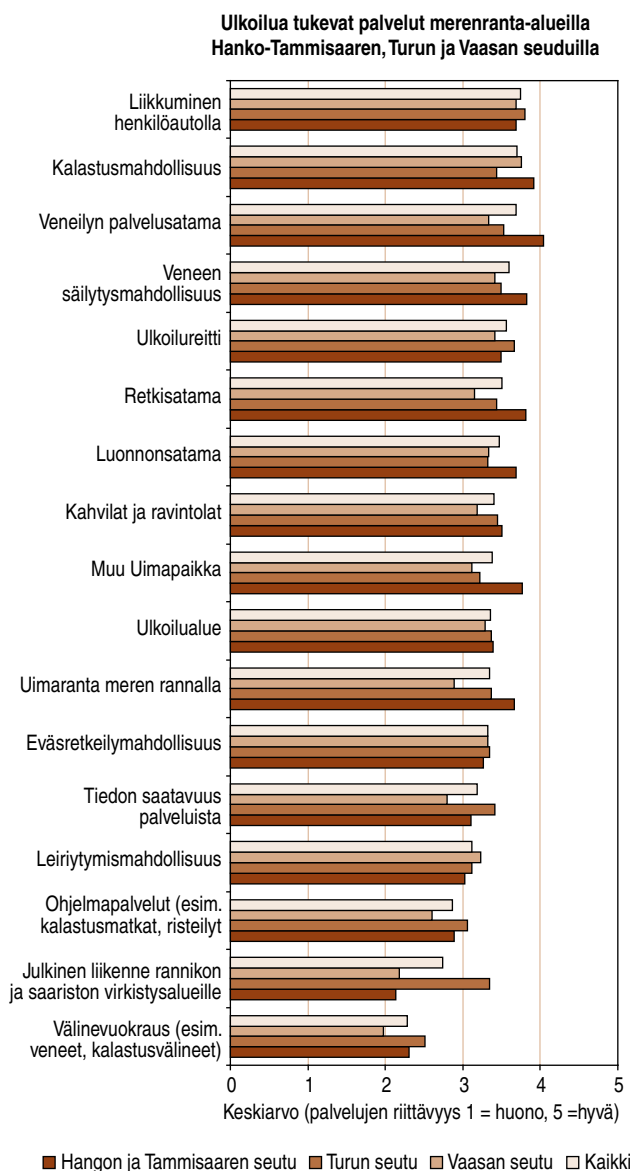
Rannikkoseudun mökkeilijöistä 48 prosentilla on varustelematon mökki, 41 prosentin vapaa-ajan asunto on varusteltu mökki tai huvila, ja loput 11 % ovat omakotitaloja, maatiloja, lomaosakkeita tai muita kuten kerrostaloasunto tai pysyvästi sijoitettu asuntovaunu. Vaasan seudulla asuvista lähes puolella vapaa-ajan asunto on varusteltu, kun taas Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvista 54 prosenttia viettää vapaa-aikaansa varustelemattomalla mökillä.

Mökkikunta oli sama kuin asuinkunta vain 22 prosentilla mökin säännöllisistä käyttäjistä. Vaasan seudulla asuvista jopa 29 prosentilla vapaa-ajan asunto sijaitsi omassa asuinkunnassa. Hangon ja Tammisaaren seudulla vastaava luku oli 22 prosenttia, ja Turun seudulla asuvista vain kahdeksalla prosentilla vapaa-ajan asunto sijaitsi asuinkunnassa.

3.4 Merenranta- ja saaristoalueiden virkistysmahdollisuudet ja -palvelut sekä niihin liittyvät toiveet ja ristiriidat

3.4.1 Tyytyväisyys nykyisiin virkistyspalveluihin

Rannikkoalueiden asukkailta kysyttiin heidän kokemuksiaan rannikkoalueilla ja saaristossa käyttämistään virkistyspalveluista. Useimpien virkistyspalvelujen ja ulkoilua tukevien palveluiden suhteen asukkaat olivat tyytyväisimpiä Hangon ja Tammisaaren seudulla (kuva 18). Tammisaaren ja Hangon seudulla oltiin tyytyväisiä etenkin satamapalveluihin kuten palvelu-, luonnon- ja retkisatamiin sekä veneen säilytysmahdollisuuksiin. Hangon ja Tammisaaren seudulla oltiin myös tyytyväisempiä uimarantoihin kuin kahdella muulla rannikkoseudulla. Turun seudulla oltiin huomattavasti muita alueita tyytyväisempiä julkisen liikenteen palveluihin ja tiedon saatavuuteen palveluista. Yleisesti kaikilla seuduilla tyytyväisimpiä oltiin henkilöautoilla liikkumisen mahdol-

Kuva 18. Tyytyväisyys virkistyspalvelujen tarjontaan eri rannikkoseuduilla. Tyytyväisyyttä kuvaava luku on laskettu vain niistä, joilla on ollut kokemusta ko. palvelusta.

listaviin palveluihin, kalastusmahdollisuuksiin sekä veneilyn palvelusatamiin ja veneen säilytysmahdollisuuksiin.

Useimpien virkistyspalvelujen suhteen vähiten tyytyväisiä olivat Vaasan seudun asukkaat. Vaasan seudulla vastaajat ilmoittivat olevansa tyytymättömiä etenkin välinevuokrauksen, ohjelmapalveluiden ja uimarantojen tarjontaan sekä tiedon saatavuuteen palveluista. Yleisesti kaikilla seuduilla tyytymättömyimpiä oltiin välinevuokrauksen, julkisen liikenteen ja ohjelmapalveluiden tarjontaan.

3.4.2 Esteitä ja haittoja ulkoilulle merenrannoilla ja saaristossa

Ulkoilumahdollisuuksia heikentäviä, estäviä tai haittaavia tekijöitä ovat mm. hankaluudet rantautua tai päästä ranta-alueille, heikot liikenneyhteydet, ruuhkautuminen, virkistysympäristön laatuun liittyvät ongelmat kuten säähän, veden laatuun, maiseman laatuun tai kulkukelpoisuuteen liittyvät ongelmat sekä muut luontoympäristön ominaisuudet, jotka voidaan kokea esteinä tai haittoina.

Huomattava osa kaupunkikuntien lähirannoista on sulkeutunutta eli pääsy jokamiehenoikeudella sekä maalta että mereltä käsin on kiellettyä tai muuten mahdotonta. Rantaan pääsyn ongelmia olivat kokeneet erityisesti Turun seudulla asuvat.

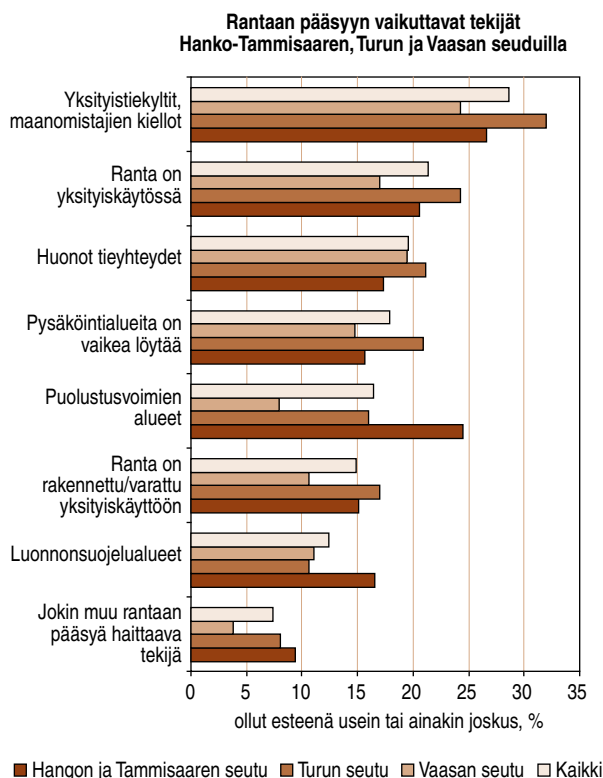
Kaikilla rannikkoseuduilla, mutta erityisesti Turun seudulla (32 % vastaajista), eniten rantaan pääsyä mantereen puolelta lähestyttäessä olivat vaikeuttaneet 'yksityistie' -kyltit ja maanomistajan kiellot sekä yksityiskäytössä oleva ranta (kuva 19). Turun seudulla koettiin muita seutuja enemmän myös huonot tieyhteydet ja pysäköintialueiden puuttuminen ongelmaksi. Hangon ja Tammisaaren seudulla puolustusvoimien alueiden ja luonnonsuojelualueiden oli koettu vaikeuttavan rantaan pääsyä muita seutuja enemmän. Vähiten rantaan pääsyä mantereen suunnalta vaikeuttavia tekijöitä oli havaittu Vaasan seudulla.

Veneilijöiden rantautumista estäviä tai haittaavia tekijöitä oli ollut etenkin Hangon ja Tammisaaren seudulla (kuva 20). Haittatekijät ovat samoja kuin muillakin ulkoilijoilla: yksityiskäytössä oleva ranta, 'yksityinen' -kyltit ja maanomistajan kiellot. Nämä tekijät ovat häirinneet 38 prosenttia veneilijöistä Hangon ja Tammisaaren seudulla. Kyseisellä seudulla myös veneilijöiden rantaan pääsyä esti muita alueita huomattavasti enemmän luonnonsuojelualueet (34 %) sekä puolustusvoimien alueet (32 %). Turun seudulla veneilijöiden rantaan pääsyä vaikeuttivat muita rannikkoseutuja enemmän rantojen matkailukäyttö. Vähiten veneilijöiden rantautumista vaikeuttavia tekijöitä oli Vaasan seudulla.

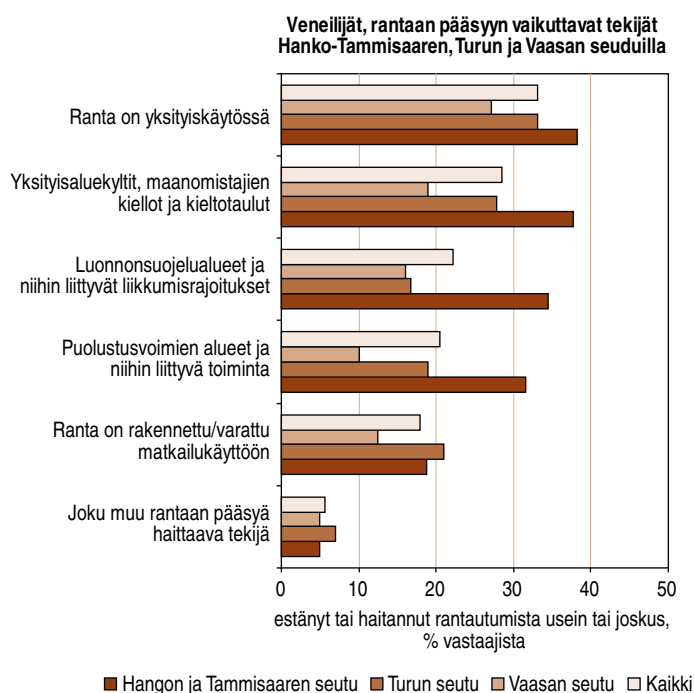
Muihin ihmisiin liittyvät ulkoilun häiriötekijät ranta-alueilla ja saaristossa olivat muiden ulkoilijoiden häiritsevä käytös, melu sekä ulkoilijoiden runsaus (kuva 21). Nämä tekijät olivat häirinneet vastaajien ulkoilua etenkin Turun seudulla, jossa häiriötekijät olivat haitanneet yli 30 prosenttia vastaajista. Hangon ja Tammisaaren seudulla koettiin muihin ulkoilijoihin liittyviä ongelmia vähemmän kuin Turun seudulla. Vaasan seudulla muihin ulkoilijoihin liittyvät häiriötekijät oli koettu vähäisimpinä. Turun seudulla edellä mainittujen tekijöiden lisäksi rauhattomuus ja turvattomuus olivat häirinneet 23 prosenttia ulkoilijoista.

Tavallisin ulkoilua haittaavista ympäristötekijöistä oli sääolosuhteet (kuva 22). Huonot säät olivat kiusana lähes 70 prosentille ulkoilijoista Vaasan sekä Hangon ja Tammisaaren seuduilla ja noin

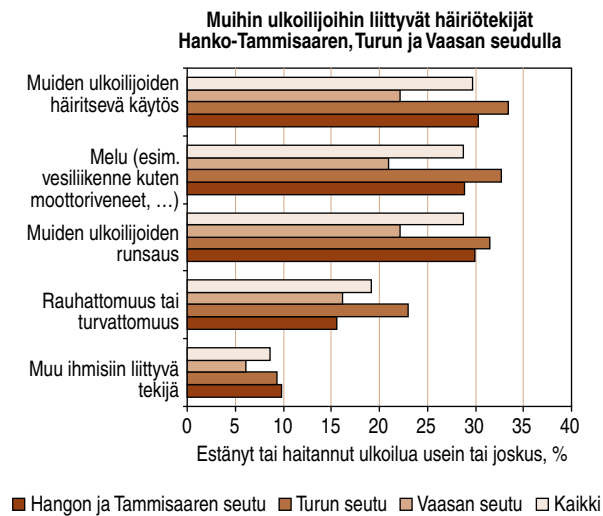
60 prosentille Turun seudulla. Vaasan seudulla 72 prosenttia ulkoilijoista oli kokenut heikkojen talvien ja jääolosuhteiden häirinneen ulkoilua, mikä olikin merkittävin ulkoilua haittaava tekijä Vaasan seudulla. Uimarannan veden huono laatu on haitannut etenkin Hangon ja Tammisaaren seudulla ulkoilevia. Heistä lähes 70 prosenttia oli kärsinyt siitä. Rannan roskaisuus ja likaisuus oli haittana kaikilla seuduilla. Sen mainitsi 37 prosenttia ulkoilijoista. Metsien hakkuiden aiheuttamat haitat kulkemiselle ja maisemalle mainittiin haittatekijänä erityisesti Turun sekä Hangon ja Tammisaaren seuduilla.

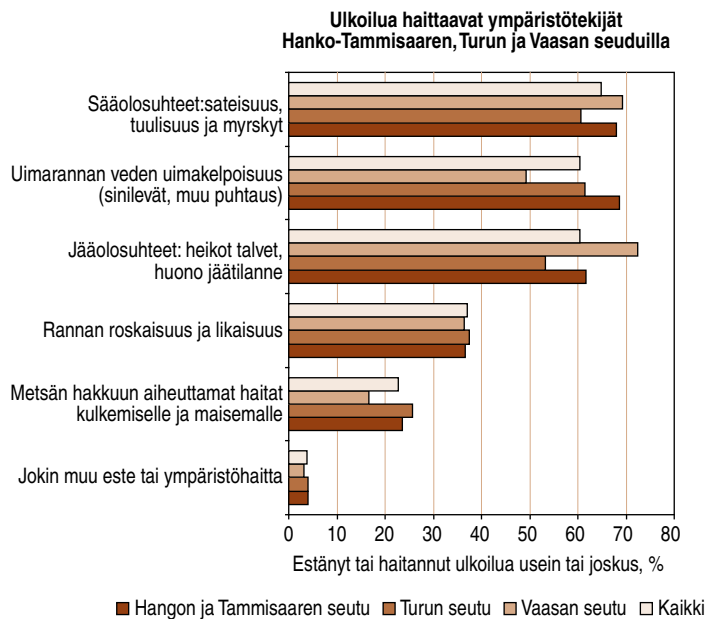
Kuva 19. Ranta-alueelle pääsyä mantee-reelta päin haittaavat tekijät eri rannikko-seuduilla.

Kuva 20. Ranta-alueelle pääsy mereltä käsin, veneellä rantautumista haittaavat tekijät eri rannikkoseuduilla. Haittaa tai ongelmaa kuvaava luku on laskettu vain niistä, jotka ovat veneilleet viimeisimmän viiden vuoden aikana.

Kuva 21. Muihin ulkoilijoihin liittyvät häiriötekijät eri rannikkoseuduilla.

Kuva 22. Ulkoilua haittaavat ympäristötekijät eri rannikkoseuduilla.

3.5 Tulevan virkistyskäytön tarve

3.5.1 Virkistyskäytön kysynnän muuttuminen

Tässä luvussa tarkastellaan rannikkoväestön ulkoilussa tapahtuneita muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tämän tutkimuksen tuloksia vertaillaan Luonnon virkistyskäyttö 2000 (Sievänen 2001) raportissa kuvatun väestökyselyn aineistosta laskettuihin tuloksiin rannikkoväestön osallistumisesta eri ulkoiluharrastuksiin. Taulukossa 8 vertaillaan kuinka suuri osuus väestöstä osallistui ja kuinka monta kertaa vuoden aikana keskimäärin mökkeilyyn, uintiin, veneilyyn, kalastukseen tai lähiulkoiluun vuoden aikana vuosina 1998–2000 ja 2008. Tarkasteltaviksi harrastuksiksi valittiin vain niitä ulkoiluharrastuksia, jotka liittyivät erityisesti mereen tai meren rantojen käyttöön. Lähiulkoilu valittiin mukaan kuvaamaan ulkoiluaktiivisuutta yleisesti. Vertailusta voidaan tehdä vain varovaisia johtopäätöksiä. Mökkeilyyn osallistuminen näyttäisi olevan lievästi laskusuunnassa, mutta mökkeilijät oleskelevat mökeillä aikaisempaa pitempiä aikoja. Miehistä suurempi osa kuin naisista on ilmoittanut osallistuvansa mökkeilyyn. Eniten vapaa-ajan asunnolla vietetty aika on lisääntynyt 45–64-vuotiaiden ryhmässä, mutta edelleen eniten aikaa vapaa-ajan asunnolla viettävät yli 64-vuotiaat. Luonnonvesissä uintia harrastavien osuus väestöstä on kasvanut, ja uintikertoja harrastajaa kohden vuodessa on aikaisempaa enemmän. Naisten osallistumisosuus on kasvanut miesten osuutta enemmän, ja nyt naisia osallistui uintiin suurempi osuus kuin miehiä. Uintikertoja 45–74-vuotiailla on keskimäärin enemmän kuin 10 vuotta sitten tehdysä mittauksessa. Miehet harrastavat kalastusta edelleen selvästi naisia yleisemmin. Kalastukseen osallistuminen on tämän vertailun perusteella ainakin jonkin verran vähentynyt alle 65-vuotiaiden keskuudessa. Kalastuskertojen määrä on pysynyt lähes samana. Veneilyn harrastaminen on yleistynyt väestön keskuudessa jonkin verran, mutta veneilykerrat ovat vähentyneet keskimäärin 2 kerralla ja 65–74-vuotiaiden ryhmässä lähes 17 kerralla. Lähiulkoilussa naiset ja miehet olivat yhtä aktiivisia. Vanhemman väestön eli 65–74-vuotiaiden keskuudesta aikaisempaa suurempi osuus on osallistunut erilaisiin ulkoiluharrastuksiin. Lähiulkoilukertoja vuodessa on keskimäärin muutama vähemmän kuin vuoden 1998–2000 mittauksessa. Eniten lähiulkoilu on vähentynyt nuorten aikuisten ryhmässä. Vain 65–74-vuotiaiden ryhmässä lähiulkoilukertojen määrä on kasvanut kymmenen vuoden takaisesta.

3.5.2 Ulkoilun kysynnän ennusteet

Tilastollisiin malleihin pohjaavilla ennusteilla voidaan tukea arvioita kysynnän muutoksista. Tarkastelun aikahorisontiksi on tässä valittu 30 vuotta, koska ulkoilupalveluiden investointipäätöksiä tehdään kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Tässä tutkimuksessa malleja sovelletaan mökkeilyyn, veneilyyn, uinnin, kalastuksen ja lähiulkoilun muutosten arviointiin. Mallien avulla tuotetut osallistumistodennäköisyydet yhdistetään väestön muutoksiin (SVT: Väestöennuste 2007–2040, liitteet: taulukko 4). Näin voidaan arvioida alueella asuvan väestön ulkoilun kysynnän kehittymistä väestömuutosten asettamissa raameissa. Osallistumista selittävinä tekijöinä käytetään vastaajan sukupuolta, ikää, asuinseutua, koulutusta ja kotitalouden tuloja.

Mallien käyttöön liittyy kuitenkin rajoituksia, kuten oletus siitä, että käyttäytymiseen vaikuttavat tekijät pysyvät samankaltaisina myös tulevaisuudessa. On myös huomioitava, että ennusteiden epävarmuus lisääntyy ennustejakson pidentyessä. Sosio-demografisten tekijöiden ohella muita osallistumiseen vaikuttavia tekijöitä, joita nämä osallistumismallit eivät huomioi, ovat virkistysalueiden ja -palvelujen tarjonta sekä ulkoilutaidot. Näiden ohella ulkoilukäyttäytymistä muuttavat uudet lajit. Esimerkiksi sauvakävelystä on tullut kymmenessä vuodessa suosittu ulkoiluharrastus.

Ulkoiluvarusteiden ja -tekniikan kehittyminen on suosinut joidenkin ulkoilulajien yleistymistä ja synnyttänyt kokonaan uusia lajeja.

Väestömäärän odotetaan säilyvän varsin vakaana Hangon ja Tammisaaren sekä Turun ja Vaasan seuduilla seuraavan 30 vuoden ajanjaksona (liitteet: taulukko 4). Väestömäärä kasvaa hie-
 man kaikilla kolmella rannikkoseudulla vuoteen 2015–2020, jonka jälkeen sen oletetaan laskevan

Taulukko 8. Mökkeilyyn, uintiin, veneilyyn, kalastukseen ja lähiulkoiluun osallistuminen ja osallistumiskerrat vuoden 1998–2000 ja 2008 ulkoilututkimuksissa.

	LVVI 1998–2000 ¹	Ulkoilututkimus 2008	Muutos %-yksikköä	LVVI 1998–2000	Ulkoilututkimus 2008	Muutos kertaa
	Osallistuu, % väestöstä			Osallistumiskerrat keskiarvo (keskivirhe)		
Mökkeily	61,3	59,5	-1,8	32,5 (0,9)	43,7 (1,9)	11,2
Naiset	61,3	58,6	-2,7	33,5 (1,2)	44,6 (2,8)	11,1
Miehet	61,4	60,6	-0,8	31,2 (1,3)	42,6 (2,7)	11,4
15–24 vuotta	65,7	69,0	3,3	20,9 (1,5)	24,3 (5,0)	3,4
25–44 vuotta	65,3	62,3	-3,0	22,3 (0,9)	27,4 (2,7)	5,1
45–64 vuotta	58,5	56,1	-2,4	44,7 (1,7)	57,3 (3,1)	12,6
65–74 vuotta	47,4	53,3	5,9	71,8 (5,2)	70,4 (6,6)	-1,4
Uinti	67,9	72,6	4,7	25,3 (0,7)	28,8 (1,3)	3,5
Naiset	67,8	73,8	6,0	26,0 (1,1)	28,0 (1,6)	2,0
Miehet	67,9	71,1	3,2	24,5 (1,0)	29,9 (2,0)	5,4
15–24 vuotta	78,0	88,5	10,5	23,4 (1,4)	20,4 (2,4)	-3,0
25–44 vuotta	75,8	76,9	1,1	22,5 (1,0)	20,4 (1,5)	-2,1
45–64 vuotta	60,6	68,8	8,2	28,9 (1,5)	37,3 (2,4)	8,4
65–74 vuotta	42,8	55,3	12,5	35,9 (4,4)	37,7 (4,6)	1,8
Veneily	47,0	48,4	1,4	25,7 (0,9)	24,0 (1,4)	-1,7
Naiset	41,4	43,8	2,4	21,9 (1,3)	19,5 (1,9)	-2,4
Miehet	52,9	54,1	1,2	29,1 (1,4)	28,6 (2,0)	-0,5
15–24 vuotta	49,4	56,9	7,5	23,1 (1,8)	13,2 (1,6)	-9,9
25–44 vuotta	53,5	48,7	-4,8	21,7 (1,1)	21,6 (2,3)	-0,1
45–64 vuotta	43,2	47,8	4,6	30,6 (2,0)	29,4 (2,4)	-1,2
65–74 vuotta	29,2	40,0	10,8	41,3 (6,5)	24,7 (3,4)	-16,6
Kalastus	41,4	36,9	-4,5	25,9 (1,1)	25,3 (1,6)	-0,6
Naiset	30,3	28,0	-2,3	18,7 (1,2)	17,6 (2,0)	-1,1
Miehet	53,0	47,8	-5,2	30,6 (1,7)	31,0 (2,2)	0,4
15–24 vuotta	41,5	32,2	-9,3	24,6 (3,2)	23,7 (5,0)	-0,9
25–44 vuotta	45,1	36,2	-8,9	21,6 (1,5)	17,8 (2,0)	-3,8
45–64 vuotta	40,0	38,7	-1,3	29,9 (1,8)	29,9 (2,7)	0,0
65–74 vuotta	30,4	37,6	7,2	38,0 (5,6)	30,9 (4,2)	-7,1
Lähiulkoilu	96,1	95,0	-1,1	158,4 (3,8)	154,5 (3,9)	-3,9
Naiset	96,0	95,0	-1,0	168,2 (5,2)	167,3 (5,3)	-0,9
Miehet	96,2	95,0	-1,2	145,7 (5,6)	139,0 (5,6)	-6,7
15–24 vuotta	94,7	94,1	-0,6	146,0 (8,9)	140,9 (10,9)	-5,1
25–44 vuotta	96,9	97,4	0,5	155,4 (5,8)	137,2 (6,4)	-18,2
45–64 vuotta	96,1	93,2	-2,9	164,0 (6,7)	163,0 (6,0)	-1,0
65–74 vuotta	94,4	95,7	1,3	186,7 (17,4)	195,3 (12,6)	8,6

Taulukon 8 selitys: ¹ Luvuissa on mukana vain rannikkokunnissa asuvat.

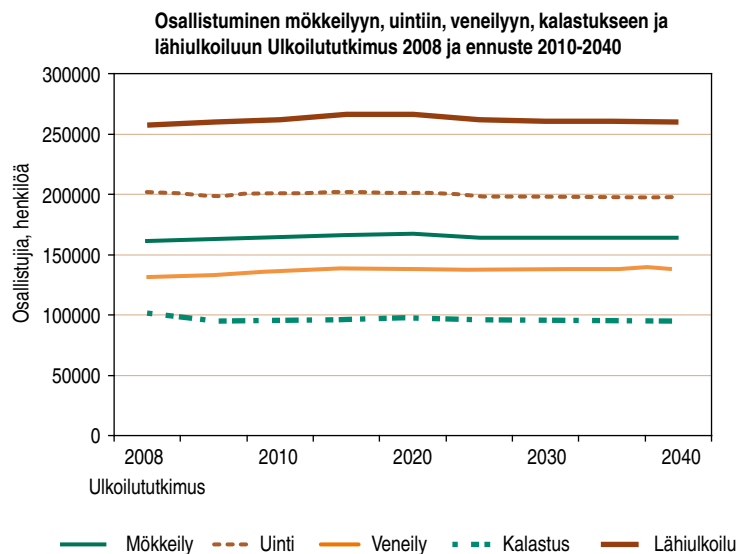
lähelle tiedonkeruun ajankohdan tasoa. Väestömuutoksiin vaikuttavat syntyvyys, kuolleisuus ja muuttoliike. Kaikilla alueilla 65–74-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa samalla kun 15–24-vuotiaiden osuus vähenee vuoteen 2020 mennessä. Vuoden 2020 jälkeen vanhimman väestönosan määrän kasvu hidastuu tai alkaa vähetä. Turun ja Vaasan seuduilla vuoden 2025 jälkeen nuorten 15–24-vuotiaiden ikäryhmän on ennustettu olevan 65–74-vuotiaiden määrää suurempi. Ennusteen mukaan Turun ja Vaasan seuduilla suurimman ikäryhmän muodostavat 24–44-vuotiaat ja Hangon ja Tammisaaren seudulla 45–64-vuotiaat.

Koulutustason ja tulojen muutoksista ei ole saatavilla varsinaisia ennusteita. Oletettavaa on, että korkeakoulutettujen osuus väestöstä kasvaa vähitellen, koska nuoremmat ikäluokat ovat koulutettumpia kuin vanhemmat. Malleissa oletetaan, että korkeakoulutusasteen tai tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuus työikäisessä väestössä kasvaa 1,4–2,7 prosenttiyksikköä viiden vuoden aikana. Arvio perustuu Tilastokeskuksen väestön koulutusrakenteen tilastoihin vuosina 1998–2007 kohdealueilla (SVT: Väestön koulutus rakenne 2008). Malleissa kotitalouden bruttotulot on jaettu kolmiluokkaiseksi 1 000–3 000, 3 000–5 000 ja yli 5 000 euroa. Malleissa oletetaan, että prosenttiosuudet näissä tuloluokissa säilyvät vuoteen 2040 samoina.

Mökkeilyyn osallistumiseen vaikutti sosio-ekonomisista tekijöistä tilastollisesti merkitsevästi vain kotitalouden tulot. Kotitalouden keskimääristä paremmat tulot lisäsivät mökkeilyyn osallistumista. Uintiin osallistumista lisäsivät vastaajan ikä (alle 45-vuotta), kotitalouden keskimääristä parempi tulotaso sekä asuminen Hangon ja Tammisaaren tai Turun seudulla. Veneilyyn osallistumiseen vaikuttivat useat vastaajan sosio-ekonomista taustaa kuvaavat tekijät. Mies-sukupuoli, kuuluminen ikäryhmään 15–24-vuotiaat, korkeakoulutus sekä kotitalouden keskimääristä paremmat tulot lisäsivät todennäköisyyttä osallistua veneilyyn. Mallissa Turun seudulla asuvat veneilivät vähemmän kuin vertailuryhmä Vaasan seudulla asuvat. Hangon ja Tammisaaren seutu ei poikennut Vaasan seudusta. Taustatekijöistä vastaajan sukupuoli ja asuinpaikka selittävät kalastukseen osallistumista. Miehet osallistuivat kalastukseen naisia useammin. Turussa tai sitä ympäröivissä rannikkokunnissa asuvat osallistuivat kalastukseen muita seutuja vähemmän. Lähiulkoiluun osallistuminen jakautui hyvin tasaisesti eri väestöryhmissä eikä tilastollisesti merkitseviä eroja löytynyt. Ennustemallissa osallistumista selittävänä tekijänä on käytetty vastaajan ikää.

Osallistumisennusteissa käy esille se, että väestön sosio-demografisten tekijöiden muutosten vaikutukset ulkoiluun ovat hyvin pieniä (kuva 23). Kyseessä ovat perinteiset harrastukset, joihin osallistutaan väestössä yleisesti, ja esimerkiksi uintiin ja kalastukseen tarvittavat taidot löytyvät useimmilta. Mökkeilyyn, veneilyyn ja lähiulkoiluun osallistuvien määrä (henkilöä) kasvaa vuoteen 2020 mennessä, jonka jälkeen väestön vähenemisen myötä harrastajien määrä hieman vähenee aikajaksolla 2020 jälkeen ja tasoittuu vuoteen 2040 mittaavuoden 2008 tasolle. Uintiin ja kalastukseen osallistuvien määrä pysyy koko ajanjaksolla ennusteen mukaan lähes samana.

Ympäristömuutosten (esimerkiksi heikot talvet ja jääolosuhteet) ja muuttuvan virkistyspalvelutarjonnan myötä kysynnän muutokset voivat kuitenkin poiketa selvästi mallien ennustamasta maltillisesta kehityksestä. Myös alueen ulkopuolelta tulevaa kysyntä, kuten lähikunnista tulevat ulkoilijat, luontomatkailu ja muu matkailu, vaikuttavat luonnollisesti virkistyspalveluiden kysyntään tutkimuksen kohdealueilla.

Kuva 23. Sosio-ekonomisiin tekijöihin pohjautuva osallistujien määrän ennuste mökkeilyssä, uinnissa, veneilyssä, kalastuksessa ja lähiulkoilussa vuosina 2008–2040.

4 Yhteenveto ja keskustelu

Tällä virkistyskäytön kysyntätutkimuksella tuotettiin ensimmäistä kertaa ajantasaista tietoa rannikkoalueen asukkaiden osallistumisesta ulkoiluun, erilaisiin ulkoiluharrastuksiin ja ulkoilun kohdistumisesta rannikkoalueille. Tutkimuksella pyrittiin selvittämään myös kuinka hyvin rannikon ja saariston ulkoilumahdollisuudet ovat asukkaiden saavutettavissa ja vastaavatko ulkoilua tukevat virkistyspalvelut ulkoilijoiden tarpeita tutkimuksen kohteeksi valituissa rannikkokunnissa.

Rannikkoväestön luonnon virkistyskäyttö

Rannikkoväestöstä 96 prosenttia osallistuu ulkoiluun vuoden aikana. Eri väestöryhmien väliset erot ovat hyvin pieniä. Arkiulkoiluksi luokiteltavia ulkoiluharrastuksia ovat kävelylenkkeily, juoksulenkkeily, pyöräily ja koiran ulkoiluttaminen (tilastot 2–4). Kyselyyn vastanneiden rannikkokuntien asukkaista 81 prosenttia oli harrastanut kävelyä kyselyä edeltäneen 12 kuukauden aikana. Sauvakävelyä harrasti noin yksi kolmesta rannikon asukkaasta, keskimäärin 53 kertaa vuoden aikana eli kerran viikossa. Kaksi kolmesta rannikkolla asuvasta oli harrastanut pyöräilyä. Pyöräilyn harrastaminen oli kolmen rannikkoseudun vertailussa selkeästi suosituinta Vaasan seudulla. Pyöräilenkillä vastaajat kävivät keskimäärin 33 kertaa vuodessa. Kun rannikkoväestön ulkoiluharrastuksia verrataan noin kymmenen vuotta sitten mitattuun koko Suomen väestön ulkoilun harrastamista kuvaaviin lukuihin, kävelylajien harrastaminen kuuluu yhtä monen arkiharrastuksiin kuin silloinkin. Sauvakävelyä ei juurikaan vielä harrastettu kymmenen vuotta sitten, mutta nykyisin jo joka kolmas kuuluu harrastajien joukkoon. Pyöräilyn suosio on myös kasvanut (Pouta ja Sievänen 2001)¹.

¹ Viite Pouta ja Sievänen 2001 liittyy kaikkiin muihinkin tässä mainittuihin vertailulukuihin, jotka on poimittu Luonnon virkistyskäyttö 2000 (Sievänen 2001) raportista.

Uinti, veneily, kalastus ja rannalla oleskelu ovat tärkeimpiä rannikon ja saariston vesialueisiin ja rantoihin liittyviä ulkoiluharrastuksia. Rannikon asukkaista 73 prosenttia harrasti luonnon vesissä uimista. Tavallisin uintiharrastus oli virkistysuinti (70 %). Virkistysuintikertoja rannikon asukkaille kertyi vuodessa keskimäärin 25. Avantuintia harrastivat eniten Turun seudulla asuvat, joista 11 prosenttia oli harrastanut uintia talvella viimeisen vuoden aikana. Talviuintikertoja kertyi eniten Hangon ja Tammisaaren seudun uimareille. Avantuintia harrastavat uivat keskimäärin 22 kertaa talvessa, mikä on lähes yhtä paljon kuin uintikerrat kesällä. Uinnin harrastajien määrä oli lisääntynyt kymmenessä vuodessa ja myös uintikertojen määrä uinnin harrastajaa kohden vuodessa oli kasvanut 14 prosenttia. Rannikkoväestöstä useampi harrasti luonnon vesissä uintia kuin koko Suomen väestöstä kymmenen vuotta sitten, mutta harrastuskertojen määrä keskimäärin oli sama.

Veneilyn harrastaminen oli suosittua rannikon asukkaiden keskuudessa. Kaikista vastaajista 48 prosenttia harrasti jonkinlaista veneilyä. Suosituimmat veneilylajit olivat soutuveneily ja moottoriveneily pienveneellä. Joka kolmas harrasti soutuveneilyä ja soutuertoja kertyi keskimäärin 12 vuoden aikana. Moottoriveneilyä pienveneellä harrasti kaksi viidestä Vaasan alueella asuvasta ja joka kolmas Hangon ja Tammisaaren seudulla, kun taas Turun seudulla moottoriveneilyyn oli viimeisen vuoden aikana osallistunut vain yksi viidestä. Matkapurjeveneellä purjehtimista harrasti 6 prosenttia rannikolla asuvista. Kalastuksen harrastajia oli myös noin yksi kolmesta rannikon asukkaasta, mutta ero miesten ja naisten välillä on huomattava: miehet 48 prosenttia ja naiset 28 prosenttia. Kiinnostus kalastuksen harrastukseen oli laskenut viimeisen kymmenen vuoden aikana, mutta veneilyyn osallistuvien osuus rannikkoväestöstä oli pysynyt samalla tasolla (taulukko 8). Veneily- ja kalastuskertojen määrät harrastajaa kohden olivat pysyneet ennallaan. Rannikkoväestö osallistui muita suomalaisia enemmän erityisesti matkaveneilyyn.

Rannalla oleskelun tapoja ovat eväsretkeily, auringonotto ja maisemien katselu. Rannalla oleskelua oli harrastanut kolme neljästä rannikkoväestön asukkaasta. Maisemien katselu ja muu rannal-

la oleskelu olivat suosituimmat harrastukset (62 %, harrastuskertoja keskimäärin 29). Rannikolla asuvista eväretkellä oli käynyt joka kolmas. Rannalla oleskelu oli huomattavan paljon suositumpaa rannikkoväestön keskuudessa kuin muiden suomalaisten, joista kymmenen vuotta sitten harrasti vastaavaa vain yksi kolmesta.

Kesä mökillä tai vastaavalla vapaa-ajan asunnolla oli viimeisen vuoden aikana oleillut 60 prosenttia tutkimukseen vastanneista. Mökkikäyntejä tai mökkeilypäiviä kertyi keskimäärin 44 kertaa vuodessa. Vaasan alueella asujista 65 prosenttia ja Turun seudulla 62 prosenttia osallistui mökkeilyyn, kun Hangon ja Tammisaaren seudun vastaava luku oli vain 51 prosenttia. Mökkeilyn suosio oli rannikkoväestön keskuudessa pysynyt ennallaan verrattuna sen suosioon noin kymmenen vuotta sitten (taulukko 8).

Jonkinlaista luonnontuotteiden keräilyä harrasti kolme neljäsosaa rannikon asukkaista. Marjastus oli suosituin keräilyharrastus. Kaikista asukkaista 61 prosenttia oli harrastanut marjastusta kyseilyä edeltäneen vuoden aikana. Marjastusta harrastettiin vuoden aikana keskimäärin kahdeksan kertaa.

Sienestys oli myös suosittu aktiviteetti (49 %). Sienestystäkin harrastettiin vuoden aikana keskimäärin kahdeksan kertaa. Hangon ja Tammisaaren alueella sienestykseen osallistui 64 prosenttia, Turun seudulla 47 prosenttia ja Vaasan seudulla 35 prosenttia vastanneista. Verrattuna koko maan väestöön kymmenen vuotta sitten marjastuksesta kiinnostuneiden osuus oli pysynyt ennallaan, mutta sienestyksestä kiinnostuneiden osuus oli kasvanut.

Metsästyksen osallistui rannikkokuntien asukkaista 4,5 prosenttia. Turun seudulla metsästyksen oli osallistuttu vähemmän kuin muilla alueilla. Metsästysharrastajien osuus rannikkoväestöstä oli nyt samaa tasoa kuin osuus koko maan kaupunkiväestöstä kymmenen vuotta sitten. Kun pääosa rannikkoväestöstä (ja tämän tutkimuksen vastaajista) kuuluu kaupunkiväestöön, voidaan sanoa, että kiinnostus metsästysharrastukseen oli säilynyt ennallaan. Luonnonhoitotöihin, kuten pienpuiden keräilyyn, vapaa-ajan metsän- ja riistanhoitoon osallistui 30 prosenttia vastaajista.

Hiihtäminen, laskettelu ja retkiluistelu sekä mäenlasku ovat tärkeimmät talviulkoiluharrastukset, jotka vaativat lumiolosuhteita tai jäätyneitä vesistöjä. Rannikon asukkaista 30 prosenttia osallistui hiihtoharrastuksiin vuoden aikana. Vaasan seudulla hiihtolajien harrastaminen oli merkittävästi suositumpaa kuin etelämpänä Turun tai Hangon ja Tammisaaren seuduilla. Tavallisin harrastus oli latuhiihto, jota oli harrastanut 19 prosenttia vastaajista. Laskettelu harrastajia oli 10 prosenttia ja lumilautailun kolme prosenttia. Retkiluistelua harrasti vain kaksi prosenttia ja muuta luonnonjäällä luistelua kolme prosenttia kaikista vastaajista. Hiihtoharrastus oli rannikkoseutujen asukkaiden keskuudessa harvinaisempaa kuin koko maassa kymmenen vuotta sitten, jolloin hiihtokauden aikana 34 prosenttia suomalaisista osallistui maastohiihtoon ja 15 prosenttia lasketteluun.

Luontoharrastuksia ovat maisemien ihailu, luonnosta nauttiminen, lintujen ja eläinten tarkkailu, kasvien tai kivien keräily, luontovalokuvaus ja muu erityinen harrastustoiminta, jonka takia luonnossa liikutaan. Kaikkiaan johonkin luontoharrastukseen osallistui 57 prosenttia vastanneista, ja harrastuskertoja heillä kertyi keskimäärin 63 vuodessa.

Motorisoitu liikkuminen luonnossa tapahtuu talvella enimmäkseen moottorikelkoilla ja kesäaikaan mönkijöillä, maastoautoilla tai moottoripyörillä. Jonkinlaista motorisoitua liikkumista luonnossa oli harrastanut 11 prosenttia kyselyyn vastanneista. Motorisoidut lajit, etenkin moottorikelkkailu, olivat selkeästi suosituimpia Vaasan seudulla (moottorikelkkailu 15 %) kuin Turun (8

%) tai Hangon ja Tammisaaren seudulla (11 %). Moottorikelkalla lajin harrastajat olivat käyneet ajamassa keskimäärin kuusi kertaa ja mönkijällä 14 kertaa vuoden aikana.

Tyypillisimpiä lähiulkoilulajeja ovat kävelylenkkeily, koiran ulkoiluttaminen, juoksulenkkeily, pyöräily, mökkeily ja maastohiihto. Lähiulkoiluun osallistui 95 prosenttia rannikkoseudun asukkaista. Rannikon asukas ulkoili keskimäärin 155 kertaa vakinaisen tai loma-asunnon lähialueilla vuoden aikana. Hangon ja Tammisaaren seudulla asuville kertyi enemmän lähiulkoilukertoja (176) kuin Turun (146) tai Vaasan (147) seudulla asuville, ja niistä oli lähes puolet oli (48 %) kuntokävelyä tai kävelylenkkeilyä. Kaikista tehdyistä lähiulkoilukerroista 49 prosenttia kesti korkeintaan tunnin. Lähiulkoiluun osallistujien osuus ja ulkoilukertojen määrä ei ole muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana (taulukko 8).

Lähiulkoilukerroista hieman alle puolet kohdistui kunnan alueelle tai reitille tai kunnan maalla sijaitsevalle suojelualueelle ja noin kolmannes yksityismailla tai muille alueille (esim. vesitöt), vain kuusi prosenttia valtion alueille ja huomattava osa (16 %) omalle maatilalle tai vapaa-ajan asunnolle. Ulkoilukertoja yksityismailla tai muilla alueilla kertyi keskimäärin 48 vuodessa.

Luontomatkalla tarkoitetaan useamman kuin yhden päivän kestoisia matkoja, joiden päätarkoitus on ulkoilu ja luonnossa virkistäytyminen. Rannikkokuntien asukkaista 43 prosenttia oli osallistunut luontomatkalle kuluneen vuoden aikana. Vastaajat olivat tehneet keskimäärin yhdeksän matkaa vuodessa. Vaasan seudulla puolet vastaajista oli tehnyt luontomatkan, kun vastaava luku Turun seudulla on 44 prosenttia ja Hangon ja Tammisaaren seudulla vain 36 prosenttia. Luontomatoista suurin osa oli kohdistunut mökille tai muulle vapaa-ajan asunnolle. Luontomatoja, joiden päätarkoitus oli jokin luontoharrastus, oli tehnyt 18 prosenttia vastaajista. Yli puolet luontoharrastusmatkoista oli kohdistunut meren ranta-alueille. Vastaajista 18 prosenttia oli matkustanut Lappiin. Suurin osa heistä oli luontomatkailut Lapissa lumiseen aikaan. Luontomatkailun harrastajien osuus ja tehtyjen matkojen määrä on pysynyt ennallaan verrattuna tilanteeseen kymmenen vuotta sitten.

Rannikkoväestöstä pääosa kuuluu kaupunkiväestöön, vaikka toki pitkän rannikon alueelle mahtuu myös lukuisia maaseutumaisia kuntia. Tutkitun rannikkoväestön kaupungissa asuvien ja maaseudulla asuvien ulkoiluun osallistumisessa kokonaisuudessaan ei ollut suurtakaan eroa, mutta eri harrastuksiin osallistumisessa kylläkin. Erot olivat melko samanlaiset kuin muuallakin Suomessa kaupunki- ja maaseutumaisissa ympäristöissä asuvien kesken, joita oli havaittu aikaisemmissa mittauksissa (Sievänen 2001). Maaseudulla asuvat osallistuivat esimerkiksi kalastukseen, metsästykseseen, marjastukseen ja sienestyskseen enemmän kuin kaupungissa asuvat. Kaupungissa asuvat harrastivat puolestaan maaseudulla asuvia enemmän esimerkiksi pyöräilyä, juoksulenkkeilyä ja auringonottoa rannalla.

Arvio ulkoilukerroista koko rannikkoalueella

Tässä tutkimuksessa saatujen virkistyskysyntää kuvaavien lukujen perusteella voidaan tehdä karkea arvio siitä, miten paljon lähiulkoilukertoja ja erilaisia harrastuskertoja kohdistuu koko rannikkoalueelle vuosittain. Laskelmat perustuvat 1 530 000 hengen väestömäärään, joka on 15–74-vuotiaiden osuus koko rannikkoalueen kahden miljoonan väestöstä. Laskelmat on tehty käyttäen osallistumisprosentteja ja keskimääräistä ulkoilukertojen määrää vuodessa. Näin saadaan merenranta-alueille kohdistuvien lähiulkoilukertojen määräksi peräti 107 miljoonaa, ja mökkeilypäiviä

Taulukko 9. Arvio merelle, meren rannikolle tai saaristoon 15–74-vuotiaiden vuosittain kohdistamista mökkeily-, uinti-, veneily-, kalastus- ja lähiulkoilukerroista.

	Ulkoilijoita	Ulkoilukertoja meren rannikolla/ulkoilija, keskiarvo	Ulkoilukertoja meren rannikolla yhteensä, miljoonaa ¹
Lähiulkoiluun osallistuminen	1 455 000	74	~ 107 ± 17
Luontomatkan tekeminen	465 000	-	-
Ulkoiluharrastukseen osallistuminen			
Mökkeily	911 000	41	~ 37 ± 4,2
Uinti	1 112 000	24	~ 26 ± 3,0
Veneily	741 000	22	~ 16 ± 2,4
Kalastus	565 000	20	~ 11 ± 1,7

Taulukon 9 selitys: ¹ Lähiulkoilukertojen ja harrastuskertojen määrissä on päällekkäisyyttä, joten niitä ei voi summata yhteen.

kertyy 37 miljoonaa. Suosituimpien ulkoiluharrastusten määrätkin ovat kunnioitettavia: uintikertoja 26, veneilykertoja 16 ja kalastuskertoja 11 miljoonaa (taulukko 9).

Merenranta-alueiden käyttö virkistykseen

Lähes puolet rannikolla asuvien viimeisistä lähiulkoilukerroista kohdistui meren rannalle, merelle tai saaristoon. Hangon ja Tammisaaren seudulla asuvat (62 %) ulkoilivat useammin merellä tai merenranta-alueilla kuin Vaasan seudulla (48 %) tai Turun seudulla (39 %).

Rannikkokuntien asukkaista kahdella viidestä oli oma mökki tai huvila, vuokramökki tai muu mahdollisuus käyttää mökkiä tai muuta vapaa-ajan asuntoa säännöllisesti vuoden aikana. Vaasan seudulla asuvista muita useammilla eli noin puolella oli säännölliset mökkeilymahdollisuudet verrattuna Hangon ja Tammisaaren seudulla (39 %) tai Turun seudulla (35 %) asuviin. Omalla vapaa-ajan asunnolla vietettiin keskimäärin 56 päivää vuodessa. Turun seudulla asuville oman vapaa-ajan asunnon mökkeilypäiviä kertyi 61, kun vastaava luku Hangon ja Tammisaaren seudulla oli 55 ja Vaasan seudulla 49.

Yli puolet (57 %) rannikkoväestön käytössä olevista mökeistä tai vapaa-ajan asunnoista sijaitsee tontilla tai maatilalla, johon kuuluu omaa merenrantaa ja viidenneksellä (20 %) tonttiin kuuluu muuta vesistöä. Vaasan seudulla asuvien mökkeilymahdollisuudet sisälsivät omaa meren rantaa useammin (68 %) kuin muilla seuduilla asuvien. Turun seudulla asuvien mökeistä vain puolet sisälsi omaa meren rantaa. Vaasan seudulla asuvista jopa 29 prosentilla vapaa-ajan asunto sijaitsi omassa asuinkunnassa. Hangon ja Tammisaaren seudulla vastaava luku oli 22 prosenttia ja Turun seudulla asuvista vain kahdeksalla prosentilla vapaa-ajan asunto sijaitsi asuinkunnassa.

Merenranta-alueiden virkistyskäyttöön liittyvät ristiriidat ja ongelmat

Useimpien virkistyspalvelujen ja ulkoilua tukevien palveluiden suhteen asukkaat olivat tyytyväisiä Hangon ja Tammisaaren seudulla. Hangon ja Tammisaaren seudulla oltiin tyytyväisempiä etenkin satamapalveluihin kuten palvelu-, luonnon- ja retkisatamiin sekä veneen säilytysmahdollisuuksiin ja uimarantoihin verrattuna kahteen muuhun rannikkoseutuun. Turun seudulla oltiin huomattavasti muita alueita tyytyväisempiä julkisen liikenteen palveluihin ja tiedon saatavuuteen palveluista. Vaasan seudulla oltiin kaiken kaikkiaan vähiten tyytyväisiä virkistyspalveluihin ver-

rattuna muihin seutuihin, ja erityisesti ongelmaksi koettiin välinevuokrauksen, ohjelmalveluiden ja uimarantojen heikko tarjonta. Yleisessä tyytyväisyydessä havaittavien erojen selittämiseen tarvittaisiin kuitenkin tietoa virkistyspalvelujen tarjonnasta, mutta kattavia tarjontatietoja luotettavaan vertailuun ei toistaiseksi ole käytössä.

Huomattava osa kaupunkikuntien lähirannoista on sulkeutunutta eli pääsy jokamiehenoikeudella sekä maalta että mereltä käsin on kiellettyä tai muuten tehty mahdottomaksi. Ongelmia rantaan pääsyyn mantereelta käsin esiintyi vähiten Vaasan seudulla. Sen sijaan erityisesti Turun seudulla asuvat kokivat rantaan pääsyn ongelmaksi. Veneilijöiden rantautumista estäviä tai haittaavia tekijöitä oli havaittu eniten Hangon ja Tammisaaren seudulla ja vähiten Vaasan seudulla. Ulkoilijoiden kokemusta tukevat tilastot rantojen sulkeutuneisuudesta (Laurila ja Kalliola 2008). Vapaata rantaa on Hangon ja Tammisaaren seudulla 76 km tuhatta asukasta kohden, Vaasan seudulla 28 km ja Turun seudulla 1,5 km.

Muihin ihmisiin liittyviä häiriötekijöitä ranta-alueilla ja saaristossa ovat muiden ulkoilijoiden häiritsevä käytös, melu sekä ulkoilijoiden runsaus (virkistysalueen tai ulkoilureitin tungostuminen). Varsin moni Turun seudulla asuvista (yli 30 %) raportoi havainneensa muihin ulkoilijoihin ja luonnossa liikkuviin liittyviä ongelmia, kun taas Hangon ja Tammisaaren seudulla vastaavia ongelmia koettiin muita vähemmän.

Tavallisin ulkoilua haittaavista ympäristötekijöistä olivat sääolosuhteet. Sää olivat häirinneet lähes 70 prosenttia ulkoilijoista Vaasan sekä Hangon ja Tammisaaren seuduilla ja noin 60 prosenttia Turun seudulla. Uimarannan veden huono laatu oli haitannut etenkin Hangon ja Tammisaaren seudulla ulkoilevia (70 %). Vaasan seudulla oli kolme neljästä ulkoilijasta kokenut huonojen sääolosuhteiden häirinneen ulkoilua, mikä olikin merkittävin ulkoilua haittaava tekijä sillä seudulla. Tämä on sikäli mielenkiintoista, sillä pohjoisemman sijaintinsa vuoksi Vaasan seudulla on normaalisti kuitenkin parhaat talviset jääolosuhteet, mutta talvikausi 2007–2008 oli poikkeuksellisen huono, sillä talvi 2007–2008 kuului kuuden leudoimman talven joukkoon viimeisimmän sadan vuoden aikana (Ilmastotilastot 2008). Odotukset kunkin vuodenajan ulkoilumahdollisuuksista varmasti vaikuttavat siihen, miten esimerkiksi sääolosuhteisiin ja niihin liittyviin ulkoiluolosuhteisiin suhtaudutaan.

Kaiken kaikkiaan rannikkoalueiden asukkaat eri puolilla rannikkoseutua raportoivat hyvin samansuuntaisesti koetuista, ympäristöön liittyvistä häiriötekijöistä, vaikkakin Vaasan seudulla häiriöitä kokeneita oli vähiten.

kuva: ©Tuja Sievänen

Virkistyskäytön trendit ja ennusteet

Joitakin arvioita rannikkoväestön ulkoilukäyttäytymisessä tapahtuneista muutoksista on mahdollista tehdä, kun vertaillaan noin kymmenen vuotta sitten mitattuja tuloksia rannikkoväestön ulkoilukäyttäytymisestä (Sievänen 2001) nyt mitattuihin tuloksiin. Varovaisuus arvioinnissa on tarpeen siksi, että ulkoilututkimus 2008 tehtiin yhtenä ajankohtana talvella 2008. Monet ulkoilun harrastamista kuvaavat mittarit ovat herkkiä kyselyä edeltäneen vuoden sääolosuhteille ja muille tekijöille, jotka vaikuttavat kunkin vuodenajan ulkoilun aktiivisuuteen ja luontaisiin mahdollisuuksiin. Tätä ongelmaa on aikaisemmin lievennetty tekemällä mittauksia kahden vuoden ajan (Virtanen ym. 2001).

Virkistyskäytön kysyntä kokonaisuudessaan näytti säilyttäneen aikaisemman korkean tason. Vuonna 2008 rannikkoväestöstä 96 prosenttia harrasti ulkoilua vuoden kuluessa. Osallistumisosuus oli jokseenkin sama kuin koko väestöä kuvaava luku kymmenen vuotta sitten. Ulkoilua kodinläheisillä alueilla harrastivat naiset ja miehet lähes yhtä aktiivisesti. Odden (2008) mukaan Norjassa ulkoiluun osallistujien osuus naisten joukossa oli lisääntynyt enemmän kuin miesten joukossa viimeksi kuluneen 30 vuoden aikana, ja naisten ja miesten ulkoiluharrastusprofiilit olivat lähentyneet toisiaan. Suomessa löytyi edelleen joitakin miesten ja naisten välisiä eroja harrastuslajien valinnassa. Esimerkiksi kalastukseen ja metsästyksen osallistui miehistä suurempi osa kuin naisista. Aikaisempaa suurempi osa vanhemmasta väestöstä eli 65–74-vuotiaista oli osallistunut erilaisiin ulkoiluharrastuksiin, mikä voi johtua osittain aikaisempaa terveemmästä tai toimintakykyisemmästä vanhemmasta ikäluokasta verrattuna aikaisempaan vastaavaan ikäluokkaan. Myös Norjassa vanhemman väestön keskuudessa ulkoilevien osuus oli selvästi lisääntynyt, ja 55–74-vuotiaat olivat myös paljon aktiivisempia ulkoilijoita kuin vastaava ikäluokka aikaisempina vuosikymmeniä (Odden 2008).

Rannikkoväestön kalastukseen osallistuneiden osuus väheni varsin paljon kymmenen vuoden aikana (41 %:sta 38 %:iin), mutta tässä mittauksen ajankohdalla voi olla suuri merkitys, sillä talven 2008 jäättilanne oli erityisen huono koko rannikkoalueella. Sen vuoksi monet yleensä pilkkimistä harrastaneet ovat voineet jäädä pois mittauksesta.

Malleihin perustuviin ennusteisiin sisältyy aina paljon epävarmuustekijöitä, ja siksi niiden antama tuki tulevaisuuden arvioinnille on melko viitteellinen. Kun ennusteita ulkoilukäyttäytymiseen vaikuttavista tekijöistä on melko vähän käytössä, perustuvat ennusteet pääosin sosiodemograafisten tekijöiden varaan. Kun väestön määrässä ei ole odotettavissa kovin suuria muutoksia, ja väestörakenteessa muuttuu lähinnä ikääntyvien osuuden kasvu, on tulevaisuuden kuva virkistyskäytön kysynnästä melko vakaa. Suosituimpien ulkoiluharrastusten osallistujien määrässä ei ole odotettavissa suuria muutoksia. Nyt nähtävissä olevat 'lyhyet' trendit antavat saman kuvan. Mutta tulevaisuuden kuva voi yksittäisten ulkoiluharrastusten kohdalla muuttua paljonkin, jos huomiota otetaan esimerkiksi ilmastomuutoksen vaikutus maastohiihtoon tai Itämeren rehevöitymisen vaikutus kalastukseen, uintiin ja veneilyyn. Ilmastomuutoksen vaikutuksesta on ennustettu, että hiihtäjien ja hiihtokertojen määrä tulee vähenemään ainakin Etelä-Suomessa eli suurella osaa rannikkoseuduista (Sievänen ym. 2005). Hiihtoon osallistuminen todennäköisesti vähenee eniten kaupungissa asuvien ja alemman sosiaalisen aseman omaavien ryhmien keskuudessa (Pouta ym. 2009).

5 Johtopäätökset

Tämä tutkimus on tuottanut ensimmäistä kertaa tietoa rannikkoväestön virkistyskäytön tarpeista. Tähän asti virkistyskäytön tutkimukset rannikkoalueilla ovat olleet paikallisia, yksittäisten virkistysalueiden tai kansallispuistojen selvityksiä alueen kävijöistä ja käyntimääristä. Tietoa rannikkoväestön lähiulkoilun ja luontoon suuntautuneiden matkojen kohdistumisesta merenranta-alueille ei aikaisemmin ole ollut käytössä.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että rannikon asukkaiden ulkoilun harrastaminen eroaa muiden suomalaisten ulkoilusta lähinnä tyypillisesti rannikolle soveltuvien harrastusten kohdalla kuten luonnon vesissä uinti, matkaveneily ja rannalla oleskelu. Yleensä ottaen rannikkoalueiden asukkaat ulkoilevat kuten muukin suomalainen väestö. Rannikkoväestön ulkoilun harrastaminen vuoden mittaan on sekä harrastuksiin osallistumisosuuksien että harrastuskertojen suhteen samanlaista kuin muidenkin suomalaisten. Merkittävää on, että rannikolla asuvat hyödyntävät merenranta-alueita virkistysympäristönä myös moniin tavanomaisiin ulkoiluharrastuksiin kuten kävelyyn. Tämän tutkimuksen tulosten vertailuun sopivat parhaiten muiden kaupunkikuntien asukkaiden ulkoilukäyttäytymistä kuvaavat tunnuksat. Toisaalta tämän tutkimuksen tulokset ovat varsin hyvin yleistettävissä koskemaan muutakin rannikkoalueilla asuvaa väestöä kuin vain tutkimusalueiden väestöä, sillä valtaosa rannikkoväestöstä on samalla tavalla pääosin kaupunkiväestöstä, mutta myös osin maaseutumaisissa kunnissa asuvia.

Ulkoilua kodin lähialueilla harrastavat myös lähes kaikki rannikkoalueiden asukkaista, ja noin puolet heidän kaikesta lähiulkoilusta kohdistuu merenranta-alueille. Yksi tavanomaisimmista yksittäisistä ulkoiluharrastuksista on kävelylenkkeily. Kolme neljästä rannikkoalueiden väestöstä myös hyödyntää rannikon läheisyyden käymällä uimassa luonnonvesissä tai käyttäen muuten ranta-alueita virkistykseen. Noin puolet asukkaista harrastaa veneilyä. Mökkeily on myös erittäin suosittua, ja kahdella viidestä on oma mökki tai säännöllinen käyttöoikeus vapaa-ajan asuntoon. Yli puolet näistä mökeistä sijaitsee meren rannalla. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että merenranta-alueet, saaristo ja merialueet itsessään ovat erittäin tärkeitä virkistysympäristöjä rannikkoalueiden asukkaille.

Tässä raportoitavien tietojen perusteella on voitu arvioida kuinka monta veneily-, kävely-, mökkeily-, uinti-, rannalla oleskelu- kalastus- tai hiihtokertaa rannikkoalueen asukkaat kohdistavat merenranta- ja saaristoalueille. Mutta paikallisten asukkaiden lisäksi rannikkoalueiden virkistyskäyttöä lisää muualta tulevat mökkeilijät ja matkailijat. Tässä tutkimuksessa ei ole selvitetty matkailun aiheuttamaa virkistyskäytön kysyntää tai eri rannikkoalueille kohdistuvia virkistyskäyttöpaineita. Luontomatkaillen kasvu jollakin seudulla voi ratkaisevasti muuttaa paikallisen väestön mahdollisuuksia virkistäytyä matkailukeskittymien lähialueilla. Tämän tutkimuksen perusteella ei näiden matkailijoiden tuomaa virkistyspainetta rannikkoalueille ole voitu arvioida. Rannikkoalueiden virkistyskäytön kokonaiskysynnän arvioimiseen tarvitaan lisäselvityksiä siitä, mitä rannikkoalueen ulkopuolelta tulevien vapaa-ajan asuminen ja matkailu aiheuttaa. Rannikkoalueelle kohdistuva virkistyskäyttöpaine on kuitenkin erittäin suuri. Tämän tutkimuksen tietojen perusteella voidaan arvioida, että kun rannikkoalueella asuu yli kaksi miljoonaa suomalaista, heidän päivittäisestä ulkoilusta puolet eli yli 100 miljoonaa käyntikertaa kohdistuu merenrantaa sisältäville alueille. Lisäksi lähes puoli miljoonaa rannikon asukkaista tekee luontomatkvoja rannikkoalueille ja saaristoon. Rannikkoalueiden virkistyskäytön kokonaiskysynnän arvioimiseen tarvitaan lisäselvityksiä siitä, minkälaisia virkistyskäyttöpaineita rannikkoalueen ulkopuolelta tuleva vapaa-ajan asuminen ja matkailu aiheuttavat.

Hangon ja Tammisaaren seutu on näistä kolmesta tutkimuskohteena olleesta seudusta kaikkein maaseutumaisin, ja seudun kaupungit ovat asukasmääriltään pieniä. Turun seutu on kaikkein taa-jimmin asuttua, ja sen väestömäärä on suurin. Ulkoilijoiden kokemusten mukaan rantaan pääsyn tai rantautumisen esteitä esiintyi vähemmän Hangon ja Tammisaaren sekä Vaasan seuduilla kuin Turun seudulla. Ranta-alueille suuntautuva ulkoilu on merkittävä osa rannikkoväestön ulkoilusta, ja kaikenlainen rantojen käyttö kuten rannalla oleskelu on erittäin tärkeää – ranta tarjoaa mahdollisuuden nauttia arvokkaasta, rauhoittavasta maisemasta. Merenranta on luonnonvara, jota vain neljäsosalla Suomen kunnista on käytettävissään. Rannan saavutettavuus on oleellinen tarjontatekijä, josta tulisi saada lisää tietoa. Yksi tärkeimmistä kehittämisen kohteista monilla rannikkoseuduilla on parantaa ranta-alueiden saavutettavuutta, sillä tämän tutkimuksen perusteella rantojen sulkeutuneisuus osoittautui merkittäväksi ongelmaksi erityisesti kaupunkien läheisyydessä kuten oli odotettavaa ranta-alueiden sulkeutuneisuusselvityksen perusteella. Monien virkistyspalveluiden puuttuminen osoittautui myös ongelmaksi tutkimuksen kohteena olleilla rannikkoseuduilla. Monilla paikkakunnilla on ilmeistä tarvetta kehittää virkistyspalveluja, jotka tukevat ranta-alueiden hyödyntämistä ulkoiluun. Tutkimuksen kohdealueista esimerkiksi Vaasan seudulla juuri ulkoilua tukevien palvelujen (esimerkiksi uimarantojen ja saavutettavuutta julkisilla liikennevälineillä) kehittäminen näyttää tarpeelliselta, sillä Vaasan seudun asukkaiden tyytyväisyys virkistyspalvelujen tarjontaan oli heikompaa kuin muilla tutkituilla rannikkoseuduilla. Pelkkä rakentamattoman ranta-alueen määrä ei kerro todellista tilannetta siitä, miten paljon ranta-alueita on käytettävissä virkistyskäyttöön. Virkistyspalvelujen kehittämisen perusteina on kuitenkin laajennettava kunkin rannikkoseudun kysyntäpohjaa siten, että paikallisväestön lisäksi otetaan huomioon myös muualta tulevien mökkeilijöiden ja luontomatkailijoiden kuten matkaveneilijöiden virkistyspalvelutarpeet.

Rannikkostrategian kysymykseen virkistysmahdollisuuksien tarjonnan riittävydestä rannikkoseuduilla ei tällä tutkimuksella voida vielä antaa täyttä vastausta. Vasta virkistyskäytön kysynnän ja virkistysmahdollisuuksien tarjonnan vertailu, ja tarkastelu siitä miten hyvin nykytarjonta vastaa nykykysyntää, ja sen lisäksi ennusteet tulevista kysynnän ja tarjonnan kehityssuunnista, antavat tarkempaa tietoa kehittämistarpeiden ja -kohteiden arviointiin. Tämän raportin esittämien tietojen pohjalta on kuitenkin jo perusteltua sanoa, että rannikon virkistyskäyttö on laajaa ja yhteiskunnallisesti merkittävää, sekä että rannikkoväestön kokemusten perusteella rantojen käyttömahdollisuuksia ja laatua virkistyskäytön kannalta on perusteltua parantaa. Vielä vapaina oleville rannoille on helpotettava pääsyä ja ulkoilua tukevia palveluita lisättävä. Lisätutkimusta tarvitaan vielä siitä, mitkä virkistyspalvelut ovat tulevan virkistyskysynnän kannalta keskeisiä pitkällä aikavälillä.

Virkistyskäytön kysynnän ennustamisessa pitää ottaa huomioon paitsi väestömuutokset (kuten väestönkasvu, maahanmuutto, ikääntyminen), myös skenaariot sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden kuten terveyteen ja hyvinvointiin, vapaa-ajan käyttöön liittyvien arvojen, perherakenteisiin ja työelämään liittyvistä muutoksista. Virkistyskäytön kysyntään vaikuttaa erityisesti väestön asumisen sijoittuminen eli yhdyskuntarakenteiden muutokset kuten kaupunkirakenteen tiivistyminen ja vapaa-ajan asuminen. Virkistysmahdollisuuksien tarjontaan vaikuttavia tekijöitä on samoin lukuisia, ja niistä tärkeimpiä taajama-alueilla ovat juuri yhdyskuntarakenne ja sen seurauksena virkistykseen käytettävissä olevan luontoympäristön määrä, sijoittuminen asumiseen nähden sekä yleisemmin luonnonympäristön laatuominaisuudet (maiseman viihtyisyys, ääni- ja hajumaailma) virkistyskäytön kannalta.

Virkistyskysynnässä tapahtuvat muutokset näyttäisivät alustavien trendi- ja mallianalyysien perusteella olevan hitaita suurissa linjoissa kuten väestön ulkoiluun osallistumisen tai ulkoiluaktiivisuuden suhteen. Sen sijaan yksittäisten ulkoiluharrastusten suosiossa ja harrastuskerroissa voi

tapahtua nopeitakin muutoksia. Kiinnostukseen erilaisia harrastuksia kohtaan vaikuttavat paitsi sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät kuten väestön ikääntyminen tai uusien harrastuslajien tuomat muoti-ilmiöt, myös virkistysympäristön muutokset kuten ilmastonmuutos tai vesistöjen laadun heikkeneminen rehevöitymisen seurauksena. Ilmaston lämpeneminen aiheuttaa muutoksia sääolosuhteissa: talvella lumipeite vähenee, luminen kausi lyhenee, jäät heikkenevät, kesällä sateisuus ja myrskyt lisääntyvät. Tosin myös lämmin kausi pitenee, ja päivien määrä, jolloin on jäistä vapaita vesiä veneilyyn, lisääntyy. Toisin sanoen ilmastonmuutos tuo sekä positiivisia että negatiivisia muutoksia riippuen minkä ulkoiluharrastuksen näkökulmasta muutosta tarkastellaan. Muutokseen sopeutumisessa lieenee tärkeintä, että virkistyspalveluja rakennettaessa ollaan tietoisia odotettavissa olevista muutoksista, ja muutoksiin varaudutaan. Ulkoilijoiden näkökulmasta kyse on uusista valintatilanteista sen suhteen miten, milloin ja missä ulkoilee tai ulkoileeko ol- lenkaan.

Tässä tutkimuksessa on ensimmäisen kerran tuotettu kattavasti tietoa rannikkoväestön ulkoilu- käyttäytymisestä ja virkistyskäytön kysynnän kohdistumisesta erityisesti merenranta-alueille ja saaristoon. Tätä tietoa voidaan hyödyntää rannikkostrategian toteutumisen seurantaan tutkimuk- sen tavoitteen mukaisesti, mutta varmasti myös alueellisten rannikkostrategioiden laadinnassa ja tutkimuksen kohdealueilla jopa kuntatason suunnittelussa. Koko Itämeren alueen luonnonvaroi- hin kohdistuva suojele- ja kehittämistyö on aktiivisesti käynnissä, ja tämän raportin tieto on hyö- dynnettävissä myös näissä prosesseissa.

Lähteet

- Erlands, V. 2008. Raippaluoto. Mustasaaren saaristo. [Verkkodokumentti]. Saatavissa: <http://www.korsholmsskargard.fi/index.php?tocID=412&sprak=fin>. Viitattu 17.10.2008.
- Ilmastotilastot. 2008. Talven 2007–2008 sääseuranta ja tilastot. [Verkkodokumentti]. Ilmatieteen laitos. Saatavissa: http://www.fmi.fi/saa/tilastot_174.html#3. Viitattu 16.1.2009.
- Keskiarvokartat 1971–2000. 2008. [Verkkodokumentti]. Ilmatieteen laitos. Saatavissa: http://www.fmi.fi/saa/tilastot_146.html. Viitattu 17.10.2008.
- Kestävästi rannikolla – Suomen rannikkostrategia. 2006. Suomen ympäristö 15. 61 s.
- Kunnittaiset metsävarat. VMI9. [Verkkodokumentti]. Metsäntutkimuslaitos. Metinfo. Saatavissa: <http://www.metla.fi/metinfo/>. Viitattu 4.11.2008.
- Kuntien asukasluvut aakkosjärjestyksessä. 2008. 31.8.2008. [Verkkodokumentti]. Väestörekisterikeskus. Saatavissa: [http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/files.nsf/files/94856B96EEDAD436C22574C100211418/\\$file/080831.htm](http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/files.nsf/files/94856B96EEDAD436C22574C100211418/$file/080831.htm). Viitattu 14.10.2008.
- Kvarken – Merenkurkku. 2008. [Verkkodokumentti]. Metsähallitus. Saatavissa: <http://www.kvarken.fi/>. Viitattu 16.10.2008.
- Käyntisatamat. 2005. Suomen rannikot: palveluhakemisto. Päijätmark. Jyväskylä. 38 s.
- Laurila, L. & Kalliola, R. 2008. Rakennetut meren rannat 2005. Ympäristöministeriön raportteja 3. Ympäristöministeriö. 56 s.
- Leino, J. 2001. Puistojen historiaa. [Verkkodokumentti]. Turun Kaupunki. Saatavissa: <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=12060&culture=fi-FI&contentlan=1>. Viitattu 14.10.2008.
- Lipas. 2008. Suomalaisten liikuntapaikkojen tietopankki. [Verkkodokumentti]. Saatavissa: <http://www.liikuntapaikat.fi/>. Viitattu 9.12.2008.
- Metsähallitus. 2008. Retkikartta.fi -palvelu. [Verkkodokumentti]. Saatavissa: www.retkikartta.fi. Viitattu 14.10.2008.
- Odden, A. 2008. Hva skjer med norsk friluftsliv? En studie av utviklingstrekk i norsk friluftsliv 1970–2004. Doktoravhandling ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) 2008: 289. NTNU-trykk, Trondheim. ISBN 978-82-471-1279-3. 317 s.
- Pohjanmaan maakuntaohjelman 2007–2010 ympäristöselostus. 2006. [Verkkodokumentti]. Pohjanmaan liitto. Saatavissa: http://www.obotnia.fi/medialibrary/data/MAO_YMPAERISTOESELOSTUS_valtuusto_stilisoitu_ver-%7Blgkuo-vt044-wryrd%7D.pdf. 24 s. Viitattu 14.10.2008.
- Pouta, E., Neuvonen, M. & Sievänen, T. 2009. Participation in Cross-country Skiing in Finland under Climate Change: Application of Multiple Hierarchy Stratification Perspective. Journal of Leisure Research, 41 (1): 91–108.
- Pouta, E. & Sievänen, T. 2001. Ulkoilutilastot. Julkaisussa: Sievänen, T. Sievänen, T. (toim.). 2001. Luonnon virkistyskäyttö 2000. Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi LVVI -tutkimus, 1997–2000. Loppuraportti. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 802, 207–333.
- Retkeilyreitistöt ja luontopolut Turun ympäristössä. 2008. [Verkkodokumentti]. Turun kaupunki. Turku touring. Saatavissa: <http://www.turkutouring.fi/public/?contentid=16951&nodeid=8189>. Viitattu 27.10.2008.
- Sievänen, T. (toim.). 2001. Luonnon virkistyskäyttö 2000. Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi LVVI -tutkimus, 1997–2000. Loppuraportti. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 802. 336 s.
- Sievänen, T., Pouta, E. & Neuvonen, M. 2002. Luonnon virkistyskäyttö maakunnittain. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 885. 32 s.
- , Tervo, K., Neuvonen, M., Pouta, E., Saarinen, J. & Peltonen, A. 2005. Nature-based tourism, outdoor recreation and adaptation to climate change. FINADAPT Working Paper 11, Finnish Environment Institute Mimeographs 341, Helsinki, 46 s.
- Suomalaisten liikuntapaikkojen tietopankki. 2008.
- Suomen ympäristökeskus. Metsähallitus. Alueelliset ympäristökeskukset. Suojelualueiden pinta-ala. Sähköposti Petri J. Shemeikka 5.12.2008.

- SVT: Asuntokanta 2008. [Verkkodokumentti]. Helsinki, Tilastokeskus. Saatavissa: <http://www.stat.fi/til/asu/index.html>. Asunnot (lkm) talotyypin, käytössäolon ja rakennusvuoden mukaan 31.12.2007 päivitetty 2008-05-21. Viitattu 15.10.2008.
- SVT: Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta 2006. [Verkkodokumentti]. Helsinki, Tilastokeskus. Saatavissa: <http://tilastokeskus.fi/til/ktt/>. Taulukko: Kuntien tunnusluvut 2006 päivitetty 2007-12-14. Viitattu 11.11.2008.
- SVT: Väestöennuste 2007–2040. [Verkkodokumentti]. Helsinki, Tilastokeskus. Saatavissa: <http://www.stat.fi/til/vaenn/index.html>. Taulukko: Väestöennuste 2007 iän ja sukupuolen mukaan alueittain 2006–2040 päivitetty 2007-05-31. Viitattu 13.11.2008.
- SVT: Väestön koulutus rakenne 2008. [Verkkodokumentti]. Helsinki, Tilastokeskus. Saatavissa: <http://tilastokeskus.fi/til/vkour/>. Taulukko: Väestön koulutus rakenne 1998–2007 vuoden 2008 aluejaolla -päivitetty 2008-12-09. Viitattu 16.10.2008.
- SVT: Väestörakenne 2008a [Verkkodokumentti]. Helsinki, Tilastokeskus. Saatavissa: <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>. Taulukko: Väkiluku sukupuolen mukaan alueittain sekä väestömäärän muutos 31.12.2007 päivitetty 2008-03-28. Viitattu 16.1.2009.
- SVT: Väestörakenne 2008b. [Verkkodokumentti]. Helsinki, Tilastokeskus. Saatavissa: <http://tilastokeskus.fi/til/vaerak/index.html>. Taulukko: Väestö iän (1-v.), sukupuolen ja kielen mukaan alueittain 1990–2007 päivitetty 2008-06-13. Viitattu 19.2.2009.
- Söderfjärden. 2005. [Verkkodokumentti]. Sundom Kotiseutuyhdistys. Saatavissa: <http://www.sundom.fi/document.asp?id=5q55sy73np>. Viitattu 20.10.2008.
- Tammisaaren saariston kansallispuisto. 2008. [Verkkodokumentti]. Metsähallitus. Saatavissa: <http://www.luontoon.fi/page.asp?Section=451>. Viitattu 13.10.2008.
- Tilastojen vertailutietopankki 2004. Kunnat.net. [Verkkodokumentti]. Saatavissa: http://hosted.kuntaliitto.fi/skriptit/tilastot/vertailutietopankki4_levea.asp?session_id=BTrPCQIDjuPXccuI. Viitattu 15.10.2008.
- Ulkoilusaaret. 2008. [Verkkodokumentti] Naantalin kaupunki. Saatavissa: http://www.naantali.fi/liikunta_ja_ulkoilu/luonto_ja_ulkoilureitit/fi_FI/ulkoilusaaret/. Viitattu 15.10.2008.
- Valassaaret. 2008. [Verkkodokumentti]. Saatavissa: <http://www.korsholmsskargard.fi/index.php?tocID=412&sprak=fin>. Viitattu 16.10.2008.
- Vallas, H. 2008. Suomen kaunein saaristo. Helsinki. 175s.
- Vapaa-aika. 2008. [Verkkodokumentti]. Raision kaupunki. Saatavissa: <http://www.raisio.fi/asp/system/empty.asp?P=295&VID=default&SID=133398122857559&S=0&A=set:buffer.hidesubnavi:N&C=29379>. Viitattu 14.10.2008.
- Varsinais-Suomen maakuntakirja. 1987. Osa 26. Varsinais-Suomen maakuntaliitto. Turku. 148 s.
- Virtanen, V., Pouta, E., Sievänen, T. & Laaksonen, S. 2001. Luonnon virkistyskäytön kysyntätutkimuksen aineistot ja menetelmät. Julkaisussa: Sievänen, T. (toim.). 2001. Luonnon virkistyskäyttö 2000. Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi LVVI -tutkimus, 1997–2000. Loppuraportti. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 802, s. 19–31.
- Vuositalastot. Pinta-ala kunnittain. 2008. [Verkkodokumentti]. Maanmittauslaitos. Saatavissa: <http://www.maanmittauslaitos.fi/default.asp?id=894>. Viitattu 14.10.2008.

RANNIKKOALUEEN ULKOILUTILASTOT

Sisällys

Tilastoissa käytettyjen lyhenteiden selitykset	57
Tilastoluettelo.....	59
Tilastot 1-30	59
Taulukkoluettelo	89
Taulukot 1-4	90

kuva: © Tuja Sievänen

Tilastoluettelo

Tilasto 1. Ulkoiluun osallistuminen vuoden aikana eri väestöryhmissä.	59
Tilasto 2. Kävelyn, retkeilyn, patikoinnin, sauvakävelyn ja kuntokävelyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	60
Tilasto 3. Pyöräilyn, maastopyöräilyn, pyöräretkeilyn, muun pyöräilyn ja juoksulenkeilyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	61
Tilasto 4. Koiran ulkoiluttamisen ja koiravaljakkoajelun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	62
Tilasto 5. Kesämökkeily, liikkuminen tai oleskelu matkailuautolla tai asuntovaunulla yöpyen luontoympäristössä, telttailu leirintäalueella tai maastossa, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat (päivät) vuodessa.	63
Tilasto 6. Veneilyn, soutuveneilyn, pienmoottoriveneilyn ja melonnan osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	64
Tilasto 7. Matkamoottoriveneilyn, matkapurjeveneilyn ja pienpurjeveneilyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat (päivät) vuodessa.	65
Tilasto 8. Surffauksen, vesihiihdon ja vesiskootteriajelun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	66
Tilasto 9. Luonnonvesissä uinnin, kuntouinnin, virkistysuinnin, avantouinnin, sukeltamisen osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	67
Tilasto 10. Rannalla oleskelun, eväretkeilyn, auringonoton rannalla tai muualla sekä maisemien katselun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	68
Tilasto 11. Luonnonhoitotöiden tekeminen, pienpuiden tai oksien keräily, kaataminen tai pilkkominen kotitarvekäyttöön vapaa-aikana, vapaa-ajan metsänhoitotyöt (istutus, harvennus), riistanhoitotöihin osallistuminen vapaa-aikana, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	69
Tilasto 12. Kalavesien kunnostus, vapaa-ajan työ niittyjen tai muun luontoympäristön luonnontilaan palauttamista varten, koristekasvien, vihannesten tai viljojen viljely kotitarvekäyttöön ja kotieläinten hoito luonnossa, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	70
Tilasto 13. Kalastuksen, mato-onginnan, virvelöinnin tai uistelun, pilkkimisen sekä perhokalastuksen osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	71
Tilasto 14. Kalastus verkoilla, nuotalla, katiskalla tai muilla lankapyydyksillä tai käyttäen pitkää siimaa, iskukoukkua, harppuunaa, tuulastus tai muulla tavoin kalastaminen sekä ravustus, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	72
Tilasto 15. Metsästyksen, hirvimetsästyksen tai muun metsästyksen (linnustus, pienriistanmetsästys ym. osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	73
Tilasto 16. Luonnontuotteiden keräilyn, marjastuksen, sienestyksen sekä yrttien, kukkien ja koristekasvien keräilyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	74
Tilasto 17. Luontoharrastuksiin, luontokuvauksen tai -maalauksen, lintuharrastuksen, luonnon nähtävyyksien katselun sekä luonnon tarkkailun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	75

Tilasto 18. Hiihto, pitkän matkan hiihto, maastohiihto valmiilla ladulla tai laduttomassa maastossa, hiihtoretkeily (erähiihto), osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa..	76
Tilasto 19. Laskettelu, lumilautailu, telemark- sekä muun hiihdon ja laskettelu, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	77
Tilasto 20. Retkiluistelun, muun luonnonjäillä luistelun, potkukelkkailun ja mäenlaskun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	78
Tilasto 21. Lumikenkäilyn, suunnistuksen, kalliokiipeilyn sekä maastoratsastuksen osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.	79
Tilasto 22. Rullaluistelu tai -lautailu, golf, leijan tai lennokin lennätys, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.....	80
Tilasto 23. Motorisoitu liikkuminen luonnossa, moottorikelkkailu, mönkijäajelu, maastoautoilu, maastomoottoripyöräily ja muu motorisoitu liikkuminen luonnossa.....	81
Tilasto 24. Merelle, meren rannikolle tai saaristoon kohdistuvat veneily-, kävely-, mökkeily-, uinti-, oleskelu- ja kalastuskerrat keskimäärin vuodessa.	82
Tilasto 25. Merelle, meren rannikolle tai saaristoon kohdistuvat hiihto- ja luistelukerrat keskimäärin vuodessa.	83
Tilasto 26. Tyypillinen ulkoilukerta merellä, meren rannalla tai saaristossa, etäisyys retken lähtöpaikkaan tai kohteeseen.	84
Tilasto 27. Lähiulkoilu, aluetyppi.	85
Tilasto 28. Lähiulkoilu, aluetyppi, harrastus ja ulkoilu-aika.	86
Tilasto 29. Luontomatkoja vuodessa.....	87
Tilasto 30. Etäisyys rakennettuun puistoon, metsään, laajemmalle ulkoilualueelle ja meren rannalle.	88

Tilastoissa käytettyjen lyhenteiden selitteet

Osallistumis % kertoo kuinka monta prosenttia väestöstä osallistuu ulkoiluharrastukseen. Esimerkiksi: Yhteensä vapaa-aikana tapahtuvaa ulkoilun ja luonnossa virkistäytymisen vuoksi tapahtuvaa kävelyä on harrastanut 81 prosenttia vastaajista. Kävelylenkkeilyyn on osallistunut 73,7 prosenttia 15–74-vuotiaista naisista ja miehistä 59,7 prosenttia. Vastaajista 32,5 prosenttia ilmoittaa harrastaneensa sauvakävelyä, kun taas erävaellukseen on osallistunut 8,8 prosenttia vastaajista.

Ka on harrastuskertojen keskiarvo, joka on laskettu aritmeettisena keskiarvona ulkoiluharrastuskerroista kaikkien harrastukseen osallistuneiden ilmoittamista kerroista (ylin rivi) tai vastaavasti taustamuuttajaryhmän sisällä. Esimerkki: Ne vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet osallistuneensa sauvakävelyyn ovat harrastaneet sauvakävelyä keskimäärin 52,6 kertaa viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana.

Med on harrastuskertojen mediaani. Mediaani on se harrastuskertojen luku, jota pienempiä harrastuskertoja on 50 prosentilla vastaajista ja suurempia 50 prosentilla vastaajista. Koska mediaani lasketaan järjestetystä muuttujasta, parillisten kertojen osalta mediaaniksi muodostuu kahden keskimmäisen luvun keskiarvo. Esimerkki: Puolet sauvakävelyyn osallistuneista vastaajista ilmoittaa, että he ovat harrastaneet sauvakävelyä vähintään 23 kertaa viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana. Koska harrastuskertojen tilastollinen jakauma harvoin noudattaa

normaalijakaumaa, muuttujan keskiarvo ja mediaani voivat poiketa toisistaan selvästi.

jakauma, % harrastajista kertoo kuinka vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet osallistuneensa kyseiseen ulkoiluharrastukseen, jakautuvat harrastuskertojen lukumäärän perusteella luokkiin 1–2, 3–5, 6–15 tai yli 15 harrastuskertaa.

- / **EI RIITTÄVÄSTI HAVAINTOJA:** Tilastotaulukoissa on pienen havaintomäärän vuoksi merkintöjä puuttuvista tiedoista. Puuttuva tieto voi tarkoittaa sitä, että ryhmässä ei ole ollenkaan harrastukseen osallistujia tai vastaajia on vähemmän kuin viisi. Jos harrastukseen on osallistunut alle 20 vastaajaa, ei taustamuuttajaryhmiä ole esitetty lainkaan.

Etäisyydet kohteeseen, ka ja med: Vastaajien ilmoittamista etäisyyksistä laskettu keskiarvo ja mediaani.

Osallistujista, %: Osallistujien jakautuminen kunkin taustamuuttujan sisällä, esimerkiksi osallistujista 35 prosenttia miehiä ja 65 prosenttia naisia.

Osallistujia, %: Osallistujia kunkin taustamuuttujan luokasta, esimerkiksi ikäryhmästä 15–24-vuotiaat 94,1 prosenttia osallistuu lähiulkoiluun, kun taas ikäryhmässä 25–44-vuotiaat 97,4 prosenttia ilmoittaa osallistuneensa lähiulkoiluun.

Tilasto 1. Ulkoiluun osallistuminen vuoden aikana eri väestöryhmissä.

	Osallistumis %
Koko väestö	95,6
Sukupuoli	
Nainen	96,0
Mies	95,2
Ikä	
15-24	94,8
25-44	98,1
45-64	94,4
65-74	93,7
Koulutusaste	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	93,3
Ammattikurssi	94,3
Ammattikoulu	96,1
Ammatillinen opisto	96,9
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	96,1
Sosioekonominen asema	
Maatalousyrittäjä	90,0
Muu yrittäjä	96,7
Ylempi toimihenkilö	97,3
Alempi toimihenkilö	96,5
Työntekijä	96,0
Eläkeläinen	93,6
Työtön, lomautettu	95,1
Opiskelija	94,7
Kotitaloutta hoitava tai muu	93,5
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta	
<10000	95,8
10000-24999	94,0
25000-99999	96,8
≥100000	96,1
Asuinkunnan kuntamuoto	
Kaupunkimainen kunta	94,7
Taajaan asuttu kunta	96,1
Maaseutumainen kunta	95,7
Seutu	
Hangon ja Tammisaaren seutu	95,3
Turun seutu	95,6
Vaasan seutu	96,1

Tilasto 2. Kävelyn, retkeilyn, patikoinnin, sauvakävelyn ja kuntokävelyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Kävely Osallis- tumis %	Retkeily, erävaellus							Patikointi							Sauvakävely							Kuntokävely, kävelylenkkeily										
		Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med		Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista								
					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15			1-2		3-5	6-15	>15				
Koko väestö	81,0	7,3	15,9	5,0	29,3	27,3	26,3	17,2	23,3	17,1	7,0	19,0	26,7	29,5	24,8	32,5	52,6	23,0	9,6	14,1	17,3	59,0	67,4	78,8	45,0	3,4	5,0	12,9	78,8				
Sukupuoli																																	
Nainen	85,3	4,5	22,8	5,0	22,9	31,4	25,7	20,0	21,6	14,9	6,0	25,2	22,7	28,8	23,3	42,3	52,4	24,5	9,7	15,4	15,4	59,4	73,7	86,9	50,0	2,9	4,4	12,6	80,1				
Mies	75,8	10,7	12,1	4,5	32,8	25,0	26,6	15,6	25,3	19,5	8,0	12,5	30,9	30,3	26,3	20,4	53,1	20,0	9,2	10,9	21,8	58,0	59,7	66,2	40,0	4,2	5,7	13,3	76,7				
Ikä																																	
15-24	73,3	13,1	7,4	4,5	40,0	20,0	35,0	5,0	24,4	13,7	5,0	36,8	18,4	28,9	15,8	16,5	17,0	5,0	25,9	29,6	14,8	29,6	61,9	68,2	30,0	2,0	6,1	22,4	69,4				
25-44	81,1	6,8	14,4	5,0	21,9	37,5	15,6	25,0	24,7	17,7	5,0	20,2	33,3	20,2	26,3	26,2	35,4	13,0	16,5	18,3	20,0	45,2	68,9	61,9	30,5	3,7	6,5	16,7	73,1				
45-64	81,4	6,6	23,0	4,0	33,3	23,1	25,6	17,9	23,4	17,7	9,5	16,4	21,4	36,4	25,7	39,8	56,8	30,0	5,9	11,4	15,5	67,3	67,3	85,4	50,0	2,7	3,0	9,6	84,7				
65-74	88,1	5,0	8,5	7,0	12,5	25,0	50,0	12,5	17,5	16,0	10,0	–	39,1	34,8	26,1	40,6	89,2	36,0	1,8	9,1	20,0	69,1	69,4	119,1	80,0	6,7	6,7	3,3	83,3				
Koulutusaste																																	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	74,4	10,2	7,6	6,0	29,6	18,5	40,7	11,1	19,3	13,3	5,5	26,9	23,1	26,9	23,1	22,8	50,4	10,0	13,6	25,4	16,9	44,1	61,1	68,8	30,0	4,4	4,4	23,4	67,7				
Ammattikurssi	79,5	–	–	–	–	–	–	–	14,3	21,9	10,0	21,4	14,3	35,7	28,6	27,7	59,9	51,0	7,7	–	23,1	69,2	67,9	111,6	80,0	3,4	3,4	8,5	84,7				
Ammattikoulu	77,1	8,3	36,0	5,0	28,6	28,6	19,0	23,8	21,2	14,1	8,0	15,4	30,8	28,8	25,0	28,2	52,8	30,0	18,2	7,6	10,6	63,6	61,7	81,9	49,0	4,4	6,6	4,4	84,6				
Ammatillinen opisto	84,1	6,7	7,7	3,0	34,8	34,8	17,4	13,0	24,2	26,7	10,0	17,9	21,4	27,4	33,3	39,8	58,6	29,0	7,6	9,9	16,0	66,4	67,7	77,1	40,0	4,0	4,0	11,7	80,3				
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	86,3	7,2	16,8	5,0	25,0	33,3	16,7	25,0	29,7	12,5	6,0	17,7	31,9	31,9	18,6	36,7	46,3	20,0	6,0	19,5	21,1	53,4	76,0	76,6	45,0	1,9	5,6	13,0	79,6				
Sosioekonominen asema																																	
Maatalousyrittäjä	80,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	40,0	34,3	36,0	–	–	–	–				
Muu yrittäjä	78,9	8,9	63,9	17,5	25,0	–	25,0	50,0	26,7	26,0	10,0	17,4	8,7	39,1	34,8	27,8	51,9	30,0	–	13,6	18,2	68,2	66,7	52,9	48,0	1,9	5,8	17,3	75,0				
Ylempi toimihenkilö	85,4	8,1	6,9	3,5	35,7	35,7	21,4	7,1	34,1	15,8	8,0	15,9	25,4	31,7	27,0	38,9	45,4	20,0	5,8	20,3	15,9	58,0	70,3	66,1	40,0	3,9	3,1	12,6	80,3				
Alempi toimihenkilö	84,6	6,4	13,4	3,0	33,3	46,7	6,7	13,3	23,5	11,3	5,0	16,1	37,5	26,8	19,6	41,5	40,3	20,0	10,0	14,4	18,9	56,7	70,9	77,0	40,0	0,7	3,9	9,9	85,5				
Työntekijä	77,3	5,0	8,3	2,5	50,0	12,5	25,0	12,5	19,3	13,6	5,0	31,7	23,8	25,4	19,0	29,0	53,7	30,0	10,6	13,8	16,0	59,6	64,6	68,1	38,0	2,9	4,9	17,2	75,0				
Eläkeläinen	85,9	5,6	23,7	7,0	14,3	28,6	42,9	14,3	17,1	14,4	10,0	2,4	35,7	35,7	26,2	39,8	82,6	30,0	4,4	7,7	19,8	68,1	68,4	118,3	90,0	5,9	5,3	5,3	83,6				
Työtön, lomautettu	82,9	14,6	14,3	10,0	28,6	14,3	28,6	28,6	34,1	37,9	10,0	21,4	14,3	28,6	35,7	29,3	61,7	50,0	18,2	9,1	–	72,7	65,9	86,6	49,0	8,3	8,3	4,2	79,2				
Opiskelija	73,7	11,4	6,7	5,0	21,1	31,6	42,1	5,3	24,0	15,4	5,0	27,5	30,0	22,5	20,0	16,0	15,5	6,0	22,2	25,9	22,2	29,6	66,9	63,8	30,0	2,8	7,4	21,3	68,5				
Kotitaloutta hoitava tai muu	75,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	31,3	32,3	9,0	40,0	10,0	10,0	40,0	62,5	119,8	35,0	11,1	–	5,6	83,3				
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																	
<10000	79,6	7,8	7,8	4,5	36,4	22,7	27,3	13,6	23,3	25,1	7,5	14,5	30,6	22,6	32,3	33,7	52,5	22,0	11,6	8,1	19,8	60,5	60,7	93,8	50,0	5,5	3,4	12,3	78,8				
10000-24999	83,4	8,2	15,8	5,0	30,3	21,2	33,3	15,2	22,8	15,3	8,0	16,1	25,8	32,3	25,8	34,5	62,2	35,0	6,6	14,0	15,4	64,0	68,5	75,5	50,0	2,0	4,7	13,3	80,0				
25000-99999	81,9	9,7	18,1	5,0	33,3	23,8	19,0	23,8	26,1	16,5	5,0	28,8	27,1	28,8	15,3	34,9	44,8	12,0	13,3	22,7	16,0	48,0	69,7	77,7	50,0	4,7	2,0	10,7	82,7				
≥100000	79,8	5,1	22,6	5,0	18,2	40,9	22,7	18,2	22,6	14,1	7,0	17,5	25,8	32,0	24,7	28,6	44,7	23,5	9,8	13,4	17,9	58,9	69,8	74,6	40,0	3,2	6,7	13,8	76,3				
Asuinkunnan kuntamuoto																																	
Kaupunkimainen kunta	80,6	6,5	18,8	5,0	26,5	30,6	22,4	20,4	23,6	18,5	6,0	20,2	26,4	28,7	24,7	31,2	48,6	20,0	11,0	15,5	16,0	57,5	68,8	80,9	40,0	3,9	5,1	11,9	79,1				
Taajaan asuttu kunta	83,0	8,8	18,3	6,0	25,9	22,2	33,3	18,5	21,6	14,4	10,0	14,3	28,6	34,3	22,9	33,1	64,5	35,0	5,9	11,9	14,9	67,3	67,8	75,1	50,0	1,5	5,1	13,8	79,6				
Maaseutumainen kunta	81,3	8,0	7,0	4,0	40,9	22,7	27,3	9,1	25,2	16,1	7,0	19,0	27,0	27,0	27,0	35,5	46,9	20,0	11,2	13,5	22,5	52,8	64,1	76,5	44,0	4,7	2,7	14,7	78,0				
Seutu																																	
Hangan ja Tammisaaren seutu	82,2	7,4	16,2	5,0	26,7	26,7	30,0	16,7	21,3	22,6	6,5	12,2	35,4	23,2	29,3	35,1	59,6	30,0	9,0	11,2	18,7	61,2	65,3	92,2	50,0	3,0	5,2	11,6	80,3				
Turun seutu	79,8	5,8	15,2	4,0	27,0	37,8	24,3	10,8	23,1	15,0	7,0	17,9	24,8	31,7	25,5	30,2	50,4	25,0	8,5	13,0	17,5	61,0	68,7	73,4	40,0	3,0	5,4	14,5	77,1				
Vaasan seutu	82,2	9,9	16,4	5,5	34,4	15,6	25,0	25,0	26,0	15,4	6,0	27,3	21,6	31,8	19,3	33,6	47,3	20,0	12,3	19,8	15,1	52,8	67,3	74,3	45,0	4,8	3,8	11,0	80,4				

Tilasto 3. Pyöräilyn, maastopyöräilyn, pyöräretkeilyn, muun pyöräilyn ja juoksulenkkeilyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Pyöräily	Maastopyöräily							Pyöräretkeily							Muu pyöräily							Juoksulenkkeily							
		Osallis- tumis %	Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							
				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					
						1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15				>15	1-2	3-5				6-15	>15	1-2	3-5	6-15	>15
Koko väestö	66,2	5,3	14,0	10,0	15,5	25,4	25,4	33,8	9,2	7,7	5,0	29,2	35,0	25,0	10,8	59,1	33,3	20,0	4,1	11,8	25,9	58,2	28,4	33,1	20,0	5,4	13,9	27,8	53,0	
Sukupuoli																														
Nainen	65,7	3,7	14,0	10,0	20,0	28,0	20,0	32,0	7,6	6,9	5,0	34,5	36,4	20,0	9,1	59,6	33,9	20,0	4,7	13,0	24,4	57,9	25,3	31,2	17,5	3,5	14,0	32,6	50,0	
Mies	66,7	7,4	14,1	10,0	13,0	23,9	28,3	34,8	11,2	8,4	5,0	24,6	33,8	29,2	12,3	58,6	32,7	20,0	3,4	10,3	27,8	58,5	32,2	34,8	20,0	7,2	13,8	23,2	55,8	
Ikä																														
15-24	73,6	8,6	10,1	6,5	28,6	21,4	28,6	21,4	7,5	7,3	4,0	36,4	45,5	9,1	9,1	63,2	39,8	20,0	10,2	12,2	19,4	58,2	63,8	32,1	20,0	4,0	9,9	34,7	51,5	
25-44	66,5	6,8	13,6	10,0	16,1	32,3	22,6	29,0	11,3	6,7	5,0	31,4	39,2	23,5	5,9	60,3	23,5	16,0	5,1	16,5	28,2	50,2	36,2	26,0	18,0	7,4	16,8	25,5	50,3	
45-64	65,4	3,7	15,6	10,0	9,5	19,0	23,8	47,6	9,3	8,5	5,0	25,0	30,8	28,8	15,4	59,1	35,2	20,0	1,8	9,2	26,9	62,1	16,4	40,3	20,0	4,4	14,4	23,3	57,8	
65-74	59,6	3,3	20,8	15,0	–	20,0	40,0	40,0	4,0	10,0	6,5	33,3	16,7	33,3	16,7	51,0	54,0	25,0	2,9	5,7	21,4	70,0	11,3	71,3	50,0	–	7,7	30,8	61,5	
Koulutusaste																														
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	63,6	5,4	15,7	17,5	28,6	14,3	7,1	50,0	7,1	9,8	5,0	26,3	26,3	26,3	21,1	55,7	42,7	20,0	5,6	13,2	18,1	63,2	40,1	31,4	17,5	6,6	7,5	35,8	50,0	
Ammattikurssi	66,1	–	–	–	–	–	–	–	5,5	16,3	8,0	16,7	33,3	16,7	33,3	53,2	38,8	30,0	1,7	13,8	20,7	63,8	7,3	–	–	–	–	–	–	
Ammattikoulu	61,8	6,1	16,9	12,0	5,9	23,5	29,4	41,2	7,6	7,6	5,0	22,2	33,3	33,3	11,1	54,6	39,0	20,0	4,5	12,7	22,4	60,4	23,0	27,0	18,0	5,9	15,7	27,5	51,0	
Ammatillinen opisto	69,4	3,4	15,3	10,0	20,0	10,0	40,0	30,0	9,0	5,4	5,0	33,3	36,7	26,7	3,3	61,5	25,5	20,0	2,9	7,7	34,0	55,5	25,0	36,6	20,0	3,8	14,1	28,2	53,8	
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	67,8	7,3	11,8	10,0	14,8	33,3	25,9	25,9	12,8	7,3	4,5	32,6	37,0	21,7	8,7	64,1	30,0	20,0	4,7	13,8	27,2	54,3	32,7	34,3	20,0	5,3	19,3	21,1	54,4	
Sosioekonominen asema																														
Maatalousyrittäjä	60,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	40,0	14,8	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muu yrittäjä	61,1	6,7	12,8	10,0	–	20,0	60,0	20,0	14,4	11,0	3,0	41,7	16,7	25,0	16,7	54,4	22,4	17,5	6,3	12,5	31,3	50,0	23,6	30,3	17,5	5,6	5,6	38,9	50,0	
Ylempi toimihenkilö	71,4	4,3	9,0	2,0	57,1	28,6	–	14,3	14,1	6,6	5,0	20,0	52,0	20,0	8,0	66,5	24,3	20,0	2,5	9,2	34,5	53,8	34,1	37,8	20,0	6,7	13,3	20,0	60,0	
Alempi toimihenkilö	70,1	6,0	9,4	7,5	–	50,0	35,7	14,3	10,7	5,7	5,0	43,5	21,7	30,4	4,3	62,8	24,8	20,0	2,1	14,8	30,3	52,8	28,2	32,4	20,0	3,5	19,3	22,8	54,4	
Työntekijä	66,6	4,2	20,8	20,0	12,5	6,3	18,8	62,5	7,2	9,3	5,0	20,8	41,7	20,8	16,7	60,7	32,6	20,0	3,4	12,3	22,7	61,6	27,7	25,8	19,0	7,1	15,5	26,2	51,2	
Eläkeläinen	58,0	3,5	18,2	15,0	–	11,1	44,4	44,4	4,3	9,5	6,0	18,2	27,3	36,4	18,2	52,9	52,3	30,0	1,6	8,1	17,1	73,2	8,6	64,3	50,0	–	5,6	27,8	66,7	
Työtön, lomautettu	63,4	12,2	10,2	5,0	20,0	40,0	20,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	53,7	37,2	17,0	–	4,8	42,9	52,4	12,2	22,8	12,0	–	20,0	40,0	40,0	
Opiskelija	74,4	8,1	9,3	5,0	33,3	25,0	16,7	25,0	9,9	6,8	4,0	33,3	33,3	26,7	6,7	61,0	33,6	20,0	10,3	14,4	23,7	51,5	61,6	32,1	15,0	5,0	11,0	35,0	49,0	
Kotitaloutta hoitava tai muu	48,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	41,9	21,0	10,0	23,1	15,4	15,4	46,2	22,6	24,2	5,0	16,7	50,0	–	33,3	
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																														
<10000	63,6	4,5	16,9	17,5	16,7	16,7	16,7	50,0	6,4	7,2	5,0	35,3	23,5	29,4	11,8	57,6	35,0	20,0	7,6	12,5	24,3	55,6	21,3	39,3	22,5	4,0	6,0	28,0	62,0	
10000-24999	65,0	4,9	13,6	10,0	10,0	35,0	20,0	35,0	8,5	5,9	4,0	28,1	46,9	18,8	6,3	58,2	26,4	20,0	3,0	15,7	27,8	53,5	30,3	33,8	15,0	4,3	13,7	33,3	48,7	
25000-99999	73,4	5,6	15,6	11,0	8,3	–	58,3	33,3	9,0	10,0	5,0	19,0	42,9	19,0	19,0	64,4	37,6	20,0	2,1	6,3	25,2	66,4	31,3	30,8	20,0	7,6	15,2	18,2	59,1	
≥100000	65,5	5,9	12,9	5,0	24,0	32,0	16,0	28,0	11,7	8,3	5,0	29,2	29,2	31,3	10,4	59,5	33,4	20,0	4,0	10,7	25,4	59,9	29,7	31,4	17,5	5,1	16,9	28,0	50,0	
Asuinkunnan kuntamuoto																														
Kaupunkimainen kunta	68,6	5,5	15,2	10,0	17,1	19,5	26,8	36,6	10,0	8,8	5,0	27,0	31,1	28,4	13,5	61,4	37,2	20,0	2,8	10,0	24,7	62,4	29,0	31,3	20,0	5,9	15,2	24,5	54,4	
Taajaan asuttu kunta	66,6	4,9	14,0	10,0	13,3	33,3	20,0	33,3	8,9	5,4	5,0	20,0	56,0	20,0	4,0	58,9	24,8	20,0	5,0	14,9	28,2	51,9	30,9	34,5	15,0	4,3	12,0	37,0	46,7	
Maaseutumainen kunta	59,3	5,0	11,5	10,0	15,4	30,8	23,1	30,8	7,4	7,1	3,0	42,1	26,3	21,1	10,5	54,7	25,9	20,0	6,9	13,1	26,9	53,1	24,2	38,1	20,0	3,6	12,7	25,5	58,2	
Seutu																														
Hangan ja Tammisaaren seutu	62,9	5,8	15,0	12,5	13,6	22,7	18,2	45,5	6,8	7,2	5,0	24,0	36,0	32,0	8,0	55,1	30,8	20,0	3,9	15,9	28,0	52,2	24,6	41,3	20,0	1,1	8,0	33,0	58,0	
Turun seutu	64,1	5,3	13,5	5,0	17,6	35,3	17,6	29,4	10,3	7,9	5,0	33,3	28,6	27,0	11,1	58,8	34,0	20,0	4,6	10,9	25,9	58,6	29,0	29,7	15,0	5,8	17,4	27,9	48,8	
Vaasan seutu	74,1	4,8	13,9	10,0	13,3	6,7	53,3	26,7	9,8	7,8	4,5	25,0	46,9	15,6	12,5	64,6	34,7	20,0	3,4	9,3	23,9	63,4	31,8	31,5	20,0	8,6	12,9	22,6	55,9	

Tilasto 4. Koiran ulkoiluttamisen ja koiravaljakkoajelun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

		Koiran ulkoiluttaminen							Koiravaljakkoajelu								
		Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					
					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö		28,4	178,0	100,0	2,6	7,3	13,7	76,5	1,2	3,3	1,0	70,0	10,0	20,0	-	-	
Sukupuoli																	
Nainen		31,4	174,5	100,0	2,9	8,6	13,4	75,1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mies		24,7	183,4	50,0	2,2	5,2	14,1	78,5	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ikä																	
15-24		39,9	112,3	27,5	6,7	11,7	20,0	61,7	-	-	-	-	-	-	-	-	
25-44		29,3	152,6	55,0	3,5	10,4	13,9	72,2	-	-	-	-	-	-	-	-	
45-64		27,1	225,1	200,0	0,7	2,8	10,3	86,2	-	-	-	-	-	-	-	-	
65-74		17,4	179,1	45,0	-	8,3	16,7	75,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Koulutusaste																	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken		32,3	121,3	40,0	3,8	8,9	19,0	68,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ammattikurssi		13,9	135,3	75,0	7,1	-	-	92,9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ammattikoulu		30,8	177,6	52,0	1,4	7,2	17,4	73,9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ammatillinen opisto		25,6	209,0	150,0	1,3	6,3	10,1	82,3	-	-	-	-	-	-	-	-	
Korkeakoulututkinto (myös AMK)		30,6	205,3	102,0	2,9	7,8	11,8	77,5	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sosioekonominen asema																	
Maatalousyrittäjä		50,0	69,0	100,0	-	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Muu yrittäjä		27,3	202,7	100,0	4,8	9,5	4,8	81,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ylempi toimihenkilö		30,4	248,1	175,0	4,0	8,0	6,0	82,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Alempi toimihenkilö		26,5	223,9	200,0	-	1,8	8,9	89,3	-	-	-	-	-	-	-	-	
Työntekijä		29,9	147,5	50,0	1,2	11,9	19,0	67,9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Eläkeläinen		19,7	196,8	67,0	-	4,3	13,0	82,6	-	-	-	-	-	-	-	-	
Työtön, lomautettu		31,7	105,5	50,0	-	9,1	9,1	81,8	-	-	-	-	-	-	-	-	
Opiskelija		37,2	109,6	27,5	8,3	8,3	20,0	63,3	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kotitaloutta hoitava tai muu		29,0	265,3	364,0	-	-	28,6	71,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																	
<10000		33,8	221,3	150,0	-	3,6	10,7	85,7	-	-	-	-	-	-	-	-	
10000-24999		26,8	172,6	93,0	1,0	5,0	16,0	78,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
25000-99999		32,1	174,5	84,0	4,9	6,6	14,8	73,8	-	-	-	-	-	-	-	-	
≥100000		25,4	144,0	30,0	5,3	12,6	13,7	68,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Asuinkunnan kuntamuoto																	
Kaupunkimainen kunta		27,8	175,1	52,0	4,4	9,3	13,7	72,7	-	-	-	-	-	-	-	-	
Taajaan asuttu kunta		28,0	162,2	100,0	1,2	4,9	15,9	78,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Maaseutumainen kunta		31,8	197,7	104,0	-	4,0	12,0	84,0	-	-	-	-	-	-	-	-	
Seutu																	
Hangon ja Tammisaaren seutu		29,6	223,6	160,0	-	3,7	11,9	84,4	-	-	-	-	-	-	-	-	
Turun seutu		26,3	156,8	50,0	4,1	10,8	14,2	70,9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vaasan seutu		31,2	156,9	50,0	3,4	5,7	14,9	75,9	-	-	-	-	-	-	-	-	

Tilasto 5. Kesämökkeily, liikkuminen tai oleskelu matkailuautolla tai asuntovaunulla yöpyen luontoympäristössä, telttailu leirintäalueella tai maastossa, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat (päivät) vuodessa.

	Kesämökkeily							Asuntovaunuilu, matkailuautoilu							Telttailu leirintäalueella							Telttailu maastossa						
	Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa					
		Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista			
				1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15
Kaikki	59,5	43,7	20,0	4,2	12,3	25,7	57,8	6,2	16,0	8,0	20,7	22,0	26,8	30,5	4,0	5,2	3,0	39,2	41,2	15,7	3,9	8,6	5,2	3,0	40,9	37,4	17,4	4,3
Sukupuoli																												
Nainen	58,6	44,6	21,0	4,1	12,6	25,3	58,0	6,4	14,0	10,0	25,0	12,5	31,3	31,3	4,3	4,8	3,0	38,7	41,9	16,1	3,2	5,6	3,6	3,0	43,9	43,9	9,8	2,4
Mies	60,6	42,6	20,0	4,3	12,1	26,1	57,5	6,1	18,7	6,0	14,7	35,3	20,6	29,4	3,7	5,9	3,0	40,0	40,0	15,0	5,0	12,3	6,0	3,0	39,2	33,8	21,6	5,4
Ikä																												
15-24	69,0	24,3	10,0	8,2	24,5	35,5	31,8	8,6	5,1	3,0	50,0	12,5	31,3	6,3	8,6	4,1	4,0	30,8	46,2	23,1	–	20,1	4,2	2,0	51,6	32,3	12,9	3,2
25-44	62,3	27,4	15,0	6,0	17,3	32,0	44,7	5,8	8,0	4,0	23,1	42,3	26,9	7,7	5,1	3,3	3,0	43,5	52,2	4,3	–	11,3	5,5	3,0	42,0	38,0	16,0	4,0
45-64	56,1	57,3	40,0	1,8	6,0	20,0	72,2	6,8	25,8	20,0	8,1	13,5	24,3	54,1	2,8	9,1	3,0	40,0	20,0	26,7	13,3	5,0	4,9	3,5	30,0	43,3	23,3	3,3
65-74	53,3	70,4	60,0	2,5	4,9	13,6	79,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Koulutusaste																												
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	59,9	41,4	20,0	5,7	16,6	26,8	51,0	5,7	8,1	5,0	40,0	13,3	26,7	20,0	5,0	5,9	4,0	21,4	50,0	21,4	7,1	15,1	5,4	3,0	43,9	24,4	26,8	4,9
Ammattikurssi	53,6	72,3	41,0	5,1	5,1	15,3	74,6	6,4	10,4	10,0	14,3	14,3	57,1	14,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ammattikoulu	59,8	37,9	15,0	2,0	10,5	38,6	49,0	10,3	23,2	10,0	20,0	20,0	20,0	40,0	5,3	5,8	2,5	50,0	16,7	33,3	–	9,9	5,0	3,0	47,8	26,1	21,7	4,3
Ammatillinen opisto	58,5	47,7	30,0	3,9	12,1	21,4	62,6	7,3	18,8	10,0	16,7	20,8	20,8	41,7	3,1	7,4	2,5	50,0	37,5	–	12,5	6,5	7,3	3,0	33,3	47,6	9,5	9,5
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	61,8	38,3	21,5	4,7	12,8	23,1	59,4	2,9	7,6	5,0	9,1	45,5	36,4	9,1	3,9	3,2	3,0	46,7	46,7	6,7	–	6,8	3,3	3,0	40,7	51,9	7,4	–
Sosioekonominen asema																												
Maatalousyrittäjä	60,0	74,7	25,0	–	–	33,3	66,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muu yrittäjä	74,4	37,6	20,5	3,1	15,6	21,9	59,4	6,7	14,2	10,0	16,7	–	50,0	33,3	–	–	–	–	–	–	–	5,6	14,4	5,0	40,0	40,0	–	20,0
Ylempi toimihenkilö	66,5	42,0	27,5	4,8	13,7	20,2	61,3	3,8	8,3	5,0	14,3	57,1	14,3	14,3	2,7	5,0	5,0	20,0	60,0	20,0	–	8,1	4,1	3,0	46,7	40,0	13,3	–
Alempi toimihenkilö	56,4	37,4	20,0	5,3	12,0	29,3	53,4	5,6	20,0	10,0	16,7	25,0	16,7	41,7	4,7	3,2	2,0	77,8	11,1	11,1	–	7,3	2,9	2,0	56,3	31,3	12,5	–
Työntekijä	57,8	30,8	20,0	3,1	11,2	33,2	52,6	8,1	9,0	4,0	24,0	32,0	24,0	20,0	4,7	4,8	3,0	38,5	38,5	23,1	–	9,7	4,6	3,0	33,3	50,0	13,3	3,3
Eläkeläinen	52,9	85,4	70,0	1,5	3,0	11,2	84,3	5,8	44,1	30,0	–	7,7	7,7	84,6	–	–	–	–	–	–	–	2,3	8,7	5,0	22,2	33,3	22,2	22,2
Työtön, lomautettu	39,0	53,1	20,5	6,3	18,8	18,8	56,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Opiskelija	68,6	24,2	10,0	8,0	21,2	37,2	33,6	8,1	5,8	5,0	43,8	12,5	37,5	6,3	9,3	3,8	4,0	25,0	62,5	12,5	–	20,3	4,5	3,0	48,5	30,3	18,2	3,0
Kotitaloutta hoitava tai muu	50,0	63,7	25,0	–	20,0	20,0	60,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																												
<10000	51,5	46,9	22,0	4,4	5,9	28,7	61,0	8,0	14,7	10,0	20,0	20,0	25,0	35,0	3,4	10,6	5,0	33,3	33,3	11,1	22,2	9,2	6,5	4,0	40,9	22,7	27,3	9,1
10000-24999	57,3	39,8	20,0	3,3	14,2	27,1	55,4	7,7	15,2	6,5	20,0	26,7	23,3	30,0	3,8	4,9	3,0	26,7	46,7	26,7	–	7,5	4,6	3,0	40,0	40,0	16,7	3,3
25000-99999	67,2	48,7	30,0	2,0	11,1	22,2	64,7	8,1	10,3	5,0	23,5	29,4	23,5	23,5	5,5	2,6	2,0	63,6	36,4	–	–	10,6	5,8	3,0	34,8	56,5	4,3	4,3
≥100000	63,8	42,8	20,0	5,9	14,7	24,9	54,6	2,9	27,4	10,0	14,3	7,1	42,9	35,7	3,8	3,9	3,0	40,0	46,7	13,3	–	8,5	4,5	3,0	46,2	30,8	20,5	2,6
Asuinkunnan kuntamuoto																												
Kaupunkimainen kunta	62,5	45,8	24,0	4,6	12,6	24,4	58,3	5,0	17,5	10,0	18,9	18,9	32,4	29,7	4,5	5,6	3,0	40,6	43,8	9,4	6,3	9,4	5,5	3,0	39,7	39,7	15,1	5,5
Taajaan asuttu kunta	54,7	39,7	20,0	3,9	12,9	30,9	52,2	7,6	11,4	4,5	25,0	29,2	16,7	29,2	3,4	3,5	3,0	36,4	45,5	18,2	–	7,3	5,5	4,0	33,3	37,5	25,0	4,2
Maaseutumainen kunta	58,9	41,9	20,0	2,7	10,7	23,5	63,1	8,6	19,4	10,0	15,0	20,0	30,0	35,0	3,5	5,9	3,0	42,9	28,6	28,6	–	8,2	3,5	2,0	58,8	23,5	17,6	–
Seutu																												
Hangon ja Tammisaaren seutu	51,0	47,9	20,0	3,5	8,5	28,1	59,8	6,6	13,2	7,0	24,0	24,0	20,0	32,0	3,0	9,7	5,0	18,2	45,5	18,2	18,2	8,4	6,0	4,0	36,7	30,0	26,7	6,7
Turun seutu	61,7	41,9	20,0	5,8	15,4	24,9	53,9	4,7	22,7	10,0	17,2	13,8	34,5	34,5	4,2	4,6	3,0	38,5	42,3	19,2	–	8,2	4,7	3,0	44,4	33,3	18,5	3,7
Vaasan seutu	65,2	43,1	27,5	1,9	10,3	24,8	63,1	8,9	11,5	6,0	21,4	28,6	25,0	25,0	4,7	2,9	2,0	57,1	35,7	7,1	–	9,8	5,2	3,0	38,7	51,6	6,5	3,2

Tilasto 6. Veneilyn, soutuveneilyn, pienmoottoriveneilyn ja melonnan osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Veneily	Soutuveneily							Pienmoottoriveneily							Melonta									
	Osallistumis %	Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med		Jakauma, % harrastajista						
					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö	48,4	32,8	12,4	5,0	21,9	29,2	27,4	21,5	30,2	16,3	10,0	21,6	21,4	29,1	27,9		8,8	5,1	2,0	58,3	16,5	20,0		5,2	
Sukupuoli																									
Nainen	43,8	29,9	10,4	5,0	26,1	31,9	25,7	16,4	27,0	13,3	5,0	29,6	21,4	29,6	19,4		8,2	3,9	2,0	60,7	16,4	21,3		1,6	
Mies	54,1	36,2	14,5	10,0	17,6	26,4	29,2	26,9	34,0	19,2	10,0	13,9	21,3	28,7	36,1		9,5	6,4	2,0	55,6	16,7	18,5		9,3	
Ikä																									
15-24	56,9	42,5	5,0	5,0	38,0	43,7	15,5	2,8	38,5	9,5	5,0	35,5	22,6	25,8	16,1		16,1	2,0	2,0	81,5	14,8	3,7		–	
25-44	48,7	32,7	8,2	4,0	32,4	31,7	23,9	12,0	33,0	13,8	5,0	25,7	25,7	22,9	25,7		9,6	4,8	2,0	62,8	16,3	16,3		4,7	
45-64	47,8	31,6	17,4	10,0	9,5	25,8	33,7	31,1	29,1	20,5	10,0	13,3	17,6	37,0	32,1		7,8	6,6	5,0	40,5	19,0	33,3		7,1	
65-74	40,0	26,7	17,3	10,0	15,4	10,3	30,8	43,6	16,0	19,7	10,0	18,5	18,5	22,2	40,7		–	–	–	–	–	–		–	
Koulutusaste																									
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	47,1	34,3	13,9	5,0	26,1	31,5	27,2	15,2	29,3	11,6	10,0	28,6	16,9	32,5	22,1		12,1	3,4	2,0	67,7	16,1	12,9		3,2	
Ammattikurssi	35,8	22,9	25,1	20,0	8,3	4,2	20,8	66,7	21,1	27,4	15,0	17,4	4,3	30,4	47,8		–	–	–	–	–	–		–	
Ammattikoulu	49,8	31,7	13,7	5,0	15,7	34,9	22,9	26,5	31,7	27,2	10,0	15,4	21,8	23,1	39,7		6,8	7,2	5,0	37,5	18,8	37,5		6,3	
Ammatillinen opisto	45,6	31,0	10,6	10,0	16,8	25,2	40,2	17,8	32,0	14,1	10,0	18,9	26,4	27,4	27,4		5,9	7,2	2,0	52,4	14,3	23,8		9,5	
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	54,2	36,9	9,8	5,0	29,6	31,9	20,7	17,8	30,1	12,0	8,0	23,4	23,4	32,4	20,7		12,6	4,5	2,0	61,7	17,0	17,0		4,3	
Sosioekonominen asema																									
Maatalousyrittäjä	60,0	–	–	–	–	–	–	–	40,0	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–		–	
Muu yrittäjä	61,1	40,0	12,7	5,0	19,4	36,1	25,0	19,4	42,2	25,8	15,0	12,1	12,1	39,4	36,4		14,4	10,6	5,0	33,3	25,0	25,0		16,7	
Ylempi toimihenkilö	57,3	40,0	10,6	5,0	20,0	35,7	20,0	24,3	35,7	13,8	8,0	20,3	26,6	28,1	25,0		10,8	7,3	3,5	50,0	10,0	25,0		15,0	
Alempi toimihenkilö	48,7	34,6	10,1	6,5	25,0	22,5	37,5	15,0	29,1	11,9	5,0	26,5	25,0	30,9	17,6		9,4	3,4	2,0	70,8	4,2	25,0		–	
Työntekijä	44,4	26,9	13,3	6,5	23,9	25,0	29,3	21,7	30,7	19,6	10,0	14,0	21,0	27,0	38,0		6,1	4,4	3,0	47,1	23,5	29,4		–	
Eläkeläinen	42,8	28,8	19,8	10,0	8,3	16,7	34,7	40,3	22,6	23,3	10,0	13,6	18,6	28,8	39,0		2,7	10,7	7,5	33,3	16,7	33,3		16,7	
Työtön, lomautettu	29,3	17,1	37,3	7,5	–	50,0	16,7	33,3	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–		–	
Opiskelija	55,2	43,6	5,1	4,0	36,1	43,1	18,1	2,8	36,0	8,2	5,0	40,4	21,1	26,3	12,3		20,3	2,2	2,0	78,1	18,8	3,1		–	
Kotitaloutta hoitava tai muu	30,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–		–	
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																									
<10000	52,1	28,3	16,9	10,0	15,3	27,8	31,9	25,0	35,7	16,7	10,0	20,7	18,5	23,9	37,0		9,8	6,6	5,0	41,7	25,0	25,0		8,3	
10000-24999	48,7	33,5	9,9	6,0	21,9	27,7	30,7	19,7	31,9	13,4	10,0	18,9	27,6	27,6	26,0		8,0	4,2	2,0	54,8	19,4	25,8		–	
25000-99999	51,5	35,7	12,0	5,0	24,4	26,8	26,8	22,0	34,5	19,0	10,0	24,7	20,8	27,3	27,3		9,4	6,0	2,0	60,9	13,0	17,4		8,7	
≥100000	44,2	33,4	12,9	5,0	24,5	31,5	22,4	21,7	23,0	17,1	10,0	25,3	16,8	34,7	23,2		9,0	4,3	2,0	69,4	11,1	13,9		5,6	
Asuinkunnan kuntamuoto																									
Kaupunkimainen kunta	46,9	32,6	12,9	5,0	23,5	30,4	24,3	21,9	27,2	18,1	10,0	23,9	17,4	30,3	28,4		8,6	5,5	2,0	61,9	14,3	15,9		7,9	
Taajaan asuttu kunta	49,2	33,9	8,8	5,0	23,6	30,2	30,2	16,0	34,3	11,9	5,0	21,2	29,8	26,9	22,1		9,2	4,2	2,0	51,9	22,2	25,9		–	
Maaseutumainen kunta	51,9	32,3	15,8	10,0	16,0	22,2	33,3	28,4	34,2	17,0	10,0	18,6	20,9	25,6	34,9		9,6	5,1	2,0	54,2	16,7	25,0		4,2	
Seutu																									
Hangon ja Tammisaaren seutu	52,9	31,2	13,2	7,5	18,3	30,0	31,7	20,0	36,4	14,3	10,0	21,6	20,1	28,1	30,2		9,1	6,5	5,0	39,4	24,2	30,3		6,1	
Turun seutu	43,0	31,5	12,8	5,0	22,4	30,3	22,4	24,9	21,9	18,3	10,0	20,6	17,6	34,6	27,2		8,1	4,0	2,0	67,3	14,3	14,3		4,1	
Vaasan seutu	53,7	37,2	11,0	5,0	24,8	26,4	31,4	17,4	38,9	16,4	6,0	22,8	26,8	24,4	26,0		10,0	5,2	2,0	63,6	12,1	18,2		6,1	

Tilasto 7. Matkamoottoriveneilyn, matkapurjeveneilyn ja pienpurjeveneilyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat (päivät) vuodessa.

	Veneily	Moottoriveneily (matkavene)							Purjehdus (matkapurjevene)							Purjehdus (pienpurjevene)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
		Osallistumis %	Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				

Tilasto 8. Surffauksen, vesihiihdon ja vesiskootteriajelun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Veneily	Surffaus							Vesihiihto						Vesiskootteriajelu							
	Osallistumis %	Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				
					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15			1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö	48,4	1,1	24,8	4,0	45,5	27,3	9,1	18,2	2,3	2,9	2,0	71,4	21,4	7,1	–	1,2	3,2	1,0	69,2	15,4	15,4	–
Sukupuoli																						
Nainen	43,8	–	–	–	–	–	–	–	1,4	1,9	1,5	80,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	
Mies	54,1	–	–	–	–	–	–	–	3,3	3,4	2,0	66,7	22,2	11,1	–	–	–	–	–	–	–	
Ikä																						
15-24	56,9	–	–	–	–	–	–	–	7,5	1,5	1,0	100,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
25-44	48,7	–	–	–	–	–	–	–	2,4	4,7	3,5	40,0	40,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	
45-64	47,8	–	–	–	–	–	–	–	1,2	2,7	2,0	66,7	33,3	–	–	–	–	–	–	–	–	
65-74	40,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Koulutusaste																						
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	47,1	–	–	–	–	–	–	–	4,3	1,9	2,0	90,0	10,0	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ammattikurssi	35,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ammattikoulu	49,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ammatillinen opisto	45,6	–	–	–	–	–	–	–	2,0	1,7	2,0	85,7	14,3	–	–	–	–	–	–	–	–	
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	54,2	–	–	–	–	–	–	–	2,4	4,3	4,0	44,4	44,4	11,1	–	–	–	–	–	–	–	
Sosioekonominen asema																						
Maatalousyrittäjä	60,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Muu yrittäjä	61,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ylempi toimihenkilö	57,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Alempi toimihenkilö	48,7	–	–	–	–	–	–	–	2,1	1,8	1,0	80,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	
Työntekijä	44,4	–	–	–	–	–	–	–	2,5	5,8	3,5	33,3	33,3	33,3	–	–	–	–	–	–	–	
Eläkeläinen	42,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Työtön, lomautettu	29,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Opiskelija	55,2	–	–	–	–	–	–	–	4,7	2,0	2,0	85,7	14,3	–	–	–	–	–	–	–	–	
Kotitaloutta hoitava tai muu	30,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																						
<10000	52,1	–	–	–	–	–	–	–	2,3	1,6	2,0	100,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
10000-24999	48,7	–	–	–	–	–	–	–	2,6	3,0	2,0	66,7	22,2	11,1	–	–	–	–	–	–	–	
25000-99999	51,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
≥100000	44,2	–	–	–	–	–	–	–	2,7	3,5	2,0	63,6	27,3	9,1	–	–	–	–	–	–	–	
Asuinkunnan kuntamuoto																						
Kaupunkimainen kunta	46,9	–	–	–	–	–	–	–	2,0	3,4	2,0	64,3	28,6	7,1	–	–	–	–	–	–	–	
Taajaan asuttu kunta	49,2	–	–	–	–	–	–	–	2,8	2,7	2,0	85,7	–	14,3	–	–	–	–	–	–	–	
Maaseutumainen kunta	51,9	–	–	–	–	–	–	–	2,3	2,3	2,0	66,7	33,3	–	–	–	–	–	–	–	–	
Seutu																						
Hangon ja Tammisaaren seutu	52,9	–	–	–	–	–	–	–	2,8	2,5	1,5	87,5	–	12,5	–	–	–	–	–	–	–	
Turun seutu	43,0	–	–	–	–	–	–	–	2,4	3,3	2,0	60,0	33,3	6,7	–	–	–	–	–	–	–	
Vaasan seutu	53,7	–	–	–	–	–	–	–	1,5	2,2	2,0	80,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	

Tilasto 9. Luonnonvesissä uinnin, kuntouinnin, virkistysuinnin, avantouinnin, sukeltamisen osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Uinti	Kuntouinti							Virkistysuinti							Avantouinti							Sukeltaminen, snorklaus									
	Osallis- tumis %	Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa								
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista						
					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15
Koko väestö	72,6	5,3	19,1	10,0	20,0	21,4	20,0	38,6	69,6	24,6	15,0	6,5	19,0	28,2	46,3	8,3	21,6	4,0	40,2	17,0	10,7	32,1	5,2	7,6	5,0	36,5	27,0	23,8	12,7			
Sukupuoli																																
Nainen	73,8	6,6	19,4	9,0	20,8	27,1	14,6	37,5	71,4	24,0	15,0	5,7	20,3	28,5	45,5	7,7	21,2	5,0	43,1	12,1	12,1	32,8	3,8	7,1	3,0	44,0	20,0	24,0	12,0			
Mies	71,1	3,8	18,3	10,0	18,2	9,1	31,8	40,9	67,2	25,4	15,0	7,5	17,4	27,9	47,3	9,1	22,0	3,0	37,0	22,2	9,3	31,5	6,8	8,0	5,0	31,6	31,6	23,7	13,2			
Ikä																																
15-24	88,5	9,8	10,9	5,0	20,0	46,7	26,7	6,7	83,9	17,5	10,0	10,3	25,7	27,9	36,0	5,2	10,5	2,0	75,0	12,5	–	12,5	10,9	13,0	10,0	20,0	13,3	33,3	33,3			
25-44	76,9	5,6	18,8	10,0	25,0	12,5	20,8	41,7	74,4	17,7	10,0	7,9	23,4	33,7	35,0	8,1	6,4	2,0	63,9	22,2	2,8	11,1	8,1	6,4	3,0	44,4	27,8	19,4	8,3			
45-64	68,8	5,0	23,2	15,0	16,7	16,7	16,7	50,0	65,7	30,9	20,0	4,7	13,4	26,0	55,9	10,5	31,0	15,0	21,3	14,8	18,0	45,9	2,2	4,7	4,0	30,0	50,0	20,0	–			
65-74	55,3	–	–	–	–	–	–	–	53,6	35,0	30,0	2,5	16,5	16,5	64,6	4,0	30,9	5,0	42,9	14,3	–	42,9	–	–	–	–	–	–	–	–		
Koulutusaste																																
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	72,1	6,1	8,3	5,0	26,7	40,0	26,7	6,7	68,9	21,2	10,0	6,0	21,3	33,9	38,8	6,4	29,3	3,0	38,9	22,2	22,2	16,7	6,8	10,0	10,0	21,1	26,3	31,6	21,1			
Ammattikurssi	53,2	–	–	–	–	–	–	–	49,5	38,8	20,0	3,8	17,3	21,2	57,7	5,5	2,4	2,0	80,0	20,0	–	–	5,5	–	–	–	–	–	–	–		
Ammattikoulu	70,5	3,4	12,0	4,0	40,0	20,0	20,0	20,0	66,3	22,9	15,0	9,0	12,7	34,9	43,4	4,9	25,1	6,0	33,3	16,7	8,3	41,7	5,7	5,9	2,0	61,5	15,4	15,4	7,7			
Ammatillinen opisto	73,9	4,8	20,4	15,0	12,5	12,5	25,0	50,0	70,9	25,9	16,0	5,8	20,0	24,2	50,0	10,7	20,4	10,0	30,6	11,1	16,7	41,7	3,4	4,3	3,0	22,2	66,7	11,1	–			
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	78,6	7,1	23,1	17,0	14,8	18,5	14,8	51,9	76,6	23,9	15,0	6,4	21,0	25,6	47,0	10,8	20,7	3,0	46,3	19,5	2,4	31,7	5,0	5,6	5,0	47,1	23,5	23,5	5,9			
Sosioekonominen asema																																
Maatalousyrittäjä	80,0	–	–	–	–	–	–	–	80,0	15,1	7,5	25,0	25,0	37,5	12,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Muu yrittäjä	74,4	7,8	21,3	10,0	–	33,3	33,3	33,3	67,8	32,1	15,0	8,6	12,1	31,0	48,3	10,0	6,0	3,0	44,4	22,2	22,2	11,1	8,9	7,4	3,0	42,9	28,6	14,3	14,3			
Ylempi toimihenkilö	82,0	8,7	21,8	20,0	17,6	11,8	17,6	52,9	80,5	24,8	20,0	6,3	14,7	27,3	51,7	12,6	20,9	3,0	43,5	17,4	–	39,1	4,4	8,3	5,0	28,6	28,6	28,6	14,3			
Alempi toimihenkilö	71,8	3,8	22,0	13,5	10,0	10,0	30,0	50,0	68,4	19,6	12,5	6,4	23,1	26,3	44,2	7,7	28,9	20,0	26,3	5,3	15,8	52,6	3,4	2,3	2,0	71,4	28,6	–	–	–		
Työntekijä	70,4	4,7	19,1	10,0	28,6	14,3	14,3	42,9	67,6	21,6	10,0	5,7	22,3	33,2	38,9	6,9	19,9	3,0	45,5	18,2	13,6	22,7	5,0	6,9	3,0	40,0	26,7	26,7	6,7			
Eläkeläinen	59,6	–	–	–	–	–	–	–	57,6	38,5	30,0	2,1	12,1	17,0	68,8	7,5	31,7	7,0	27,8	16,7	16,7	38,9	–	–	–	–	–	–	–	–		
Työtön, lomautettu	53,7	–	–	–	–	–	–	–	53,7	16,1	6,0	20,0	30,0	30,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		
Opiskelija	88,4	9,9	4,7	4,0	26,7	53,3	20,0	–	84,3	17,6	10,0	8,7	21,7	34,1	35,5	8,7	4,6	2,5	50,0	35,7	7,1	7,1	12,2	10,1	10,0	21,1	26,3	31,6	21,1			
Kotitaloutta hoitava tai muu	86,7	–	–	–	–	–	–	–	83,3	28,2	12,5	8,3	25,0	20,8	45,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																
<10000	72,8	7,9	18,2	10,0	22,7	18,2	13,6	45,5	69,3	26,8	15,0	4,6	19,0	27,0	49,4	7,2	29,2	17,5	33,3	5,6	11,1	50,0	4,2	8,8	5,0	40,0	30,0	10,0	20,0			
10000-24999	74,5	6,4	22,7	10,0	15,4	23,1	19,2	42,3	71,1	22,3	14,5	6,9	20,8	28,1	44,1	6,8	27,0	7,0	29,6	14,8	18,5	37,0	5,2	6,4	2,0	52,6	15,8	21,1	10,5			
25000-99999	66,8	2,6	14,6	10,0	–	20,0	60,0	20,0	64,7	24,3	16,5	6,8	19,2	24,0	50,0	7,7	27,1	2,0	52,9	17,6	–	29,4	5,1	8,5	5,0	9,1	54,5	27,3	9,1			
≥100000	73,8	3,8	17,3	5,0	26,7	26,7	13,3	33,3	70,9	25,8	15,0	6,6	17,3	30,6	45,5	10,8	12,2	3,0	43,8	22,9	10,4	22,9	5,9	8,0	5,0	31,8	22,7	31,8	13,6			
Asuinkunnan kuntamuoto																																
Kaupunkimainen kunta	72,2	3,8	18,4	10,0	14,8	22,2	22,2	40,7	69,5	26,0	15,0	6,4	18,5	27,4	47,8	9,2	20,1	3,0	44,3	20,0	7,1	28,6	5,2	8,1	5,0	25,0	33,3	30,6	11,1			
Taajaan asuttu kunta	75,7	7,7	22,9	10,0	16,7	25,0	16,7	41,7	72,1	21,1	13,0	7,2	19,7	30,0	43,0	5,8	37,1	15,0	29,4	11,8	11,8	47,1	4,6	8,3	4,0	41,7	16,7	25,0	16,7			
Maaseutumainen kunta	70,2	6,2	16,2	6,0	29,4	17,6	17,6	35,3	66,8	25,2	15,0	5,4	19,8	27,5	47,3	8,9	11,3	6,0	34,8	13,0	21,7	30,4	5,8	6,3	2,0	57,1	21,4	7,1	14,3			
Seutu																																
Hangon ja Tammisaaren seutu	75,9	8,5	21,2	10,0	18,2	21,2	12,1	48,5	71,2	25,8	15,0	4,5	21,1	26,0	48,3	6,3	45,0	20,0	26,1	4,3	13,0	56,5	4,0	10,6	5,0	38,5	23,1	7,7	30,8			
Turun seutu	72,9	4,0	15,3	10,0	20,0	24,0	28,0	28,0	70,6	24,8	15,0	7,4	17,4	30,2	45,0	10,5	13,1	3,0	41,2	20,6	13,2	25,0	6,1	6,6	3,0	45,7	17,1	28,6	8,6			
Vaasan seutu	68,0	4,2	20,9	10,0	25,0	16,7	25,0	33,3	65,7	22,7	15,0	7,0	19,7	26,8	46,5	6,5	23,7	2,0	52,4	19,0	–	28,6	4,7	7,5	5,0	13,3	53,3	26,7	6,7			

Tilasto 10. Rannalla oleskelun, eväsretkeilyn, auringonoton rannalla tai muualla sekä maisemien katselun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Ran- nalla oleskelu	Osallis- tumis %	Eväsretkeily							Auringonotto rannalla							Auringononotto muualla							Maiseman katselu									
			Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med		Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista								
					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15			1-2		3-5	6-15	>15				
Koko väestö	72,6	36,3	7,0	5,0	29,4	41,1	20,3	9,1	51,4	12,7	10,0	12,7	26,9	33,8	26,6	22,0	10,9	6,0	13,6	32,5	33,6	20,4	61,7	29,3	10,0	7,7	22,6	29,8	40,0				
Sukupuoli																																	
Nainen	76,0	42,4	7,1	5,0	31,0	38,0	21,5	9,6	56,3	13,2	10,0	14,1	25,9	31,5	28,5	24,3	10,7	7,0	16,0	28,8	33,1	22,1	64,1	30,1	10,0	6,7	22,4	31,1	39,8				
Mies	68,4	29,0	7,0	4,0	26,6	46,7	18,3	8,3	45,5	12,1	10,0	10,5	28,4	37,4	23,7	19,3	11,1	6,0	9,8	38,2	34,3	17,6	58,7	28,1	10,0	9,0	22,8	27,9	40,2				
Ikä																																	
15-24	84,5	40,8	4,6	4,0	32,3	50,8	15,4	1,5	66,7	13,4	10,0	15,7	25,5	27,5	31,4	33,9	9,6	5,0	17,3	36,5	28,8	17,3	74,7	14,6	9,0	14,7	30,2	30,2	25,0				
25-44	81,9	49,7	7,2	4,0	29,8	40,5	20,5	9,3	64,6	10,6	7,0	14,0	29,9	37,8	18,3	28,6	10,2	5,0	17,9	34,8	27,7	19,6	70,1	19,9	10,0	8,7	31,2	29,2	30,9				
45-64	65,4	31,2	7,6	5,0	28,8	38,4	22,0	10,7	43,4	14,4	10,0	10,4	25,4	32,5	31,7	16,9	12,0	8,0	7,7	29,7	40,7	22,0	54,3	41,0	20,0	4,5	13,9	30,0	51,6				
65-74	58,1	10,1	9,1	5,0	20,0	40,0	20,0	20,0	24,8	16,8	10,0	8,8	17,6	29,4	44,1	8,1	14,3	10,0	–	10,0	60,0	30,0	49,7	41,5	20,0	5,8	11,6	30,4	52,2				
Koulutusaste																																	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	71,8	32,5	6,0	5,0	28,4	42,0	23,9	5,7	55,0	13,5	10,0	9,2	27,0	34,0	29,8	26,1	9,8	5,0	13,6	37,9	28,8	19,7	62,5	20,5	10,0	12,5	21,9	31,3	34,4				
Ammattikurssi	59,6	22,0	11,3	5,0	30,4	34,8	21,7	13,0	31,2	17,4	13,5	13,3	23,3	20,0	43,3	15,6	15,5	10,0	21,4	14,3	28,6	35,7	50,9	31,1	15,0	5,9	15,7	29,4	49,0				
Ammattikoulu	73,7	33,8	6,5	5,0	22,4	48,2	18,8	10,6	49,6	12,6	10,0	9,3	28,0	35,6	27,1	18,7	14,2	10,0	5,1	28,2	35,9	30,8	58,8	35,2	10,0	8,5	20,6	33,3	37,6				
Ammatillinen opisto	73,3	34,8	7,4	5,0	29,2	36,8	23,6	10,4	48,9	13,8	10,0	11,3	25,0	35,0	28,8	19,1	10,7	6,0	11,3	34,0	39,6	15,1	61,3	32,1	11,0	4,0	24,3	27,2	44,6				
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	75,1	46,3	7,1	4,0	33,1	40,8	17,2	8,9	57,9	10,8	6,0	17,7	28,6	34,0	19,7	25,9	9,6	6,0	17,2	32,3	33,3	17,2	66,2	29,0	10,0	7,2	24,5	29,1	39,2				
Sosioekonominen asema																																	
Maatalousyrittäjä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Muu yrittäjä	66,7	38,9	6,4	5,0	21,9	43,8	28,1	6,3	42,2	13,9	10,0	8,6	20,0	40,0	31,4	15,6	16,7	12,0	9,1	9,1	45,5	36,4	58,9	45,5	10,0	4,2	20,8	33,3	41,7				
Ylempi toimihenkilö	79,5	48,1	6,8	5,0	31,6	39,2	19,0	10,1	61,1	12,3	10,0	17,5	23,3	33,0	26,2	25,9	10,1	7,0	19,0	26,2	38,1	16,7	73,0	29,5	10,0	8,2	26,2	27,9	37,7				
Alempi toimihenkilö	72,6	35,5	6,0	3,0	39,7	37,2	15,4	7,7	56,8	11,7	7,0	9,5	34,9	31,7	23,8	25,2	9,3	5,0	13,2	41,5	28,3	17,0	62,8	24,0	10,0	7,2	20,3	35,5	37,0				
Työntekijä	75,8	37,7	7,6	5,0	25,0	44,4	19,4	11,3	52,8	11,1	10,0	11,9	26,8	40,5	20,8	21,4	11,6	6,5	10,0	35,0	30,0	25,0	61,7	22,4	10,0	7,0	25,6	29,6	37,7				
Eläkeläinen	58,2	17,2	9,8	5,0	20,5	38,6	27,3	13,6	29,3	19,4	15,0	9,0	16,4	26,9	47,8	9,8	16,6	10,0	4,3	17,4	43,5	34,8	46,9	48,8	20,0	3,5	10,5	28,1	57,9				
Työtön, lomautettu	61,0	24,4	4,8	3,0	45,5	36,4	18,2	–	36,6	12,5	10,0	6,7	33,3	40,0	20,0	14,6	13,1	10,0	14,3	14,3	42,9	28,6	43,9	35,3	12,0	5,0	25,0	25,0	45,0				
Opiskelija	84,9	48,3	4,8	3,0	31,6	49,4	16,5	2,5	68,6	12,1	7,5	16,4	30,0	27,3	26,4	36,0	8,4	5,0	19,3	40,4	31,6	8,8	75,0	14,4	10,0	14,4	29,7	28,8	27,1				
Kotitaloutta hoitava tai muu	83,3	60,0	15,7	10,0	11,8	17,6	41,2	29,4	73,3	16,2	10,0	15,8	21,1	31,6	31,6	36,7	12,1	10,0	10,0	20,0	30,0	40,0	80,0	57,2	20,0	8,7	21,7	17,4	52,2				
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																	
<10000	72,2	37,6	8,1	5,0	29,7	37,4	22,0	11,0	51,5	12,4	9,0	12,6	26,1	39,5	21,8	20,7	11,3	7,0	11,1	28,9	42,2	17,8	63,7	46,4	15,0	5,2	15,7	30,1	49,0				
10000-24999	72,9	34,4	6,8	5,0	28,5	39,2	23,1	9,2	49,8	13,3	10,0	11,2	25,4	35,5	27,9	22,2	11,3	7,5	11,5	33,3	32,1	23,1	60,4	18,3	10,0	6,4	26,6	28,8	38,2				
25000-99999	75,3	34,5	6,6	5,0	31,3	43,8	15,0	10,0	53,6	13,1	10,0	8,6	31,0	31,0	29,3	23,8	8,9	5,0	9,6	46,2	26,9	17,3	63,4	37,6	15,0	6,4	17,7	30,5	45,4				
≥100000	70,7	38,3	7,1	4,0	29,6	41,4	21,0	8,0	51,6	12,2	8,0	16,1	27,0	30,8	26,1	20,9	11,6	7,0	17,9	26,2	34,5	21,4	61,3	24,8	10,0	10,6	25,2	30,7	33,5				
Asuinkunnan kuntamuoto																																	
Kaupunkimainen kunta	72,4	37,1	7,0	4,5	30,7	42,5	18,2	8,6	52,6	12,6	9,0	13,0	29,2	30,8	27,1	20,6	10,9	6,0	14,9	33,1	31,1	20,9	62,3	35,4	10,0	8,3	20,7	30,1	40,8				
Taajaan asuttu kunta	72,1	37,9	7,0	5,0	27,3	40,0	23,6	9,1	52,5	12,9	10,0	13,1	24,2	35,3	27,5	23,3	10,4	7,5	15,0	28,3	33,3	23,3	58,9	17,8	10,0	5,2	28,2	29,3	37,4				
Maaseutumainen kunta	73,3	31,8	7,7	5,0	28,8	32,9	26,0	12,3	46,1	13,0	10,0	10,6	23,9	42,5	23,0	23,3	11,6	6,0	5,9	37,3	41,2	15,7	64,0	24,3	10,0	8,1	20,8	30,2	40,9				
Seutu																																	
Hangon ja Tammisaaren seutu	73,0	39,2	8,0	5,0	28,2	38,0	22,5	11,3	52,9	13,1	10,0	9,7	26,3	36,0	28,0	20,9	11,3	6,5	7,6	34,8	36,4	21,2	61,7	37,2	15,0	3,5	19,4	28,6	48,5				
Turun seutu	71,5	36,5	6,7	4,0	30,8	41,1	20,5	7,6	49,4	12,5	8,0	15,5	26,7	31,7	26,1	21,4	11,3	6,0	19,2	29,6	31,2	20,0	61,7	22,4	10,0	10,6	26,5	29,7	33,2				
Vaasan seutu	74,0	32,7	6,5	4,5	28,3	45,3	17,0	9,4	53,7	12,7	10,0	10,9	27,9	35,2	26,1	24,5	9,8	6,5	9,5	35,1	35,1	20,3	61,7	33,4	12,0	6,9	18,5	31,2	43,4				

Tilasto 11. Luonnonhoitotöiden tekeminen, pienpuiden tai oksien keräily, kaataminen tai pilkkominen kotitarvekäyttöön vapaa-aikana, vapaa-ajan metsänhoitotyöt (istutus, harvennus), riistanhoitotöihin osallistuminen vapaa-aikana, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Luonnonhoitotyöt Osallistumis %	Pienpuiden, oksien keräily							Vapaa-ajan metsänhoito							Vapaa-ajan riistanhoito								
		Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista					
					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15
Koko väestö	29,6	26,3	12,0	8,0	15,2	27,9	37,5	19,4	10,4	9,7	5,0	28,0	38,4	21,6	12,0		3,6	19,8	5,0	11,4	43,2	20,5	25,0	
Sukupuoli																								
Nainen	24,8	21,1	10,0	6,0	18,8	29,5	35,6	16,1	6,2	7,8	3,0	43,9	29,3	17,1	9,8		1,0	5,0	5,0	25,0	50,0	25,0	–	
Mies	35,6	32,5	13,6	10,0	12,5	26,6	39,1	21,9	15,6	10,6	5,0	20,2	42,9	23,8	13,1		6,7	23,0	5,5	8,3	41,7	19,4	30,6	
Ikä																								
15-24	22,4	20,7	9,5	4,5	37,5	25,0	28,1	9,4	10,3	4,9	3,0	29,4	52,9	11,8	5,9		4,0	73,5	12,5	–	50,0	–	50,0	
25-44	26,1	23,2	7,3	5,0	20,6	40,2	28,4	10,8	7,5	6,2	3,0	45,2	32,3	12,9	9,7		4,5	8,9	5,0	15,0	65,0	5,0	15,0	
45-64	31,9	27,7	12,7	10,0	10,5	24,2	42,5	22,9	10,8	13,9	5,0	16,4	40,0	29,1	14,5		2,8	13,0	10,0	14,3	14,3	42,9	28,6	
65-74	40,3	36,4	20,5	10,0	5,6	16,7	46,3	31,5	18,1	7,9	5,0	31,8	31,8	22,7	13,6		3,4	–	–	–	–	–	–	
Koulutusaste																								
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	25,7	22,1	12,6	6,0	24,1	22,4	37,9	15,5	9,6	9,9	3,5	37,5	33,3	16,7	12,5		–	–	–	–	–	–	–	
Ammattikurssi	32,4	25,9	23,1	17,0	–	13,6	36,4	50,0	13,0	32,9	12,5	–	25,0	33,3	41,7		–	–	–	–	–	–	–	
Ammattikoulu	33,0	29,2	11,2	10,0	9,6	28,8	45,2	16,4	11,0	5,6	5,0	34,8	39,1	21,7	4,3		6,1	37,9	5,5	8,3	41,7	25,0	25,0	
Ammatillinen opisto	31,4	29,6	13,0	10,0	10,0	32,0	36,0	22,0	11,3	6,8	5,0	19,4	50,0	22,2	8,3		5,7	12,9	5,0	10,5	47,4	15,8	26,3	
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	27,6	24,6	8,4	5,0	23,9	29,5	33,0	13,6	9,2	7,0	4,0	36,7	33,3	20,0	10,0		2,4	11,6	5,0	25,0	37,5	25,0	12,5	
Sosioekonominen asema																								
Maatalousyrittäjä	60,0	50,0	7,5	4,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–	
Muu yrittäjä	46,7	38,9	9,4	7,0	18,2	27,3	36,4	18,2	17,8	8,7	10,0	30,8	15,4	46,2	7,7		7,8	13,9	8,0	–	42,9	28,6	28,6	
Ylempi toimihenkilö	31,0	28,1	10,1	10,0	15,7	31,4	43,1	9,8	9,8	12,6	5,0	25,0	43,8	18,8	12,5		2,7	–	–	–	–	–	–	
Alempi toimihenkilö	28,4	26,2	8,8	5,0	25,9	32,8	27,6	13,8	9,9	6,1	3,5	40,0	30,0	20,0	10,0		4,7	8,5	5,0	30,0	50,0	10,0	10,0	
Työntekijä	25,3	21,9	8,3	6,0	14,1	32,4	42,3	11,3	6,7	7,2	3,5	40,9	36,4	4,5	18,2		2,8	12,9	5,0	11,1	55,6	–	33,3	
Eläkeläinen	36,2	33,6	21,2	14,0	1,2	12,3	48,1	38,3	15,4	16,0	5,0	15,2	39,4	27,3	18,2		2,8	21,0	15,0	–	20,0	40,0	40,0	
Työtön, lomautettu	19,5	14,6	11,6	5,0	20,0	40,0	20,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–	
Opiskelija	22,1	19,8	6,4	4,5	31,3	40,6	18,8	9,4	8,7	3,9	3,5	28,6	57,1	14,3	–		3,5	67,2	7,5	–	50,0	16,7	33,3	
Kotitaloutta hoitava tai muu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–	
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																								
<10000	32,6	29,2	15,0	10,0	6,8	27,0	39,2	27,0	12,7	14,8	10,0	9,7	38,7	22,6	29,0		6,7	37,1	6,0	6,7	40,0	26,7	26,7	
10000-24999	31,6	27,5	9,3	6,0	13,2	34,0	38,7	14,2	11,8	5,2	4,0	26,8	51,2	19,5	2,4		4,7	9,7	5,0	21,1	42,1	10,5	26,3	
25000-99999	30,3	26,9	12,7	7,0	18,6	27,1	40,7	13,6	7,7	4,6	4,0	33,3	46,7	20,0	–		3,4	10,4	7,0	–	42,9	42,9	14,3	
≥100000	25,6	23,0	12,1	7,0	22,9	22,9	32,3	21,9	9,3	11,8	3,5	44,4	22,2	22,2	11,1		–	–	–	–	–	–	–	
Asuinkunnan kuntamuoto																								
Kaupunkimainen kunta	26,0	23,4	13,2	8,0	19,1	24,3	36,4	20,2	8,3	9,9	4,0	36,8	29,8	24,6	8,8		1,7	16,2	7,0	–	45,5	27,3	27,3	
Taajaan asuttu kunta	34,2	30,1	9,5	8,0	12,6	31,0	42,5	13,8	12,9	5,1	4,0	31,4	48,6	17,1	2,9		5,5	9,1	5,0	17,6	47,1	11,8	23,5	
Maaseutumainen kunta	35,0	30,3	11,9	7,0	10,7	33,3	33,3	22,7	13,8	13,7	5,0	9,7	45,2	19,4	25,8		6,9	35,5	6,0	13,3	33,3	26,7	26,7	
Seutu																								
Hangan ja Tammisaaren seutu	33,8	30,0	12,8	10,0	10,9	30,0	36,4	22,7	12,6	10,0	5,0	13,6	52,3	20,5	13,6		5,8	27,7	5,0	20,0	35,0	20,0	25,0	
Turun seutu	24,7	21,7	11,2	7,0	19,3	25,9	34,8	20,0	8,5	10,8	4,0	41,7	25,0	22,9	10,4		1,5	14,4	5,0	11,1	55,6	–	33,3	
Vaasan seutu	34,3	30,8	12,3	10,0	14,6	28,1	42,7	14,6	11,5	7,7	5,0	27,3	39,4	21,2	12,1		5,0	12,3	6,0	–	46,7	33,3	20,0	

Tilasto 12. Kalavesien kunnostus, vapaa-ajan työ niittyjen tai muun luontoympäristön luonnontilaan palauttamista varten, koristekasvien, vihannesten tai viljojen viljely kotitarvekäyttöön ja kotieläinten hoito luonnossa, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Luonnonhoitotyöt Osallistumis %	Kalavesien kunnostus							Niittyjen tms. hoito							Vapaa-ajan viljely							Kotieläinten hoito luonnossa										
		Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med		Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista								
	Osallistumis %				1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö	29,6	0,6	4,3	3,0	–	–	–	–	2,2	11,7	4,0	34,8	26,1	21,7	17,4		18,4	25,1	12,0	9,1	20,4	25,2	45,2		3,5	84,5	15,0	7,0	27,9	18,6	46,5		
Sukupuoli																																	
Nainen	24,8	–	–	–	–	–	–	–	1,8	11,7	5,0	27,3	27,3	18,2	27,3		19,2	30,8	20,0	4,6	18,3	25,2	51,9		3,3	101,1	20,0	4,3	30,4	13,0	52,2		
Mies	35,6	–	–	–	–	–	–	–	2,7	11,8	4,0	41,7	25,0	25,0	8,3		17,4	17,5	10,0	15,2	23,2	25,3	36,4		3,8	65,5	12,5	10,0	25,0	25,0	40,0		
Ikä																																	
15-24	22,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		10,3	9,6	6,0	11,1	38,9	33,3	16,7		5,2	63,7	15,0	11,1	22,2	22,2	44,4		
25-44	26,1	–	–	–	–	–	–	–	1,3	–	–	–	–	–	–		13,6	16,7	10,0	15,3	23,7	28,8	32,2		4,5	71,0	5,5	11,1	38,9	5,6	44,4		
45-64	31,9	–	–	–	–	–	–	–	3,5	12,4	4,0	29,4	29,4	29,4	11,8		22,4	29,9	20,0	8,8	14,9	21,9	54,4		2,3	84,9	12,5	–	16,7	41,7	41,7		
65-74	40,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		26,5	30,8	20,0	–	23,1	25,6	51,3		3,4	–	–	–	–	–	–		
Koulutusaste																																	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	25,7	–	–	–	–	–	–	–	1,8	–	–	–	–	–	–		14,6	21,5	8,5	13,2	28,9	28,9	28,9		4,3	69,8	12,0	8,3	16,7	41,7	33,3		
Ammattikurssi	32,4	–	–	–	–	–	–	–	4,6	–	–	–	–	–	–		23,1	30,6	20,0	5,6	16,7	22,2	55,6		–	–	–	–	–	–	–		
Ammattikoulu	33,0	–	–	–	–	–	–	–	2,3	–	–	–	–	–	–		19,3	24,8	11,0	4,2	18,8	33,3	43,8		4,5	125,3	40,0	–	22,2	–	77,8		
Ammatillinen opisto	31,4	–	–	–	–	–	–	–	2,3	3,7	2,0	57,1	28,6	14,3	–		19,4	20,9	10,0	6,8	23,7	25,4	44,1		2,5	51,5	5,5	12,5	37,5	37,5	12,5		
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	27,6	–	–	–	–	–	–	–	1,8	20,9	9,0	37,5	–	37,5	25,0		18,1	29,4	20,0	13,6	15,2	18,2	53,0		3,7	96,0	35,0	8,3	33,3	–	58,3		
Sosioekonominen asema																																	
Maatalousyrittäjä	60,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Muu yrittäjä	46,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		27,8	27,5	20,0	4,5	13,6	22,7	59,1		7,8	99,0	100,0	–	20,0	20,0	60,0		
Ylempi toimihenkilö	31,0	–	–	–	–	–	–	–	3,3	13,5	10,0	16,7	16,7	50,0	16,7		19,5	25,9	15,0	15,2	21,2	18,2	45,5		3,3	149,8	10,0	–	40,0	20,0	40,0		
Alempi toimihenkilö	28,4	–	–	–	–	–	–	–	2,2	21,4	3,0	40,0	20,0	20,0	20,0		21,4	18,3	10,0	9,3	25,6	27,9	37,2		–	–	–	–	–	–	–		
Työntekijä	25,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		13,1	17,8	10,0	11,6	16,3	30,2	41,9		3,6	50,6	10,0	–	33,3	25,0	41,7		
Eläkeläinen	36,2	–	–	–	–	–	–	–	2,8	–	–	25,0	25,0	25,0	25,0		23,7	37,4	25,0	5,3	15,8	19,3	59,6		2,8	135,0	35,0	–	33,3	–	66,7		
Työtön, lomautettu	19,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		17,1	33,3	10,0	16,7	–	50,0	33,3		–	–	–	–	–	–	–		
Opiskelija	22,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		11,6	10,6	6,0	11,1	38,9	33,3	16,7		4,7	53,3	9,0	12,5	37,5	25,0	25,0		
Kotitaloutta hoitava tai muu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																	
<10000	32,6	–	–	–	–	–	–	–	2,2	28,5	15,0	16,7	–	33,3	50,0		21,0	23,3	15,0	6,0	22,0	26,0	46,0		5,6	48,2	15,0	–	28,6	21,4	50,0		
10000-24999	31,6	–	–	–	–	–	–	–	1,7	2,4	2,0	80,0	20,0	–	–		20,0	21,9	10,0	8,7	17,4	34,8	39,1		3,1	116,0	20,0	9,1	18,2	18,2	54,5		
25000-99999	30,3	–	–	–	–	–	–	–	2,6	3,0	3,0	40,0	60,0	–	–		15,4	26,0	10,0	11,1	27,8	16,7	44,4		–	–	–	–	–	–	–		
≥100000	25,6	–	–	–	–	–	–	–	2,5	11,8	9,0	–	33,3	50,0	16,7		16,4	29,9	16,0	10,3	19,1	20,6	50,0		3,6	65,0	10,0	15,4	30,8	23,1	30,8		
Asuinkunnan kuntamuoto																																	
Kaupunkimainen kunta	26,0	–	–	–	–	–	–	–	2,2	14,7	4,5	16,7	41,7	25,0	16,7		15,3	27,5	15,0	10,6	22,1	19,5	47,8		2,7	98,8	14,5	11,1	27,8	16,7	44,4		
Taajaan asuttu kunta	34,2	–	–	–	–	–	–	–	2,5	2,4	2,0	80,0	20,0	–	–		22,1	25,8	10,0	8,3	16,7	31,7	43,3		3,7	123,6	17,5	10,0	20,0	20,0	50,0		
Maaseutumainen kunta	35,0	–	–	–	–	–	–	–	1,9	16,2	10,0	20,0	–	40,0	40,0		22,2	19,7	12,0	6,0	22,0	32,0	40,0		5,8	43,9	15,0	–	28,6	21,4	50,0		
Seutu																																	
Hangon ja Tammisaaren seutu	33,8	–	–	–	–	–	–	–	2,3	17,9	4,0	44,4	11,1	22,2	22,2		22,6	24,4	13,0	7,8	18,2	27,3	46,8		4,3	66,1	12,5	6,3	25,0	25,0	43,8		
Turun seutu	24,7	–	–	–	–	–	–	–	2,1	9,3	6,0	25,0	25,0	37,5	12,5		15,9	26,8	14,0	9,6	19,1	24,5	46,8		3,4	74,1	10,0	11,8	35,3	17,6	35,3		
Vaasan seutu	34,3	–	–	–	–	–	–	–	2,4	5,8	3,5	33,3	50,0	–	16,7		18,3	23,2	10,0	10,2	25,4	23,7	40,7		3,0	131,9	45,0	–	20,0	10,0	70,0		

Tilasto 13. Kalastuksen, mato-onginnan, virvelöinnin tai uistelun, pilkkimisen sekä perhokalastuksen osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Kalas- tus Osallis- tumis %	Mato-onginta							Virvelöinti, uistelu							Pilkkiminen							Perhokalastus										
		Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med		Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista								
					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15			1-2		3-5	6-15	>15				
Koko väestö	36,9	24,6	7,8	5,0	28,6	36,6	23,7	11,1	20,9	13,1	8,0	17,0	28,5	29,6	24,8	6,4	9,6	5,0	23,5	43,5	18,8	14,1	1,7	10,2	5,0	33,3	27,8	22,2	16,7				
Sukupuoli																																	
Nainen	28,0	19,8	7,0	3,0	36,7	34,0	22,4	6,8	9,7	8,3	5,0	18,8	44,9	29,0	7,2	2,9	6,0	5,0	23,8	47,6	23,8	4,8	0,3	–	–	–	–	–	–				
Mies	47,8	30,5	8,5	5,0	21,9	38,8	24,7	14,6	34,4	14,8	10,0	16,4	22,9	29,9	30,8	10,7	10,7	5,0	23,4	42,2	17,2	17,2	3,4	9,0	5,0	35,3	29,4	23,5	11,8				
Ikä																																	
15-24	32,2	23,0	8,2	4,0	31,6	36,8	21,1	10,5	23,6	13,5	5,0	20,5	38,5	17,9	23,1	4,6	8,4	4,0	28,6	42,9	14,3	14,3	2,9	–	–	–	–	–	–				
25-44	36,2	27,8	5,7	3,5	34,4	40,6	18,8	6,3	20,8	11,5	5,0	25,0	26,0	29,2	19,8	5,1	7,8	5,0	24,0	44,0	20,0	12,0	2,4	10,5	5,0	36,4	27,3	18,2	18,2				
45-64	38,7	23,1	9,3	5,0	27,4	29,0	29,8	13,7	20,2	14,1	10,0	12,1	29,0	31,8	27,1	7,8	10,4	5,0	27,9	37,2	23,3	11,6	1,2	–	–	–	–	–	–				
65-74	37,6	22,5	10,2	5,0	8,6	48,6	22,9	20,0	20,7	14,6	11,0	3,6	21,4	39,3	35,7	6,7	11,3	5,0	–	70,0	–	30,0	–	–	–	–	–	–	–				
Koulutusaste																																	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	36,9	26,0	9,1	5,0	24,3	38,6	24,3	12,9	21,9	12,6	6,0	18,2	27,3	30,9	23,6	7,5	11,5	5,0	23,8	38,1	23,8	14,3	–	–	–	–	–	–	–				
Ammattikurssi	37,0	23,1	8,3	6,0	13,6	31,8	40,9	13,6	21,3	22,2	11,0	14,3	19,0	23,8	42,9	4,6	23,2	5,0	–	80,0	–	20,0	–	–	–	–	–	–	–				
Ammattikoulu	39,6	23,0	10,3	5,0	26,3	26,3	28,1	19,3	25,7	14,3	10,0	14,1	17,2	40,6	28,1	7,5	10,4	5,0	11,8	41,2	23,5	23,5	3,0	9,7	5,0	33,3	33,3	16,7	16,7				
Ammatillinen opisto	36,3	24,3	7,3	5,0	32,9	35,3	23,5	8,2	19,5	13,9	8,0	11,6	33,3	31,9	23,2	7,6	7,9	5,0	25,9	44,4	18,5	11,1	1,7	14,4	6,0	20,0	20,0	40,0	20,0				
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	35,6	25,4	5,7	3,0	33,0	44,0	16,5	6,6	18,1	8,4	5,0	26,2	39,3	16,4	18,0	4,2	4,8	5,0	40,0	40,0	13,3	6,7	1,0	9,3	3,0	50,0	25,0	–	25,0				
Sosioekonominen asema																																	
Maatalousyrittäjä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–				
Muu yrittäjä	51,7	31,1	12,7	8,0	15,4	30,8	34,6	19,2	37,8	10,7	10,0	15,6	25,0	40,6	18,8	5,6	9,0	5,0	20,0	40,0	20,0	20,0	3,4	–	–	–	–	–	–				
Ylempi toimihenkilö	37,8	24,9	7,0	5,0	31,1	40,0	24,4	4,4	20,5	16,1	7,0	18,8	28,1	34,4	18,8	7,6	8,3	5,0	46,7	20,0	13,3	20,0	1,6	–	–	–	–	–	–				
Alempi toimihenkilö	32,1	22,6	5,2	3,0	45,3	32,1	17,0	5,7	15,0	8,1	5,0	30,6	36,1	16,7	16,7	5,1	4,1	4,0	41,7	41,7	16,7	–	–	–	–	–	–	–	–				
Työntekijä	39,6	27,3	7,3	5,0	29,3	32,6	28,3	9,8	24,2	13,8	10,0	12,0	21,7	37,3	28,9	8,9	7,8	5,0	16,7	50,0	20,0	13,3	2,2	18,9	12,5	–	25,0	37,5	37,5				
Eläkeläinen	39,9	22,7	10,2	5,0	13,5	44,2	19,2	23,1	19,0	17,8	10,0	4,7	27,9	32,6	34,9	6,3	19,4	5,0	–	71,4	7,1	21,4	–	–	–	–	–	–	–				
Työtön, lomautettu	26,8	22,0	6,9	6,0	28,6	14,3	57,1	–	17,1	3,8	2,0	60,0	20,0	20,0	–	–	10,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–				
Opiskelija	31,4	24,4	7,8	5,0	29,3	43,9	17,1	9,8	20,9	12,1	5,0	22,9	42,9	11,4	22,9	2,9	5,2	3,0	40,0	40,0	20,0	–	2,9	–	–	–	–	–	–				
Kotitaloutta hoitava tai muu	16,1	16,1	4,6	5,0	40,0	40,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–				
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																	
<10000	42,6	26,4	8,4	5,0	29,4	27,9	27,9	14,7	21,5	13,6	10,0	7,4	31,5	33,3	27,8	7,5	12,7	5,0	10,5	63,2	5,3	21,1	3,0	8,4	5,0	42,9	28,6	14,3	14,3				
10000-24999	39,0	25,1	7,0	5,0	29,7	41,6	18,8	9,9	23,4	12,6	6,0	13,2	35,2	29,7	22,0	6,3	5,7	5,0	26,9	46,2	23,1	3,8	1,4	20,2	10,0	–	20,0	40,0	40,0				
25000-99999	37,2	26,5	6,5	5,0	24,1	39,7	31,0	5,2	23,9	13,3	10,0	17,6	21,6	35,3	25,5	8,1	8,7	5,0	30,0	35,0	20,0	15,0	–	–	–	–	–	–	–				
≥100000	31,7	22,7	9,0	5,0	30,5	34,7	22,1	12,6	16,1	13,2	5,0	29,4	22,1	25,0	23,5	4,8	13,1	5,0	22,2	33,3	22,2	22,2	1,1	–	–	–	–	–	–				
Asuinkunnan kuntamuoto																																	
Kaupunkimainen kunta	33,9	23,9	8,3	5,0	27,8	34,7	26,1	11,4	18,6	13,5	8,0	22,8	22,8	29,4	25,0	6,4	12,2	5,0	21,3	40,4	19,1	19,1	1,4	2,9	2,0	66,7	33,3	–	–				
Taajaan asuttu kunta	41,6	26,3	6,1	3,0	31,7	43,9	17,1	7,3	22,3	10,3	5,0	12,1	39,4	36,4	12,1	5,2	4,3	3,0	37,5	43,8	18,8	–	–	–	–	–	–	–	–				
Maaseutumainen kunta	40,7	25,9	8,7	5,0	28,1	31,3	26,6	14,1	25,5	15,0	10,0	9,7	29,0	25,8	35,5	7,8	8,0	5,0	15,0	55,0	15,0	15,0	3,5	11,4	6,0	22,2	22,2	33,3	22,2				
Seutu																																	
Hangon ja Tammisaaren seutu	43,8	28,0	7,9	5,0	24,5	38,7	25,5	11,3	22,9	13,1	8,0	12,0	32,5	31,3	24,1	6,5	10,9	5,0	12,5	62,5	8,3	16,7	2,3	8,4	5,0	42,9	28,6	14,3	14,3				
Turun seutu	31,3	21,5	8,7	5,0	30,6	36,6	19,4	13,4	18,0	13,8	6,0	23,0	25,7	23,9	27,4	5,2	10,7	5,0	22,6	35,5	25,8	16,1	1,7	14,6	8,0	12,5	25,0	37,5	25,0				
Vaasan seutu	39,8	26,7	6,4	5,0	30,6	34,1	28,2	7,1	24,0	12,1	10,0	13,5	28,4	36,5	21,6	8,6	7,3	5,0	33,3	36,7	20,0	10,0	–	–	–	–	–	–	–				

Tilasto 14. Kalastus verkoilla, nuotalla, katiskalla tai muilla lankapyydyksillä tai käyttäen pitkää siimaa, iskukoukua, harppuunaa, tuulastus tai muulla tavoin kalastaminen sekä ravustus, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Kalas- tus Osallis- tumis %	Verkko- tms. kalastus							Kalastus iskukoukulla tms.							Ravustaminen									
		Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med		Jakauma, % harrastajista						
					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö	36,9	20,0	19,0	10,0	16,3	23,6	23,3	36,8	2,7	5,7	2,0	51,6	22,6	19,4	6,5		1,6	3,9	3,0	45,5	40,9	9,1	4,5		
Sukupuoli																									
Nainen	28,0	14,8	18,0	8,0	15,5	29,1	24,3	31,1	1,4	1,9	1,5	87,5	12,5	–	–		0,7	2,8	3,0	40,0	60,0	–	–		
Mies	47,8	26,3	19,6	10,0	16,8	20,0	22,6	40,6	4,2	7,1	5,0	39,1	26,1	26,1	8,7		2,7	4,2	3,0	47,1	35,3	11,8	5,9		
Ikä																									
15-24	32,2	17,2	10,8	5,0	30,8	23,1	19,2	26,9	–	–	–	–	–	–	–		2,9	2,4	2,0	60,0	40,0	–	–		
25-44	36,2	13,5	11,4	5,0	33,3	23,3	18,3	25,0	2,4	2,4	2,0	72,7	27,3	–	–		2,4	4,4	2,0	54,5	27,3	9,1	9,1		
45-64	38,7	24,2	23,4	10,0	9,8	23,3	27,8	39,1	3,0	7,7	5,0	46,7	20,0	20,0	13,3		1,0	4,3	3,0	16,7	66,7	16,7	–		
65-74	37,6	26,5	20,9	17,0	2,6	25,6	17,9	53,8	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Koulutusaste																									
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	36,9	21,4	24,4	10,0	16,1	21,4	23,2	39,3	2,2	–	–	–	–	–	–		2,9	4,4	3,0	37,5	37,5	25,0	–		
Ammattikurssi	37,0	17,6	35,3	25,0	10,5	15,8	10,5	63,2	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Ammattikoulu	39,6	23,0	19,7	15,0	11,1	18,5	25,9	44,4	2,6	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Ammatillinen opisto	36,3	19,2	15,3	7,0	19,7	27,3	21,2	31,8	4,0	3,8	2,0	64,3	14,3	21,4	–		–	–	–	–	–	–	–		
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	35,6	17,8	12,7	6,0	18,0	29,5	26,2	26,2	1,6	2,0	1,0	80,0	20,0	–	–		1,6	1,7	1,5	83,3	16,7	–	–		
Sosioekonominen asema																									
Maatalousyrittäjä	51,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Muu yrittäjä	37,8	27,8	15,2	11,0	8,3	20,8	37,5	33,3	5,6	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Ylempi toimihenkilö	32,1	16,2	13,3	5,0	23,1	34,6	11,5	30,8	–	–	–	–	–	–	–		2,7	3,8	3,0	40,0	40,0	20,0	–		
Alempi toimihenkilö	39,6	16,2	15,9	7,5	16,7	27,8	33,3	22,2	3,8	4,8	2,0	88,9	–	–	11,1		–	–	–	–	–	–	–		
Työntekijä	39,9	18,6	17,8	10,0	24,6	16,4	23,0	36,1	2,2	3,8	2,5	50,0	33,3	16,7	–		–	–	–	–	–	–	–		
Eläkeläinen	26,8	29,0	27,8	17,0	2,8	26,8	19,7	50,7	2,0	13,0	10,0	–	20,0	60,0	20,0		–	–	–	–	–	–	–		
Työtön, lomautettu	31,4	14,6	16,7	11,0	16,7	16,7	33,3	33,3	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Opiskelija	16,1	15,7	11,0	5,0	29,2	25,0	20,8	25,0	3,5	–	–	–	–	–	–		3,5	2,3	2,5	50,0	50,0	–	–		
Kotitaloutta hoitava tai muu	42,6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																									
<10000	–	27,4	22,6	10,0	16,2	19,1	22,1	42,6	3,0	5,6	5,0	42,9	14,3	42,9	–		3,0	5,3	3,0	37,5	37,5	12,5	12,5		
10000-24999	39,0	22,7	15,2	10,0	19,8	22,1	27,9	30,2	2,8	5,6	2,0	54,5	27,3	9,1	9,1		–	–	–	–	–	–	–		
25000-99999	37,2	16,2	20,9	10,0	13,5	24,3	24,3	37,8	–	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		
≥100000	31,7	15,2	19,3	10,0	14,3	28,6	17,5	39,7	3,2	6,6	5,0	45,5	27,3	18,2	9,1		1,8	3,8	3,0	37,5	50,0	12,5	–		
Asuinkunnan kuntamuoto																									
Kaupunkimainen kunta	33,9	16,6	19,6	10,0	15,6	24,6	19,7	40,2	2,3	6,2	3,5	50,0	21,4	21,4	7,1		1,4	3,4	3,0	36,4	54,5	9,1	–		
Taajaan asuttu kunta	41,6	25,7	14,0	8,0	21,9	21,9	28,8	27,4	1,8	7,4	2,0	80,0	–	–	20,0		–	–	–	–	–	–	–		
Maaseutumainen kunta	40,7	23,5	24,1	14,0	11,9	22,0	23,7	42,4	5,0	4,5	4,0	41,7	33,3	25,0	–		2,3	3,2	2,0	50,0	33,3	16,7	–		
Seutu																									
Hangon ja Tammisaaren seutu	43,8	28,0	18,8	10,0	17,2	22,2	25,3	35,4	2,5	7,0	2,0	55,6	11,1	22,2	11,1		2,3	2,8	2,0	55,6	33,3	11,1	–		
Turun seutu	31,3	14,6	19,9	10,0	14,0	28,0	17,2	40,9	3,2	5,6	4,0	44,4	33,3	16,7	5,6		1,5	5,5	3,5	30,0	50,0	10,0	10,0		
Vaasan seutu	39,8	20,9	17,9	9,0	18,2	19,7	28,8	33,3	1,8	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–		

Tilasto 15. Metsästyksen, hirvimetsästyksen tai muun metsästyksen (linnustus, pienriistanmetsästys ym. osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Metsäs- tys Osallis- tumis %	Osallis- tumis %	Hirvimetsästys							Linnustaminen, pienriistan tai muu metsästys						
			Harrastuskertoja vuodessa							Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Osallis- tumis %	Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				
					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö	4,5	2,9	11,5	10,0	10,0	22,5	47,5	20,0	3,7	16,1	8,0	12,2	32,7	22,4	32,7	
Sukupuoli																
Nainen	0,7	0,3	–	–	–	–	–	–	0,3	–	–	–	–	–	–	–
Mies	9,3	6,1	12,0	10,0	5,3	23,7	50,0	21,1	7,9	16,3	7,0	12,8	34,0	19,1	34,0	
Ikä																
15-24	6,3	2,8	9,6	10,0	–	40,0	40,0	20,0	5,1	23,9	30,0	14,3	14,3	–	71,4	
25-44	4,7	2,6	7,5	5,0	9,1	45,5	36,4	9,1	3,8	19,8	6,0	11,8	35,3	23,5	29,4	
45-64	4,0	3,0	12,4	12,0	16,7	5,6	55,6	22,2	3,3	10,7	6,0	15,0	35,0	25,0	25,0	
65-74	4,0	3,8	17,7	13,5	–	16,7	50,0	33,3	3,1	14,2	10,0	–	40,0	40,0	20,0	
Koulutusaste																
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	3,2	–	–	–	–	–	–	–	2,5	18,3	17,5	16,7	33,3	–	50,0	
Ammattikurssi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ammattikoulu	7,3	4,1	–	–	9,1	27,3	54,5	9,1	6,8	15,3	10,0	17,6	29,4	11,8	41,2	
Ammatillinen opisto	5,6	4,2	12,7	10,0	6,7	20,0	53,3	20,0	4,5	20,3	9,0	12,5	25,0	37,5	25,0	
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	3,4	2,6	7,7	8,0	22,2	22,2	44,4	11,1	2,3	8,1	5,5	–	50,0	37,5	12,5	
Sosioekonominen asema																
Maatalousyrittäjä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Muu yrittäjä	8,9	7,8	12,6	12,0	14,3	14,3	42,9	28,6	7,8	21,7	5,0	–	57,1	–	42,9	
Ylempi toimihenkilö	4,3	3,8	9,8	10,0	16,7	–	83,3	–	3,2	13,6	8,0	–	40,0	40,0	20,0	
Alempi toimihenkilö	4,7	2,6	8,5	7,5	16,7	33,3	33,3	16,7	3,8	8,7	5,0	22,2	33,3	22,2	22,2	
Työntekijä	4,2	1,9	10,0	10,0	–	28,6	57,1	14,3	3,9	20,5	7,0	15,4	30,8	23,1	30,8	
Eläkeläinen	2,7	2,7	18,4	15,0	–	14,3	57,1	28,6	2,2	9,7	7,5	16,7	33,3	33,3	16,7	
Työtön, lomautettu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Opiskelija	5,2	–	–	–	–	–	–	–	3,5	22,6	30,0	–	20,0	20,0	60,0	
Kotitaloutta hoitava tai muu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																
<10000	8,2	5,6	11,1	11,0	14,3	14,3	57,1	14,3	7,8	19,8	15,0	10,0	25,0	15,0	50,0	
10000-24999	5,9	3,7	11,2	9,0	6,3	25,0	43,8	25,0	4,4	12,1	5,0	22,2	33,3	22,2	22,2	
25000-99999	3,8	–	–	–	–	–	–	–	3,4	21,4	10,0	–	42,9	28,6	28,6	
≥100000	1,6	1,3	15,2	8,5	16,7	33,3	16,7	33,3	–	–	–	–	–	–	–	
Asuinkunnan kuntamuoto																
Kaupunkimainen kunta	2,7	1,6	11,4	10,0	15,4	30,8	38,5	15,4	2,1	19,2	5,5	6,3	43,8	31,3	18,8	
Taajaan asuttu kunta	6,2	4,3	11,1	10,0	–	21,4	57,1	21,4	4,9	9,8	5,0	26,7	33,3	20,0	20,0	
Maaseutumainen kunta	8,5	5,4	12,1	10,0	15,4	15,4	46,2	23,1	7,3	18,6	20,0	5,6	22,2	16,7	55,6	
Seutu																
Hangon ja Tammisaaren seutu	6,5	4,2	11,7	11,0	6,3	18,8	50,0	25,0	5,4	17,9	10,0	10,0	30,0	25,0	35,0	
Turun seutu	2,4	1,6	14,0	12,0	18,2	27,3	27,3	27,3	1,6	9,5	4,0	18,2	45,5	27,3	9,1	
Vaasan seutu	6,2	3,8	9,2	10,0	7,7	23,1	61,5	7,7	5,6	18,1	10,0	11,1	27,8	16,7	44,4	

Tilasto 16. Luonnontuotteiden keräilyyn, marjastukseen, sienestyksen sekä yrttien, kukkien ja koristekasvien keräilyyn osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Luon- nontuot- teiden keräily	Marjastus							Sienestys							Yrttien, kukkien tms. keräily									
		Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista						Ka	Med	Jakauma, % harrastajista						Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				
Osallis- tumis %					1-2	3-5	6-15	>15	1-2				3-5	6-15	>15	1-2	3-5				6-15	>15			
Koko väestö	70,4	61,3	7,5	5,0	22,8	36,1	30,3	10,8	48,7	8,3	5,0	20,9	36,2	30,8	12,1	27,1	8,5	5,0	25,3	36,0	25,5	13,2			
Sukupuoli																									
Nainen	75,6	67,1	7,8	5,0	23,1	34,6	30,7	11,7	51,3	7,9	5,0	22,3	35,7	30,7	11,3	39,3	9,0	5,0	20,7	37,8	27,1	14,4			
Mies	64,1	54,2	7,0	5,0	22,3	38,5	29,6	9,6	45,6	8,7	5,0	18,8	36,9	31,0	13,3	12,2	6,3	3,0	43,8	28,8	19,2	8,2			
Ikä																									
15-24	48,9	41,4	4,7	3,0	35,7	40,0	22,9	1,4	28,2	4,6	3,0	38,3	36,2	25,5	–	19,0	7,3	4,0	40,6	28,1	21,9	9,4			
25-44	65,0	54,8	5,6	4,0	34,8	35,2	24,6	5,3	44,6	6,0	4,0	31,5	40,4	20,2	7,9	28,1	7,8	5,0	32,3	31,6	24,8	11,3			
45-64	76,9	67,3	8,5	5,0	15,7	37,8	33,0	13,6	56,1	10,0	6,0	14,3	33,3	36,4	15,9	29,4	9,1	5,0	20,8	38,7	25,4	15,0			
65-74	85,5	79,9	9,8	7,0	12,4	30,1	38,1	19,5	56,2	9,2	6,0	9,9	37,0	38,3	14,8	24,3	9,2	5,0	5,9	47,1	32,4	14,7			
Koulutusaste																									
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	59,1	51,6	6,8	5,0	20,9	38,8	32,8	7,5	41,6	6,7	5,0	22,9	39,4	30,3	7,3	21,0	7,2	4,0	36,8	28,1	24,6	10,5			
Ammattikurssi	74,3	61,8	8,5	5,0	16,1	40,3	30,6	12,9	47,3	8,6	5,0	20,0	32,0	38,0	10,0	26,6	7,2	5,0	21,4	32,1	39,3	7,1			
Ammattikoulu	67,5	58,1	7,4	5,0	20,6	35,5	34,0	9,9	47,2	9,6	5,0	18,6	35,6	32,2	13,6	20,4	6,7	5,0	29,6	38,9	20,4	11,1			
Ammatillinen opisto	74,2	67,5	8,0	5,0	20,3	35,2	32,6	11,9	50,6	8,6	5,0	14,7	38,4	32,2	14,7	30,3	10,9	5,0	18,7	38,3	25,2	17,8			
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	75,7	64,4	7,1	5,0	29,7	34,7	23,7	11,9	53,7	7,9	5,0	27,0	33,7	27,0	12,2	33,2	8,2	5,0	23,4	37,9	25,8	12,9			
Sosioekonominen asema																									
Maatalousyrittäjä	80,0	80,0	4,5	5,0	–	83,3	16,7	–	50,0	5,8	5,5	–	–	–	–	40,0	4,0	2,5	–	–	–	–			
Muu yrittäjä	71,1	61,1	7,7	5,0	22,4	34,7	30,6	12,2	55,6	10,2	5,0	18,4	36,7	24,5	20,4	23,3	18,4	5,0	26,3	31,6	15,8	26,3			
Ylempi toimihenkilö	74,1	61,6	6,8	5,0	23,2	47,3	19,6	9,8	53,5	8,8	5,0	24,2	34,3	25,3	16,2	34,6	6,8	5,0	27,4	38,7	24,2	9,7			
Alempi toimihenkilö	71,4	63,7	7,1	5,0	25,2	35,7	30,8	8,4	46,6	7,7	5,0	20,9	40,9	27,3	10,9	30,3	7,9	5,0	18,9	41,9	28,4	10,8			
Työntekijä	67,6	57,3	6,5	5,0	26,2	31,9	36,1	5,8	47,6	7,4	5,0	24,1	35,2	30,2	10,5	24,4	7,5	5,0	32,5	27,7	25,3	14,5			
Eläkeläinen	80,6	73,8	9,8	6,0	12,6	31,0	36,8	19,5	57,9	9,8	10,0	9,4	33,8	42,4	14,4	24,8	10,0	5,0	9,5	42,9	30,2	17,5			
Työtön, lomautettu	73,2	61,0	11,3	7,0	12,5	29,2	33,3	25,0	53,7	10,2	5,0	9,5	52,4	23,8	14,3	26,8	7,7	5,0	18,2	45,5	18,2	18,2			
Opiskelija	52,9	44,8	4,4	3,0	38,2	40,8	19,7	1,3	31,4	4,6	3,0	40,0	34,0	26,0	–	23,8	6,6	4,5	40,0	32,5	20,0	7,5			
Kotiätlouutta hoitava tai muu	71,0	64,5	8,9	3,0	31,6	36,8	10,5	21,1	41,9	4,8	4,0	36,4	36,4	27,3	–	38,7	13,9	5,0	33,3	25,0	25,0	16,7			
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																									
<10000	73,4	64,6	7,7	5,0	20,1	38,4	28,9	12,6	54,7	8,8	5,0	20,6	32,6	33,3	13,5	28,5	8,8	5,0	26,0	35,1	26,0	13,0			
10000-24999	74,7	64,4	6,7	5,0	25,1	37,5	29,9	7,6	54,6	8,3	5,0	15,5	39,4	32,9	12,2	29,7	9,0	5,0	31,1	30,3	26,1	12,6			
25000-99999	63,4	57,4	8,2	5,0	20,9	31,0	36,4	11,6	31,9	6,6	5,0	21,8	41,0	32,1	5,1	20,9	6,5	5,0	22,6	35,8	35,8	5,7			
≥100000	68,2	58,9	7,7	5,0	23,0	36,1	28,2	12,7	48,8	8,4	5,0	25,4	34,0	27,3	13,4	27,7	7,9	5,0	20,2	42,9	21,0	16,0			
Asuinkunnan kuntamuoto																									
Kaupunkimainen kunta	65,9	58,3	7,9	5,0	22,0	34,8	30,9	12,4	42,4	7,9	5,0	25,0	35,4	28,0	11,6	24,5	7,8	5,0	21,2	41,5	24,4	13,0			
Taajaan asuttu kunta	77,7	66,4	6,7	5,0	24,7	37,4	30,3	7,6	58,7	8,1	5,0	15,4	41,1	30,9	12,6	32,7	10,0	5,0	26,5	30,6	28,6	14,3			
Maaseutumainen kunta	75,1	64,8	7,3	5,0	22,4	38,5	28,2	10,9	55,9	9,1	6,0	16,7	32,6	38,4	12,3	29,1	7,1	5,0	33,8	29,9	26,0	10,4			
Seutu																									
Hangan ja Tammisaaren seutu	78,4	67,5	7,2	5,0	22,4	36,2	31,7	9,8	64,2	8,7	5,0	17,7	35,4	32,9	14,0	32,1	8,9	5,0	29,5	31,1	26,2	13,1			
Turun seutu	67,6	58,1	7,5	5,0	23,3	37,8	27,1	11,8	46,7	8,5	5,0	23,1	35,7	28,2	12,9	25,9	7,7	5,0	25,7	39,5	21,0	13,8			
Vaasan seutu	66,4	60,2	7,7	5,0	22,4	32,8	34,4	10,4	34,5	6,7	5,0	21,7	39,1	33,0	6,1	23,6	9,6	5,0	18,1	36,1	33,7	12,0			

Tilasto 17. Luontoharrastuksiin, luontokuvauksen tai -maalauksen, lintuharrastuksen, luonnon nähtävyyksien katselun sekä luonnon tarkkailun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Luonto- harras- tukset	Luontokuvaus, -maalaus							Lintuharrastus							Luonnon nähtävyyksien katselu							Luonnon tarkkailu								
		Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa								
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista			Ka		Med	Jakauma, % harrastajista			Ka		Med	Jakauma, % harrastajista							
					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15		>15		1-2	3-5	6-15		>15		1-2	3-5	6-15	>15				
Koko väestö	56,9	23,2	17,7	7,5	11,9	33,3	33,3	21,4	19,4	43,3	15,0	10,8	19,7	22,5	47,0	42,7	27,3	8,0	15,6	30,5	26,4	27,5	42,2	63,2	20,0	7,1	18,2	23,3	51,4		
Sukupuoli																															
Nainen	60,8	25,4	20,8	8,0	10,6	31,8	36,9	20,7	20,6	46,2	15,0	14,1	16,8	21,5	47,7	47,1	30,0	8,0	14,3	32,0	26,8	26,8	45,1	75,5	20,0	6,4	16,5	21,2	55,9		
Mies	52,1	20,7	12,9	6,0	13,9	35,7	27,8	22,6	17,8	39,0	15,0	6,0	24,0	24,0	46,0	37,2	23,0	8,0	17,6	28,1	25,7	28,6	38,6	45,7	12,0	8,1	20,6	26,3	45,0		
Ikä																															
15-24	49,4	23,0	11,3	5,0	22,9	34,3	28,6	14,3	8,6	15,2	4,0	46,7	13,3	33,3	6,7	35,1	10,9	5,0	23,6	38,2	27,3	10,9	35,1	36,6	10,0	17,9	25,0	21,4	35,7		
25-44	55,9	24,9	13,1	5,0	17,4	40,4	26,6	15,6	15,1	21,0	5,0	20,0	37,1	17,1	25,7	43,9	14,8	5,0	19,9	31,9	27,2	20,9	41,4	51,0	10,0	7,8	22,8	28,1	41,3		
45-64	60,1	23,5	23,6	10,0	6,3	27,0	39,7	27,0	24,7	50,3	20,0	4,5	15,2	24,2	56,1	45,8	34,7	10,0	12,3	26,7	26,7	34,2	45,9	71,6	20,0	4,7	13,6	23,4	58,3		
65-74	55,9	17,1	17,1	10,0	–	33,3	37,5	29,2	23,7	76,7	30,0	–	3,1	21,9	75,0	35,3	57,7	10,0	6,1	34,7	20,4	38,8	37,9	95,6	45,0	4,2	16,7	8,3	70,8		
Koulutusaste																															
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	48,6	19,3	14,4	6,0	20,0	28,0	34,0	18,0	13,9	43,3	12,5	13,9	22,2	25,0	38,9	35,6	26,4	10,0	13,2	30,8	30,8	25,3	35,2	54,9	13,5	10,2	21,6	23,9	44,3		
Ammattikurssi	54,1	23,9	24,6	10,0	–	36,0	36,0	28,0	15,6	101,5	30,0	6,7	6,7	–	86,7	41,8	53,3	10,0	9,8	26,8	22,0	41,5	44,5	90,2	20,0	7,1	14,3	23,8	54,8		
Ammattikoulu	51,3	20,0	33,6	10,0	6,3	31,3	35,4	27,1	18,5	48,4	15,0	6,7	13,3	37,8	42,2	40,4	37,2	10,0	11,8	22,6	37,6	28,0	36,6	56,9	17,5	4,9	22,0	23,2	50,0		
Ammatillinen opisto	58,8	22,0	11,7	8,0	14,5	31,9	36,2	17,4	22,0	35,8	20,0	9,7	20,8	18,1	51,4	43,9	16,9	5,0	19,0	33,6	21,2	26,3	43,9	62,5	20,0	6,9	19,1	21,4	52,7		
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	65,7	29,1	14,5	6,0	12,0	36,0	30,0	22,0	22,8	36,4	10,0	13,6	23,5	21,0	42,0	48,7	24,7	5,0	17,7	32,6	23,4	26,3	49,0	63,9	20,0	6,8	14,8	24,7	53,7		
Sosioekonominen asema																															
Maatalousyrittäjä	80,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	60,0	8,0	5,5	–	–	–	–	50,0	12,3	12,5	–	–	–	–		
Muu yrittäjä	56,7	30,0	40,9	13,5	8,3	33,3	16,7	41,7	23,3	53,7	25,0	6,3	18,8	18,8	56,3	43,3	42,4	10,0	11,8	17,6	32,4	38,2	44,4	66,9	25,0	3,0	3,0	30,3	63,6		
Ylempi toimihenkilö	65,9	23,8	10,4	5,0	5,6	50,0	30,6	13,9	27,0	29,9	10,0	15,6	24,4	20,0	40,0	51,9	13,2	7,5	14,0	34,9	25,6	25,6	49,7	45,0	20,0	7,6	16,5	19,0	57,0		
Alempi toimihenkilö	63,1	27,9	9,6	6,5	15,0	30,0	41,7	13,3	17,2	33,9	13,5	13,2	23,7	15,8	47,4	48,9	21,0	5,0	24,8	28,4	24,8	22,0	44,2	47,1	12,0	8,5	13,8	36,2	41,5		
Työntekijä	47,9	16,9	13,5	5,0	21,1	29,8	31,6	17,5	15,0	39,4	15,0	7,7	25,0	25,0	42,3	35,7	29,2	6,0	12,2	33,9	27,8	26,1	36,8	68,8	12,0	5,2	26,1	24,3	44,3		
Eläkeläinen	58,0	21,6	29,5	10,0	2,0	25,5	37,3	35,3	26,2	70,5	30,0	1,6	6,6	24,6	67,2	39,9	48,3	10,0	8,0	29,9	18,4	43,7	43,0	100,0	40,0	4,5	15,7	13,5	66,3		
Työtön, lomautettu	61,0	26,8	15,5	8,0	–	36,4	36,4	27,3	26,8	49,2	11,5	16,7	25,0	16,7	41,7	51,2	41,9	10,0	13,6	13,6	31,8	40,9	41,5	52,0	35,0	6,3	6,3	12,5	75,0		
Opiskelija	51,7	28,5	13,2	6,0	20,0	28,9	33,3	17,8	10,5	14,5	4,5	38,9	22,2	27,8	11,1	38,4	12,7	5,0	19,7	37,7	27,9	14,8	39,0	49,2	10,0	11,7	28,3	23,3	36,7		
Kotitaloutta hoitava tai muu	67,7	22,6	37,7	4,5	–	66,7	16,7	16,7	–	–	–	–	–	–	–	48,4	8,9	6,5	14,3	35,7	42,9	7,1	58,1	57,7	30,0	23,1	–	23,1	53,8		
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																															
<10000	56,6	22,8	16,5	9,0	8,9	30,4	44,6	16,1	14,6	51,0	20,0	17,6	11,8	17,6	52,9	40,4	32,1	10,0	17,7	24,0	28,1	30,2	41,9	88,9	20,0	6,3	15,8	21,1	56,8		
10000-24999	56,3	23,9	13,1	5,0	18,4	37,9	26,4	17,2	17,8	38,1	10,0	5,7	27,1	27,1	40,0	40,3	22,6	5,0	19,0	36,7	23,1	21,1	41,9	56,3	15,0	7,2	20,1	25,9	46,8		
25000-99999	55,6	22,2	15,2	10,0	12,0	18,0	40,0	30,0	21,4	31,7	10,5	12,5	18,8	27,1	41,7	42,3	30,1	10,0	12,9	30,1	24,7	32,3	41,0	69,6	20,0	5,5	15,4	25,3	53,8		
≥100000	58,6	23,8	24,3	8,0	8,2	37,1	29,9	24,7	23,5	50,7	20,0	10,4	17,7	18,8	53,1	46,6	26,5	10,0	12,0	29,3	28,8	29,8	43,7	51,7	19,0	8,1	18,6	22,1	51,2		
Asuinkunnan kuntamuoto																															
Kaupunkimainen kunta	56,9	23,5	20,5	10,0	9,2	30,6	35,8	24,3	20,9	42,6	15,0	13,1	17,6	20,9	48,4	43,9	28,8	10,0	12,2	29,2	27,9	30,7	41,7	61,5	20,0	7,1	16,8	22,9	53,2		
Taajaan asuttu kunta	56,0	24,5	13,0	5,0	17,9	37,3	29,9	14,9	15,6	40,9	10,0	8,9	28,9	31,1	31,1	39,4	17,9	5,0	24,5	36,4	26,4	12,7	41,6	53,5	15,0	6,9	19,6	32,4	41,2		
Maaseutumainen kunta	58,5	21,5	15,3	6,0	14,0	34,0	30,0	22,0	20,8	48,7	20,0	4,0	18,0	20,0	58,0	43,3	31,6	10,0	14,3	28,6	21,4	35,7	45,2	79,5	20,0	7,1	19,4	16,3	57,1		
Seutu																															
Hangon ja Tammisaaren seutu	56,9	24,6	16,3	6,0	12,8	36,0	32,6	18,6	14,5	53,1	10,0	10,2	16,3	28,6	44,9	38,1	28,4	5,0	20,8	31,5	23,1	24,6	43,1	81,0	20,0	5,1	20,3	21,0	53,6		
Turun seutu	57,2	23,3	20,0	7,0	10,6	36,9	31,9	20,6	21,9	45,7	20,0	8,8	20,6	18,4	52,2	45,3	27,1	10,0	11,3	30,5	28,0	30,2	41,7	51,3	15,5	9,4	18,4	22,1	50,0		
Vaasan seutu	56,2	21,6	14,9	10,0	13,4	22,4	37,3	26,9	20,1	30,8	10,0	15,6	20,3	26,6	37,5	42,9	26,5	6,0	19,5	29,3	26,3	24,8	42,0	66,8	20,0	4,8	15,3	28,2	51,6		

Tilasto 18. Hiihto, pitkän matkan hiihto, maastohiihto valmiilla ladulla tai laduttomassa maastossa, hiihtoretkeily (erähiihto), osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Hiihto	Hiihtoretkeily >20km							Maastohiihto, latu							Maastohiihto, ei latua							Hiihtoretkeily, erähihto										
	Osallis- tumis %	Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka		Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med		Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista								
					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15			1-2		3-5	6-15	>15				
Koko väestö	30,0	6,2	5,6	3,0	38,1	29,8	26,2	6,0	18,7	8,0	5,0	21,9	35,1	29,9	13,1	7,0	5,5	4,0	36,2	35,1	22,3	6,4	0,4	-	-	-	-	-	-				
Sukupuoli																																	
Nainen	29,2	6,1	4,1	2,0	51,1	27,7	19,1	2,1	19,2	6,4	5,0	27,3	36,7	29,5	6,5	7,6	4,8	3,0	41,1	32,1	23,2	3,6	-	-	-	-	-	-					
Mies	31,0	6,2	7,4	5,0	21,6	32,4	35,1	10,8	18,1	10,0	6,0	15,2	33,0	30,4	21,4	6,4	6,4	5,0	28,9	39,5	21,1	10,5	-	-	-	-	-	-					
Ikä																																	
15-24	37,4	-	-	-	-	-	-	-	18,4	3,9	3,0	41,4	37,9	20,7	-	5,2	3,9	3,0	28,6	57,1	14,3	-	-	-	-	-	-	-					
25-44	33,9	6,0	3,5	2,0	53,8	30,8	15,4	-	20,7	5,8	4,5	30,4	37,0	26,1	6,5	8,3	4,8	3,0	47,4	26,3	23,7	2,6	-	-	-	-	-	-					
45-64	26,7	8,0	6,9	5,0	28,6	28,6	32,7	10,2	18,4	10,1	6,0	14,0	34,6	30,8	20,6	6,6	6,2	5,0	28,2	38,5	23,1	10,3	-	-	-	-	-	-					
65-74	22,7	5,3	4,5	3,0	37,5	37,5	25,0	-	14,0	12,0	10,0	-	26,1	52,2	21,7	6,7	6,5	3,5	30,0	40,0	20,0	10,0	-	-	-	-	-	-					
Koulutusaste																																	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	29,3	3,9	7,1	5,0	18,2	45,5	27,3	9,1	14,6	6,2	5,0	31,7	39,0	19,5	9,8	5,7	6,4	4,0	14,3	57,1	21,4	7,1	-	-	-	-	-	-					
Ammattikurssi	20,0	-	-	-	-	-	-	-	10,9	13,3	11,0	8,3	33,3	25,0	33,3	7,3	7,4	5,0	28,6	42,9	14,3	14,3	-	-	-	-	-	-					
Ammattikoulu	24,2	3,0	7,5	5,0	25,0	37,5	25,0	12,5	14,4	6,6	5,0	13,9	52,8	22,2	11,1	4,5	8,0	5,0	20,0	40,0	20,0	20,0	-	-	-	-	-	-					
Ammatillinen opisto	31,2	9,3	6,0	4,0	34,4	25,0	34,4	6,3	20,8	9,9	7,5	5,6	37,5	38,9	18,1	7,9	5,5	4,0	31,0	34,5	31,0	3,4	-	-	-	-	-	-					
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	36,4	8,1	4,2	2,5	50,0	30,0	16,7	3,3	24,9	7,1	5,0	35,6	24,4	31,1	8,9	8,9	4,0	2,0	55,9	23,5	17,6	2,9	-	-	-	-	-	-					
Sosioekonominen asema																																	
Maatalousyrittäjä	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Muu yrittäjä	31,1	6,7	6,7	4,0	33,3	50,0	-	16,7	17,8	4,0	4,0	23,5	64,7	11,8	-	12,2	5,3	4,0	36,4	36,4	27,3	-	-	-	-	-	-	-					
Ylempi toimihenkilö	38,4	11,4	4,8	3,0	42,9	33,3	19,0	4,8	25,4	8,8	5,0	31,0	23,8	26,2	19,0	6,5	6,2	5,0	38,5	15,4	38,5	7,7	-	-	-	-	-	-					
Alempi toimihenkilö	34,6	8,1	5,9	4,0	33,3	33,3	27,8	5,6	25,6	8,4	5,0	18,6	35,6	33,9	11,9	9,0	5,1	4,0	28,6	47,6	19,0	4,8	-	-	-	-	-	-					
Työntekijä	25,2	3,0	4,8	4,0	36,4	27,3	36,4	-	15,5	7,6	5,0	19,2	38,5	28,8	13,5	5,3	4,3	2,0	55,6	22,2	16,7	5,6	-	-	-	-	-	-					
Eläkeläinen	22,6	7,4	6,1	5,0	26,3	26,3	42,1	5,3	14,4	12,3	10,0	7,9	15,8	50,0	26,3	5,8	6,5	3,5	28,6	42,9	14,3	14,3	-	-	-	-	-	-					
Työtön, lomautettu	24,4	-	-	-	-	-	-	-	17,1	7,3	5,0	14,3	71,4	-	14,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Opiskelija	38,4	2,9	-	-	-	-	-	-	17,4	3,5	3,0	44,8	41,4	13,8	-	6,4	4,1	4,0	22,2	66,7	11,1	-	-	-	-	-	-	-					
Kotitaloutta hoitava tai muu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																	
<10000	29,6	3,7	4,7	4,0	22,2	66,7	11,1	-	19,9	8,0	6,0	12,5	35,4	43,8	8,3	9,0	5,0	3,0	40,9	31,8	22,7	4,5	-	-	-	-	-	-					
10000-24999	28,2	5,6	6,9	5,0	37,5	16,7	37,5	8,3	16,4	7,6	5,0	15,7	47,1	27,1	10,0	6,6	6,9	5,0	37,0	22,2	29,6	11,1	-	-	-	-	-	-					
25000-99999	40,2	9,4	5,8	3,0	36,4	31,8	22,7	9,1	28,2	10,2	8,0	23,4	23,4	29,7	23,4	6,4	5,3	4,5	37,5	31,3	25,0	6,3	-	-	-	-	-	-					
≥100000	26,7	6,3	4,6	3,0	44,4	25,9	25,9	3,7	15,3	6,5	5,0	33,8	30,8	24,6	10,8	6,3	3,9	3,0	34,6	53,8	11,5	-	-	-	-	-	-	-					
Asuinkunnan kuntamuoto																																	
Kaupunkimainen kunta	30,6	6,6	5,3	3,0	39,2	29,4	25,5	5,9	19,9	8,5	5,0	24,5	29,1	29,8	16,6	6,1	4,4	3,5	37,0	43,5	17,4	2,2	-	-	-	-	-	-					
Taajaan asuttu kunta	29,7	5,8	6,9	5,0	42,1	10,5	36,8	10,5	17,4	7,5	5,0	14,0	47,4	31,6	7,0	7,6	6,1	4,0	41,7	25,0	25,0	8,3	-	-	-	-	-	-					
Maaseutumainen kunta	28,8	5,0	5,0	4,0	25,0	58,3	16,7	-	16,9	6,9	5,0	23,1	35,9	30,8	10,3	8,5	6,2	4,0	33,3	28,6	28,6	9,5	-	-	-	-	-	-					
Seutu																																	
Hangon ja Tammisaaren seutu	25,8	4,3	7,3	5,0	18,8	37,5	37,5	6,3	13,8	8,0	6,0	7,5	41,5	43,4	7,5	8,3	6,2	5,0	38,7	29,0	22,6	9,7	-	-	-	-	-	-					
Turun seutu	26,9	5,9	4,7	3,0	42,1	31,6	23,7	2,6	16,2	6,6	5,0	29,8	36,5	23,1	10,6	5,6	4,8	4,0	31,4	48,6	17,1	2,9	-	-	-	-	-	-					
Vaasan seutu	41,1	8,9	5,8	3,0	43,3	23,3	23,3	10,0	29,3	9,5	5,0	21,3	29,8	29,8	19,1	8,3	5,6	3,5	39,3	25,0	28,6	7,1	-	-	-	-	-	-					

Tilasto 19. Laskettelu, lumilautailun, telemark- sekä muun hiihdon ja laskettelu, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

	Hiihto	Laskettelu							Lumilautailu							Telemarkhiihto							Muu hiihto tai laskettelu						
		Osallistumis %	Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							
				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					
						1-2	3-5	6-15	>15			1-2	3-5	6-15	>15			1-2	3-5	6-15	>15			1-2	3-5	6-15	>15		
Koko väestö	30,0	10,1	5,9	3,0	46,0	27,8	20,6	5,6	2,9	5,5	2,0	53,8	20,5	20,5	5,1	0,4	15,5	4,0	16,7	50,0	–	33,3	1,5	3,7	2,0	57,1	28,6	14,3	–
Sukupuoli																													
Nainen	29,2	8,7	4,8	3,0	46,2	32,3	20,0	1,5	3,5	3,7	2,0	65,4	11,5	23,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Mies	31,0	11,8	7,0	3,0	45,9	23,0	21,3	9,8	2,1	9,3	4,0	30,8	38,5	15,4	15,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ikä																													
15-24	37,4	16,7	5,1	2,0	57,7	23,1	15,4	3,8	15,5	6,5	2,0	53,8	19,2	19,2	7,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
25-44	33,9	15,1	4,3	2,0	51,6	26,6	20,3	1,6	2,6	3,8	2,5	50,0	25,0	25,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
45-64	26,7	6,5	9,5	5,0	26,5	32,4	26,5	14,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
65-74	22,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Koulutusaste																													
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	29,3	11,1	6,5	3,5	44,8	27,6	20,7	6,9	9,6	4,9	2,0	61,5	15,4	19,2	3,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ammattikurssi	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ammattikoulu	24,2	11,0	6,0	3,5	33,3	37,5	25,0	4,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ammatillinen opisto	31,2	9,0	4,9	2,5	50,0	32,1	14,3	3,6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	36,4	11,8	4,8	2,0	54,8	21,4	19,0	4,8	2,4	4,9	4,0	22,2	44,4	33,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sosioekonominen asema																													
Maatalousyrittäjä	40,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muu yrittäjä	31,1	10,0	9,7	10,0	42,9	–	42,9	14,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ylempi toimihenkilö	38,4	14,1	6,9	5,0	34,8	30,4	26,1	8,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Alempi toimihenkilö	34,6	11,1	4,2	2,0	52,0	32,0	16,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Työntekijä	25,2	10,0	5,5	3,0	45,5	27,3	21,2	6,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Eläkeläinen	22,6	3,9	9,2	3,0	37,5	25,0	25,0	12,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Työtön, lomautettu	24,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Opiskelija	38,4	15,7	5,5	2,0	54,2	25,0	16,7	4,2	16,9	5,0	2,0	53,6	21,4	21,4	3,6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kotitaloutta hoitava tai muu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																													
<10000	29,6	11,2	6,0	3,0	44,4	29,6	18,5	7,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
10000-24999	28,2	10,3	5,5	2,0	56,4	20,5	15,4	7,7	1,9	5,5	2,0	62,5	–	37,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
25000-99999	40,2	10,7	5,7	3,0	38,1	47,6	9,5	4,8	5,1	7,9	4,0	45,5	18,2	27,3	9,1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
≥100000	26,7	9,2	6,0	4,0	42,1	23,7	31,6	2,6	3,4	2,9	2,0	53,3	40,0	6,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Asuinkunnan kuntamuoto																													
Kaupunkimainen kunta	30,6	9,2	5,8	4,0	40,0	32,3	24,6	3,1	3,4	5,0	2,5	50,0	30,8	15,4	3,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Taajaan asuttu kunta	29,7	11,0	4,2	2,0	62,5	21,9	12,5	3,1	2,1	6,1	2,0	57,1	–	42,9	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Maaseutumainen kunta	28,8	12,3	7,7	3,0	42,9	25,0	17,9	14,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Seutu																													
Hangon ja Tammisaaren seutu	25,8	9,5	6,1	2,5	50,0	25,0	16,7	8,3	2,0	8,1	2,0	62,5	–	25,0	12,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Turun seutu	26,9	9,4	6,5	4,0	41,4	22,4	31,0	5,2	2,9	3,3	2,0	52,6	31,6	15,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Vaasan seutu	41,1	12,1	4,4	2,5	50,0	40,6	6,3	3,1	3,8	7,3	3,0	50,0	16,7	25,0	8,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Tilasto 20. Retkiluistelun, muun luonnonjäillä luistelun, potkukelkkailun ja mäenlaskun osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

		Retkiluistelu							Muu luistelu							Potkukelkkailu							Mäenlasku kelmalla, pulkalla										
		Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa						Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa										
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista					Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista			Ka		Med	Jakauma, % harrastajista									
					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö		2,0	7,6	3,5	31,8	31,8	22,7	13,6	2,7	4,4	2,0	51,5	30,3	12,1	6,1	5,2	7,1	5,0	31,4	34,3	21,4	12,9	12,3	7,1	5,0	32,5	37,5	17,5	12,5				
Sukupuoli																																	
Nainen		1,6	6,0	3,0	40,0	30,0	20,0	10,0	2,6	3,2	2,5	50,0	38,9	11,1	–	6,5	6,2	5,0	35,4	37,5	16,7	10,4	14,4	7,2	5,0	32,1	35,8	18,9	13,2				
Mies		2,5	8,9	4,5	25,0	33,3	25,0	16,7	2,9	5,8	2,0	53,3	20,0	13,3	13,3	3,5	9,0	5,5	22,7	27,3	31,8	18,2	9,9	6,8	4,0	33,3	40,7	14,8	11,1				
Ikä																																	
15-24		–	–	–	–	–	–	–	3,4	2,0	2,0	60,0	40,0	–	–	5,7	5,0	4,0	40,0	40,0	10,0	10,0	23,0	4,7	2,0	51,4	28,6	11,4	8,6				
25-44		2,1	10,6	3,0	28,6	42,9	–	28,6	5,1	5,0	2,0	52,4	28,6	9,5	9,5	8,5	6,9	5,0	33,3	33,3	19,4	13,9	23,9	7,5	5,0	27,9	38,5	19,2	14,4				
45-64		2,3	7,0	5,0	23,1	30,8	38,5	7,7	1,3	4,1	3,0	42,9	28,6	28,6	–	3,2	7,3	4,5	30,0	40,0	20,0	10,0	3,3	9,0	5,0	23,8	47,6	19,0	9,5				
65-74		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Koulutusaste																																	
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken		–	–	–	–	–	–	–	1,8	3,6	2,0	60,0	20,0	20,0	–	4,3	7,1	5,0	28,6	28,6	28,6	14,3	13,3	6,2	3,0	41,7	36,1	11,1	11,1				
Ammattikurssi		–	–	–	–	–	–	–	5,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Ammattikoulu		–	–	–	–	–	–	–	3,8	4,3	3,0	44,4	22,2	33,3	–	4,2	9,4	4,0	40,0	20,0	20,0	20,0	11,4	6,1	5,0	34,6	34,6	23,1	7,7				
Ammatillinen opisto		2,5	9,6	3,0	33,3	33,3	11,1	22,2	2,2	2,5	2,5	50,0	50,0	–	–	6,5	5,3	3,0	43,5	30,4	17,4	8,7	11,5	7,1	5,0	30,8	30,8	25,6	12,8				
Korkeakoulututkinto (myös AMK)		3,1	7,4	5,0	11,1	44,4	33,3	11,1	2,4	2,3	1,0	71,4	28,6	–	–	5,8	6,3	5,0	20,0	50,0	20,0	10,0	14,9	8,2	5,0	27,8	46,3	9,3	16,7				
Sosioekonominen asema																																	
Maatalousyrittäjä		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Muu yrittäjä		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6,7	5,3	5,0	33,3	16,7	50,0	–	10,0	4,8	5,0	22,2	44,4	33,3	–				
Ylempi toimihenkilö		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4,9	4,8	5,0	25,0	50,0	25,0	–	14,6	6,3	5,0	26,1	52,2	8,7	13,0				
Alempi toimihenkilö		2,6	3,7	3,0	33,3	50,0	16,7	–	3,0	2,9	2,0	57,1	28,6	14,3	–	5,1	6,5	3,0	30,8	53,8	–	15,4	10,7	9,1	5,0	36,0	32,0	12,0	20,0				
Työntekijä		1,4	–	–	–	–	–	–	3,0	7,0	5,0	25,0	37,5	25,0	12,5	5,8	7,3	5,0	36,8	31,6	15,8	15,8	15,2	7,0	5,0	29,4	35,3	23,5	11,8				
Eläkeläinen		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2,4	15,1	10,0	14,3	–	57,1	28,6	2,0	13,4	4,0	40,0	20,0	20,0					
Työtön, lomautettu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Opiskelija		2,9	–	–	–	–	–	–	4,1	2,0	2,0	66,7	33,3	–	–	7,0	5,1	4,0	41,7	33,3	16,7	8,3	23,3	6,2	3,0	42,1	34,2	13,2	10,5				
Kotitaloutta hoitava tai muu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	19,4	6,8	5,0	–	60,0	40,0	–				
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																	
<10000		1,9	–	–	–	–	–	–	3,7	4,7	2,0	55,6	33,3	–	11,1	7,5	8,4	5,0	21,1	42,1	15,8	21,1	11,2	9,0	5,0	14,8	48,1	22,2	14,8				
10000-24999		1,9	5,0	3,5	50,0	16,7	33,3	–	3,5	3,9	3,0	33,3	46,7	20,0	–	6,3	8,2	5,0	26,9	38,5	19,2	15,4	12,4	8,0	5,0	29,4	33,3	21,6	15,7				
25000-99999		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4,3	6,5	5,0	36,4	18,2	36,4	9,1	13,2	5,6	5,0	29,6	44,4	18,5	7,4				
≥100000		2,3	5,6	3,0	28,6	42,9	14,3	14,3	2,0	6,8	2,0	66,7	–	16,7	16,7	3,2	3,6	2,0	53,8	30,8	15,4	–	12,6	6,2	3,0	43,4	34,0	11,3	11,3				
Asuinkunnan kuntamuoto																																	
Kaupunkimainen kunta		1,8	4,9	3,0	36,4	36,4	18,2	9,1	1,9	6,7	2,0	54,5	18,2	9,1	18,2	3,3	5,1	4,5	42,3	26,9	26,9	3,8	12,0	6,0	4,0	36,8	37,9	16,1	9,2				
Taajaan asuttu kunta		–	–	–	–	–	–	–	3,4	3,7	3,0	36,4	45,5	18,2	–	8,0	8,2	5,0	28,0	40,0	16,0	16,0	12,2	8,0	5,0	28,9	31,6	21,1	18,4				
Maaseutumainen kunta		3,5	13,0	10,0	28,6	14,3	28,6	28,6	4,2	2,9	2,0	60,0	30,0	10,0	–	7,3	8,6	5,0	22,2	38,9	16,7	22,2	13,8	9,3	5,0	21,2	45,5	18,2	15,2				
Seutu																																	
Hangon ja Tammisaaren seutu		1,8	15,6	10,0	–	40,0	20,0	40,0	2,8	5,8	4,0	30,0	40,0	20,0	10,0	5,8	7,3	4,0	30,0	45,0	15,0	10,0	9,5	8,4	5,0	25,7	34,3	22,9	17,1				
Turun seutu		2,4	4,9	3,0	41,7	33,3	16,7	8,3	2,6	4,9	2,5	50,0	28,6	14,3	7,1	3,0	3,9	2,0	52,6	26,3	21,1	–	12,8	6,0	3,0	40,7	38,3	12,3	8,6				
Vaasan seutu		1,5	6,0	3,0	40,0	20,0	40,0	–	3,0	2,0	2,0	77,8	22,2	–	–	8,6	9,0	5,0	19,4	32,3	25,8	22,6	14,8	8,0	5,0	22,7	38,6	22,7	15,9				

Tilasto 21. Lumikenkäilyn, suunnistuksen, kalliokiipeilyn sekä maastoratsastuksen osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

		Lumikenkäily							Suunnistus							Kalliokiipeily							Maastoratsastus						
		Osallistumis %		Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %		Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %		Harrastuskertoja vuodessa					Osallistumis %		Harrastuskertoja vuodessa				
	Ka			Med	Jakauma, % harrastajista			Ka			Med	Jakauma, % harrastajista			Ka			Med	Jakauma, % harrastajista			Ka			Med	Jakauma, % harrastajista			
					1-2	3-5	6-15					>15	1-2	3-5					6-15	>15	1-2					3-5	6-15	>15	1-2
Koko väestö		1,1	2,9	2,0	57,1	35,7	7,1	–	3,9	8,4	3,0	48,0	26,0	20,0	6,0	1,9	6,6	3,0	35,0	40,0	15,0	10,0	3,7	29,0	2,0	54,8	16,7	2,4	26,2
Sukupuoli																													
Nainen		–	–	–	–	–	–	–	2,8	11,6	2,5	50,0	25,0	20,0	5,0	2,0	8,0	3,5	16,7	50,0	25,0	8,3	5,7	31,4	2,0	55,3	15,8	–	28,9
Mies		–	–	–	–	–	–	–	5,3	6,4	3,0	46,7	26,7	20,0	6,7	1,7	4,4	2,0	62,5	25,0	–	12,5	1,2	–	–	–	–	–	–
Ikä																													
15-24		–	–	–	–	–	–	–	5,3	3,9	2,0	71,4	14,3	14,3	–	4,7	6,0	3,0	40,0	40,0	–	20,0	8,8	54,6	5,0	38,5	15,4	7,7	38,5
25-44		–	–	–	–	–	–	–	4,8	4,9	3,0	47,6	28,6	19,0	4,8	1,7	2,7	2,0	57,1	28,6	14,3	–	5,0	17,1	2,0	61,1	16,7	–	22,2
45-64		–	–	–	–	–	–	–	3,0	15,8	5,0	35,3	29,4	23,5	11,8	1,4	11,3	5,0	14,3	42,9	28,6	14,3	1,9	18,1	2,0	63,6	18,2	–	18,2
65-74		–	–	–	–	–	–	–	3,5	4,8	2,0	60,0	20,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Koulutusaste																													
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken		–	–	–	–	–	–	–	3,7	4,6	2,0	66,7	11,1	22,2	–	3,0	5,0	3,0	42,9	42,9	–	14,3	6,0	42,2	2,0	53,3	20,0	–	26,7
Ammattikurssi		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ammattikoulu		–	–	–	–	–	–	–	2,0	5,8	3,5	50,0	–	50,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ammatillinen opisto		–	–	–	–	–	–	–	6,7	13,1	5,0	37,5	29,2	20,8	12,5	–	–	–	–	–	–	–	2,4	40,1	2,0	75,0	–	–	25,0
Korkeakoulututkinto (myös AMK)		–	–	–	–	–	–	–	3,7	3,4	2,5	50,0	41,7	8,3	–	2,7	10,0	4,0	25,0	37,5	25,0	12,5	5,6	14,4	2,5	50,0	18,8	6,3	25,0
Sosioekonominen asema																													
Maatalousyrittäjä		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muu yrittäjä		–	–	–	–	–	–	–	6,0	8,4	3,0	20,0	60,0	–	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ylempi toimihenkilö		–	–	–	–	–	–	–	3,3	4,3	5,0	33,3	50,0	16,7	–	–	–	–	–	–	–	–	2,8	–	–	–	–	–	–
Alempi toimihenkilö		–	–	–	–	–	–	–	6,5	14,3	2,0	53,3	20,0	20,0	6,7	–	–	–	–	–	–	–	3,9	27,0	2,0	62,5	12,5	–	25,0
Työntekijä		–	–	–	–	–	–	–	1,7	4,4	2,0	60,0	20,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	2,6	5,7	2,0	57,1	28,6	–	14,3
Eläkeläinen		–	–	–	–	–	–	–	2,0	7,8	5,0	20,0	40,0	40,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Työtön, lomautettu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Opiskelija		–	–	–	–	–	–	–	7,7	4,2	2,0	63,6	9,1	27,3	–	4,7	2,6	3,0	40,0	60,0	–	–	11,3	42,2	3,0	47,1	17,6	5,9	29,4
Kotitaloutta hoitava tai muu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																													
<10000		–	–	–	–	–	–	–	5,4	17,8	5,0	38,5	30,8	15,4	15,4	2,0	2,0	2,0	80,0	20,0	–	–	3,2	33,4	3,0	37,5	25,0	–	37,5
10000-24999		–	–	–	–	–	–	–	4,1	4,1	2,5	50,0	31,3	18,8	–	1,2	–	–	–	–	–	–	2,7	82,0	37,5	30,0	10,0	–	60,0
25000-99999		–	–	–	–	–	–	–	3,6	8,0	4,5	25,0	50,0	12,5	12,5	–	–	–	–	–	–	–	4,9	7,6	1,5	80,0	–	10,0	10,0
≥100000		–	–	–	–	–	–	–	3,3	4,6	2,0	69,2	–	30,8	–	3,2	9,4	3,0	18,2	45,5	18,2	18,2	4,4	3,9	1,5	64,3	28,6	–	7,1
Asuinkunnan kuntamuoto																													
Kaupunkimainen kunta		–	–	–	–	–	–	–	3,6	5,3	2,0	53,8	23,1	19,2	3,8	2,3	7,8	3,0	28,6	42,9	14,3	14,3	4,3	7,0	2,0	65,4	19,2	3,8	11,5
Taajaan asuttu kunta		–	–	–	–	–	–	–	4,4	4,4	3,0	46,2	38,5	15,4	–	1,6	–	–	–	–	–	–	2,5	98,8	60,0	37,5	–	–	62,5
Maaseutumainen kunta		–	–	–	–	–	–	–	4,7	20,6	5,0	36,4	18,2	27,3	18,2	–	–	–	–	–	–	–	3,6	30,5	4,0	37,5	25,0	–	37,5
Seutu																													
Hangon ja Tammisaaren seutu		–	–	–	–	–	–	–	4,1	5,4	3,0	42,9	42,9	7,1	7,1	1,8	3,4	2,0	80,0	–	20,0	–	3,4	69,2	50,0	30,8	15,4	–	53,8
Turun seutu		–	–	–	–	–	–	–	3,8	4,8	2,0	65,2	4,3	30,4	–	2,5	8,5	3,0	15,4	53,8	15,4	15,4	4,0	12,7	2,0	57,9	26,3	–	15,8
Vaasan seutu		–	–	–	–	–	–	–	4,0	18,2	5,0	23,1	46,2	15,4	15,4	–	–	–	–	–	–	–	3,4	7,6	1,5	80,0	–	10,0	10,0

Tilasto 22. Rullaluistelu tai -lautailu, golf, leijan tai lennokin lennätys, osallistumisosuudet ja harrastuskerrat vuodessa.

		Rullaluistelu, -lautailu							Osallistumis %	Golf							Osallistumis %	Leijan tai lennokin lennätys						
		Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallistumis %	Harrastuskertoja vuodessa					
			Ka	Med	Jakauma, % harrastajista						Ka	Med	Jakauma, % harrastajista						Ka	Med	Jakauma, % harrastajista			
					1-2	3-5	6-15	>15					1-2	3-5	6-15	>15				1-2	3-5	6-15	>15	
Koko väestö		8,2	12,0	5,0	23,7	29,9	25,8	20,6	5,0	29,5	10,0	25,8	12,9	12,9	48,4	4,5	9,3	3,0	47,1	31,4	15,7	5,9		
Sukupuoli																								
Nainen		8,0	7,4	4,5	33,3	33,3	24,1	9,3	4,1	23,1	5,0	34,6	23,1	7,7	34,6	3,1	4,4	3,0	45,5	31,8	22,7	–		
Mies		8,5	17,8	10,0	11,6	25,6	27,9	34,9	6,2	34,1	22,5	19,4	5,6	16,7	58,3	6,2	13,0	3,0	48,3	31,0	10,3	10,3		
Ikä																								
15-24		12,4	8,7	5,0	20,0	33,3	26,7	20,0	5,3	3,4	2,0	57,1	28,6	14,3	–	5,3	5,7	5,0	16,7	66,7	16,7	–		
25-44		12,3	14,0	5,0	29,4	29,4	21,6	19,6	4,6	18,2	5,5	25,0	25,0	15,0	35,0	7,8	12,3	3,0	48,4	29,0	12,9	9,7		
45-64		5,6	10,4	6,0	16,7	30,0	30,0	23,3	5,4	41,6	25,0	24,1	3,4	10,3	62,1	2,3	4,2	2,0	61,5	15,4	23,1	–		
65-74		–	–	–	–	–	–	–	4,3	39,3	40,0	–	–	16,7	83,3	–	–	–	–	–	–	–		
Koulutusaste																								
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken		5,6	8,2	5,5	16,7	33,3	33,3	16,7	4,1	10,6	2,0	60,0	20,0	10,0	10,0	2,2	2,6	1,0	60,0	40,0	–	–		
Ammattikurssi		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5,7	52,2	3,0	40,0	40,0	–	20,0		
Ammattikoulu		9,2	13,4	4,0	28,6	33,3	4,8	33,3	2,8	18,7	20,0	14,3	28,6	–	57,1	4,8	6,7	2,5	50,0	10,0	30,0	10,0		
Ammatillinen opisto		6,8	10,0	5,0	28,6	23,8	33,3	14,3	5,0	36,3	27,5	25,0	–	12,5	62,5	5,4	4,6	3,0	40,0	40,0	20,0	–		
Korkeakoulututkinto (myös AMK)		12,1	11,9	5,0	22,5	32,5	32,5	12,5	7,8	36,5	20,0	18,5	14,8	14,8	51,9	4,8	3,9	2,5	50,0	31,3	12,5	6,3		
Sosioekonominen asema																								
Maatalousyrittäjä		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		
Muu yrittäjä		8,4	4,4	2,0	60,0	20,0	20,0	–	8,3	14,0	7,0	14,3	14,3	28,6	42,9	8,4	4,3	2,0	71,4	–	28,6	–		
Ylempi toimihenkilö		12,7	8,7	6,0	15,8	31,6	36,8	15,8	10,5	28,6	20,0	23,5	5,9	17,6	52,9	3,3	–	–	–	–	–	–		
Alempi toimihenkilö		9,3	7,3	5,0	21,1	36,8	31,6	10,5	5,7	35,8	25,0	23,1	15,4	–	61,5	4,0	1,8	2,0	88,9	11,1	–	–		
Työntekijä		10,4	14,5	5,0	21,9	34,4	15,6	28,1	–	–	–	–	–	–	–	6,7	19,1	5,0	21,1	42,1	21,1	15,8		
Eläkeläinen		–	–	–	–	–	–	–	5,0	60,9	65,0	8,3	–	8,3	83,3	–	–	–	–	–	–	–		
Työtön, lomautettu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		
Opiskelija		9,5	18,3	6,0	33,3	13,3	33,3	20,0	5,3	3,1	2,0	62,5	25,0	12,5	–	5,9	4,6	4,0	37,5	50,0	12,5	–		
Kotitaloutta hoitava tai muu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–		
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																								
<10000		7,0	12,0	8,0	27,8	16,7	27,8	27,8	5,5	20,5	10,0	40,0	6,7	6,7	46,7	4,7	28,5	3,0	27,3	36,4	18,2	18,2		
10000-24999		6,6	14,1	6,0	24,0	24,0	28,0	24,0	4,7	28,7	20,0	21,1	10,5	15,8	52,6	3,9	3,3	2,0	61,5	30,8	7,7	–		
25000-99999		13,5	6,6	5,0	21,7	39,1	30,4	8,7	6,7	31,5	10,0	9,1	36,4	9,1	45,5	3,2	3,2	3,0	33,3	66,7	–	–		
≥100000		8,2	14,4	5,0	22,6	35,5	19,4	22,6	4,2	39,2	15,0	25,0	6,3	18,8	50,0	5,6	4,7	2,5	50,0	20,0	25,0	5,0		
Asuinkunnan kuntamuoto																								
Kaupunkimainen kunta		9,5	12,1	5,0	20,0	35,0	25,0	20,0	5,3	36,4	22,5	17,6	14,7	11,8	55,9	5,0	12,0	3,0	43,8	31,3	18,8	6,3		
Taajaan asuttu kunta		4,4	12,8	6,0	30,8	15,4	30,8	23,1	2,9	33,4	18,0	10,0	20,0	20,0	50,0	3,8	2,6	2,0	60,0	40,0	–	–		
Maaseutumainen kunta		10,1	11,4	5,0	29,2	25,0	25,0	20,8	6,8	15,0	5,0	47,1	5,9	11,8	35,3	4,0	7,5	4,0	37,5	25,0	25,0	12,5		
Seutu																								
Hangon ja Tammisaaren seutu		4,4	16,4	10,0	12,5	12,5	31,3	43,8	5,2	27,1	20,0	28,6	9,5	9,5	52,4	3,4	27,2	2,0	54,5	18,2	9,1	18,2		
Turun seutu		8,7	14,3	5,0	26,0	30,0	22,0	22,0	4,9	31,4	10,0	27,6	6,9	17,2	48,3	5,3	4,5	3,0	46,4	28,6	21,4	3,6		
Vaasan seutu		11,7	6,0	5,0	25,8	38,7	29,0	6,5	4,9	29,1	7,5	16,7	33,3	8,3	41,7	4,4	3,9	3,0	41,7	50,0	8,3	–		

Tilasto 23. Motorisoitu liikkuminen luonnossa, moottorikelkkailu, mönkijäajelu, maastoautoilu, maastomootoripyöräily ja muu motorisoitu liikkuminen luonnossa.

	Moto- risoitu liikku- minen	Moottorikelkkailu							Mönkijääjelu							Maastoautoilu							Maastomoottoripyöräily									
	Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa							Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa						
	Osallis- tumis %	Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista				Ka	Med	Jakauma, % harrastajista										
				1-2	3-5	6-15	>15			1-2	3-5	6-15	>15			1-2	3-5	6-15	>15			1-2	3-5	6-15	>15							
Koko väestö	11,3	6,2	6,4	3,0	46,1	21,1	22,4	10,5	5,0	14,3	4,0	38,6	21,1	19,3	21,1	1,6	9,5	3,0	46,7	33,3	13,3	6,7	0,9	19,6	4,5	37,5	25,0	12,5	25,0			
Sukupuoli																																
Nainen	7,8	4,6	3,5	2,0	64,7	23,5	5,9	5,9	3,4	5,2	4,0	38,1	23,8	33,3	4,8	–	–	–	–	–	–	–	Muu motorisoitu liikkuminen (koko väestö)									
Mies	15,6	8,3	8,7	5,5	31,0	19,0	35,7	14,3	7,0	19,6	4,5	38,9	19,4	11,1	30,6	–	–	–	–	–	–	–										
Ikä																					Osallis- tumis %	Harrastuskertoja vuodessa										
15-24	24,7	14,9	3,9	2,5	50,0	25,0	25,0	–	6,9	19,0	4,0	44,4	22,2	11,1	22,2	–	–	–	–	–	–	–	Ka	Med	Jakauma, % harrastajista							
25-44	12,8	7,1	4,6	2,0	55,2	20,7	17,2	6,9	7,5	12,9	2,5	50,0	25,0	7,1	17,9	–	–	–	–	–	–	–			1-2	3-5	6-15	>15				
45-64	8,1	4,0	7,0	5,0	39,1	21,7	30,4	8,7	3,5	14,2	8,0	20,0	15,0	40,0	25,0	–	–	–	–	–	–	–	1,4	17,3	10,0	13,3	33,3	13,3	40,0			
65-74	4,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Koulutusaste																																
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	16,1	8,6	8,9	4,0	38,1	28,6	14,3	19,0	7,1	20,7	5,0	20,0	33,3	26,7	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Ammattikurssi	5,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Ammattikoulu	12,6	6,9	6,7	3,0	38,5	15,4	38,5	7,7	5,3	17,0	10,0	36,4	–	27,3	36,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Ammatillinen opisto	11,2	6,7	5,8	4,5	36,4	27,3	27,3	9,1	5,3	15,6	4,0	33,3	26,7	20,0	20,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	8,9	4,7	3,2	1,0	82,4	5,9	5,9	5,9	3,9	5,8	1,5	64,3	14,3	7,1	14,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Sosioekonominen asema																																
Maatalousyrittäjä	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Muu yrittäjä	14,4	6,7	5,2	2,0	66,7	16,7	–	16,7	11,1	13,3	7,0	30,0	20,0	20,0	30,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Ylempi toimihenkilö	15,1	8,1	3,9	2,0	64,3	21,4	7,1	7,1	8,1	10,8	5,0	36,4	27,3	18,2	18,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Alempi toimihenkilö	7,7	5,1	5,9	4,5	41,7	16,7	33,3	8,3	3,0	19,3	2,0	66,7	–	16,7	16,7	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Työntekijä	10,6	5,0	4,7	3,0	38,5	30,8	30,8	–	5,3	13,9	3,5	42,9	21,4	21,4	14,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Eläkeläinen	5,9	3,9	20,9	20,0	–	11,1	33,3	55,6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Työtön, lomautettu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Opiskelija	20,9	12,2	3,5	2,0	57,9	21,1	21,1	–	6,4	13,1	4,0	40,0	40,0	10,0	10,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Kotitaloutta hoitava tai muu	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																																
<10000	15,7	6,7	7,4	6,5	28,6	21,4	42,9	7,1	8,6	20,4	8,0	33,3	5,6	33,3	27,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
10000-24999	9,6	4,5	3,8	2,0	58,8	17,6	23,5	–	4,5	8,9	4,0	31,3	37,5	12,5	18,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
25000-99999	16,2	12,0	10,7	5,0	32,0	20,0	20,0	28,0	6,0	12,3	1,0	63,6	18,2	–	18,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
≥100000	7,9	4,7	2,6	2,0	63,2	26,3	10,5	–	2,9	15,4	5,0	27,3	27,3	27,3	18,2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Asuinkunnan kuntamuoto																																
Kaupunkimainen kunta	10,6	6,6	7,1	3,0	45,7	21,7	17,4	15,2	4,2	12,8	4,0	44,0	24,0	16,0	16,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Taajaan asuttu kunta	10,7	5,5	3,9	2,0	56,3	18,8	25,0	–	4,6	9,2	5,0	30,8	30,8	23,1	15,4	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Maaseutumainen kunta	14,6	6,2	7,4	5,0	30,8	23,1	38,5	7,7	8,1	20,8	9,0	33,3	11,1	22,2	33,3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Seutu																																
Hangon ja Tammisaaren seutu	10,6	3,3	3,4	1,5	60,0	20,0	20,0	–	6,3	18,6	6,0	30,0	15,0	30,0	25,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Turun seutu	7,6	3,7	2,8	2,0	63,6	22,7	13,6	–	3,5	10,5	3,5	40,0	25,0	20,0	15,0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			
Vaasan seutu	19,5	14,8	8,8	5,0	34,1	20,5	27,3	18,2	6,5	13,8	3,0	47,1	23,5	5,9	23,5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–			

Tilasto 24. Merelle, meren rannikolle tai saaristoon kohdistuvat veneily-, kävely-, mökkeily-, uinti-, oleskelu- ja kalastuskerrat keskimäärin vuodessa.

	Veneilykertoja merellä			Kävelykertoja merenrannalla tai meren jäällä			Mökkeilykertoja merenrannikolla tai saaristossa			Uintikertoja meressä			Oleskelu meren rannalla, merellä, meren saaristossa			Kalastuskertoja merellä		
	% kaikista veneily-kerroista	Veneily kertoja keskimäärin/v		% kaikista kävely-kerroista	Kävely kertoja keskimäärin/v		% kaikista mökkeily-kerroista	Mökkeily kertoja keskimäärin/v		% kaikista uinti kerroista	Uinti kertoja keskimäärin/v		% kaikista rannalla oleskelu kerroista	Kaikki oleskelu kerrat keskimäärin/v		% kaikista kalastus-kerroista	Kalastus kertoja keskimäärin/v	
		Ka	Med		Ka	Med		Ka	Med		Ka	Med		Ka	Med		Ka	Med
Koko väestö	78,9	21,6	10,0	34,5	36,6	12,0	83,7	41,4	20,0	81,7	24,5	10,0	60,2	24,9	10,0	78,1	20,0	10,0
Sukupuoli																		
Nainen	78,5	16,6	10,0	31,7	36,9	10,0	83,3	42,3	20,0	80,2	23,0	10,0	58,8	24,5	10,0	86,0	17,5	7,5
Mies	79,2	25,9	14,5	38,0	36,2	15,0	84,0	40,6	20,0	83,3	26,2	13,0	62,2	25,6	10,0	73,9	21,4	10,0
Ikä																		
15-24	74,5	16,1	5,0	34,4	20,7	9,0	79,4	15,3	10,0	75,2	15,4	10,0	58,7	18,8	10,0	73,6	15,7	8,5
25-44	76,7	21,9	10,0	31,6	24,1	10,0	81,9	28,7	14,0	78,8	17,9	10,0	57,4	18,8	10,0	76,8	15,7	8,0
45-64	80,4	22,4	11,5	35,9	46,2	20,0	86,3	57,7	45,0	86,1	32,8	18,0	62,2	31,3	13,0	80,6	22,1	10,0
65-74	90,3	29,2	15,0	38,7	57,8	20,0	86,8	68,9	55,0	84,8	29,3	20,0	71,6	44,6	15,0	75,8	30,8	25,0
Koulutusaste																		
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	75,6	19,0	8,0	37,9	35,5	10,0	81,7	29,7	10,0	78,4	19,2	10,0	58,2	18,1	10,0	75,7	18,2	7,5
Ammattikurssi	82,0	42,4	21,0	34,5	47,3	20,0	92,4	64,0	43,5	85,8	41,2	20,0	68,2	33,7	13,5	87,7	45,8	25,0
Ammattikoulu	80,4	26,5	15,0	36,0	32,3	15,0	81,8	37,8	15,0	84,4	19,7	10,0	52,2	21,6	9,0	79,2	21,5	17,5
Ammatillinen opisto	76,4	18,9	10,0	33,0	44,3	15,0	84,9	51,8	30,0	82,9	26,0	12,0	63,5	31,0	15,0	76,2	20,0	10,0
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	81,6	18,7	10,0	33,5	30,5	10,0	83,4	37,8	20,5	80,5	26,3	13,0	61,1	24,1	10,0	78,5	13,6	8,0
Sosioekonominen asema																		
Maatalousyrittäjä	93,3	4,8	2,0	–	–	–	67,8	27,6	20,0	88,3	15,3	5,0	–	–	–	–	–	–
Muu yrittäjä	73,3	19,0	12,5	35,1	30,9	12,0	85,9	40,3	27,5	89,2	30,9	20,0	53,9	33,9	10,0	77,1	19,7	13,0
Ylempi toimihenkilö	82,6	17,6	10,0	33,2	32,3	11,5	86,8	47,2	30,0	83,5	26,0	15,0	63,8	27,6	15,0	72,6	17,1	10,0
Alempi toimihenkilö	76,7	18,5	10,0	29,0	22,8	10,0	80,7	37,8	15,0	81,5	21,3	10,0	59,3	21,2	10,0	81,8	14,2	6,0
Työntekijä	76,7	28,8	16,0	37,2	34,2	10,0	82,6	27,8	14,0	79,6	22,9	10,0	58,9	18,8	10,0	78,0	20,0	12,0
Eläkeläinen	90,1	30,5	15,0	42,1	67,7	30,0	91,0	87,6	70,0	85,7	37,0	30,0	67,6	44,1	18,5	84,1	35,3	25,0
Työtön, lomautettu	–	9,0	4,5	41,6	65,4	22,0	85,2	49,2	20,0	82,5	17,5	5,0	63,7	26,4	7,5	71,8	7,7	6,5
Opiskelija	74,2	14,9	5,0	30,0	18,1	5,0	77,1	15,7	10,0	76,0	15,7	10,0	56,7	16,5	10,0	68,5	12,7	6,5
Kotitaloutta hoitava tai muu	73,4	22,8	26,0	35,6	126,8	17,5	89,0	99,6	60,0	85,6	33,2	15,0	85,6	58,6	35,0	–	–	–
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																		
<10000	81,8	23,8	11,5	39,5	51,1	15,0	82,9	37,4	20,0	82,9	29,2	15,0	54,7	31,9	12,5	81,3	24,3	15,0
10000-24999	73,9	18,3	10,0	31,2	30,3	12,0	86,8	43,1	20,0	84,6	23,3	12,5	63,8	22,2	10,0	79,1	18,4	10,0
25000-99999	76,1	24,0	10,0	39,7	43,3	20,0	82,7	50,0	30,0	78,2	25,1	11,0	59,9	29,2	15,0	72,4	18,1	10,0
≥100000	84,9	22,5	10,0	31,3	29,5	10,0	81,7	37,2	11,0	80,0	23,2	10,0	59,5	21,5	10,0	78,8	19,8	5,0
Asuinkunnan kuntamuoto																		
Kaupunkimainen kunta	81,0	22,7	10,0	36,7	39,9	12,0	81,9	41,0	15,0	81,0	25,3	10,0	59,1	27,0	10,0	77,0	19,8	9,0
Taajaan asuttu kunta	73,8	15,9	10,0	30,7	28,1	10,0	88,2	43,2	20,0	82,0	20,9	10,0	62,6	21,9	12,0	79,4	13,6	10,0
Maaseutumainen kunta	79,6	25,6	15,5	32,2	37,9	12,0	84,1	41,6	20,0	83,6	28,1	15,0	59,9	23,2	12,0	79,8	28,6	15,0
Seutu																		
Hangon ja Tammisaaren seutu	80,8	21,5	10,0	35,6	42,5	15,0	85,8	42,3	20,0	86,4	28,2	15,0	57,8	28,7	15,0	81,8	21,1	12,0
Turun seutu	80,8	22,2	10,0	32,2	31,0	10,0	82,9	38,8	15,0	80,5	23,7	10,0	61,6	23,7	10,0	76,2	21,3	7,0
Vaasan seutu	73,3	20,8	10,0	36,9	39,0	15,0	83,0	45,1	25,0	78,2	21,5	10,0	60,7	26,6	14,0	76,4	16,8	10,0

Tilasto 25. Merelle, meren rannikolle tai saaristoon kohdistuvat hiihto- ja luistelukerrat keskimäärin vuodessa.

	Hiihtokertoja merenrannalla tai meren jäällä			Luistelukertoja meren jäällä		
	% kaikista veneily- kerroista	Veneily kertoja keskimäärin/v		% kaikista luistelu kerroista	Luistelu kertoja keskimäärin/v	
		Ka	Med		Ka	Med
Koko väestö	55,6	5,9	4,0	89,7	5,9	4,0
Sukupuoli						
Nainen	56,7	4,5	3,0	98,1	4,5	3,0
Mies	54,6	7,3	5,0	84,3	7,3	5,0
Ikä						
15-24	51,2	3,9	3,0	–	3,9	3,0
25-44	58,3	5,7	3,0	92,0	5,7	3,0
45-64	49,9	5,8	5,0	79,2	5,8	5,0
65-74	75,8	7,9	6,0	–	7,9	6,0
Koulutusaste						
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	56,3	5,4	3,0	90,0	5,4	3,0
Ammattikurssi	86,3	16,5	15,0	–	16,5	15,0
Ammattikoulu	–	–	–	–	–	–
Ammatillinen opisto	48,7	5,8	5,0	76,7	5,8	5,0
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	59,0	4,5	3,0	100,0	4,5	3,0
Sosioekonominen asema						
Maatalousyrittäjä	–	–	–	–	–	–
Muu yrittäjä	67,3	8,7	5,5	–	8,7	5,5
Ylempi toimihenkilö	53,7	6,2	5,0	–	6,2	5,0
Alempi toimihenkilö	39,2	3,1	2,0	100,0	3,1	2,0
Työntekijä	55,7	6,5	5,0	84,2	6,5	5,0
Eläkeläinen	59,4	7,8	6,0	–	7,8	6,0
Työtön, lomautettu	–	–	–	–	–	–
Opiskelija	58,0	3,6	3,0	–	3,6	3,0
Kotitaloutta hoitava tai muu	–	–	–	–	–	–
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta						
<10000	59,9	7,5	4,0	66,0	7,5	4,0
10000-24999	57,4	6,0	4,5	93,8	6,0	4,5
25000-99999	51,0	5,3	4,0	–	5,3	4,0
≥100000	56,6	5,5	3,0	100,0	5,5	3,0
Asuinkunnan kuntamuoto						
Kaupunkimainen kunta	54,3	5,9	4,0	100,0	5,9	4,0
Taajaan asuttu kunta	52,9	5,4	4,0	–	5,4	4,0
Maaseutumainen kunta	61,4	6,5	4,0	72,5	6,5	4,0
Seutu						
Hangon ja Tammisaaren seutu	65,2	7,4	5,0	75,7	7,4	5,0
Turun seutu	55,2	5,4	3,0	94,4	5,4	3,0
Vaasan seutu	51,4	5,4	4,0	–	5,4	4,0

Tilasto 26. Tyypillinen ulkoilukerta merellä, meren rannalla tai saaristossa, etäisyys retken lähtöpaikkaan tai kohteeseen.

Harrastus	Etäisyys harrastuksen lähtöpaikkaan tai kohteeseen (km)							
	Koko väestö		Hangon ja Tammisaaren seutu		Turun seutu		Vaasan seutu	
	ka	med	ka	med	ka	med	ka	med
Kävely	3,6	1,0	2,3	1,0	5,6	1,0	2,2	0,5
Mökkeily	72,5	42,0	65,3	35,0	80,4	55,0	66,2	30,0
Veneily, matka venerantaan	9,5	0,8	4,9	0,5	10,7	1,0	13,6	1,0
Uinti	8,1	1,5	5,6	1,0	9,3	2,0	9,3	2,0
Rannalla oleskelu	8,7	2,8	6,4	2,0	10,5	6,0	8,6	2,0
Kalastus	10,9	1,0	6,9	1,0	7,5	1,0	21,1	1,0
Hiihto	2,5	0,6	1,3	0,6	1,6	0,1	3,7	0,9
Luistelu	5,3	1,5	7,4	2,0	3,2	1,0	–	–

Tilasto 27. Lähiulkoilu, aluetyyppi.

	Kaikki lähiulkoilukerrat			Aluetyyppi								Kohteessa on merenrantaa %
				Kunnan ulkoilualue, -reitti tai suoja-alue		Valtion alue, kansallispuisto tai erämää		Yksityismaa tai muu		Oma vapaa-ajan asunto, metsä- tai maatila		
	Osallistujista, %	Osallistujia, %	Ulkoilukertoja, ka	Osallistujista, %	Ulkoilukertoja, ka	Osallistujista, %	Ulkoilukertoja, ka	Osallistujista, %	Ulkoilukertoja, ka	Osallistujista, %	Ulkoilukertoja, ka	
Koko väestö	100,0	95,0	154,5	100,0	74,0	100,0	8,7	100,0	48,2	100,0	24,1	47,6
Sukupuoli												
Nainen	54,9	95,0	167,3	58,8	85,4	49,3	8,4	54,0	51,6	49,0	23,1	43,6
Mies	45,1	95,0	139,0	41,2	61,2	50,7	8,9	46,0	43,9	51,0	24,7	52,5
Ikä												
15-24	12,4	94,1	140,9	10,0	53,5	9,9	6,2	18,4	64,0	10,7	18,7	35,5
25-44	35,0	97,4	137,2	35,5	66,4	42,3	9,3	39,6	47,7	23,5	14,3	42,6
45-64	42,4	93,2	163,0	43,2	80,7	38,0	8,4	33,0	39,9	54,1	32,9	52,4
65-74	10,2	95,7	195,3	11,3	100,6	9,9	10,4	9,0	55,3	11,7	34,0	59,2
Koulutusaste												
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	19,1	92,1	144,0	15,6	56,1	15,7	6,6	24,9	58,6	20,0	23,3	39,8
Ammattikurssi	7,5	93,3	150,3	7,6	74,3	10,0	11,3	7,7	50,1	5,6	17,8	58,5
Ammattikoulu	18,9	95,7	151,0	18,6	71,1	27,1	12,1	20,3	50,1	16,9	20,9	47,3
Ammatillinen opisto	26,0	95,7	168,1	28,4	89,0	22,9	8,3	20,5	41,8	28,2	28,6	53,0
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	28,5	96,3	153,1	29,7	76,3	24,3	7,3	26,7	44,1	29,2	24,3	45,5
Sosioekonominen asema												
Maatalousyrittäjä	0,7	90,0	75,9	–	–	–	–	–	–	2,6	42,2	33,3
Muu yrittäjä	6,7	95,6	145,8	4,5	50,5	10,1	13,1	5,4	39,3	12,4	44,9	61,0
Ylempi toimihenkilö	13,8	96,2	142,1	13,4	66,1	13,0	7,4	12,9	41,5	17,1	27,3	50,6
Alempi toimihenkilö	17,1	94,4	142,0	27,3	71,2	29,0	8,7	27,6	46,7	20,2	17,0	40,0
Työntekijä	25,9	94,8	165,1	20,2	92,0	11,6	6,1	15,0	43,0	15,0	22,1	46,4
Eläkeläinen	18,2	95,5	191,4	18,6	94,8	18,8	11,1	16,3	55,8	19,2	31,6	60,5
Työtön, lomautettu	2,9	90,2	134,2	2,8	65,2	–	–	3,1	46,0	–	–	52,6
Opiskelija	12,6	95,8	134,0	11,7	58,6	8,7	5,0	15,8	50,7	10,4	16,7	31,2
Kotitaloutta hoitava tai muu	2,1	90,0	173,2	1,3	57,7	–	–	3,1	86,6	–	–	46,2
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta												
<10000	19,0	94,9	167,6	15,5	65,6	20,0	10,0	20,6	56,8	25,4	34,9	63,6
10000-24999	30,8	94,0	155,2	29,6	71,9	35,7	10,3	33,6	52,4	25,9	20,5	46,7
25000-99999	17,0	95,1	155,4	17,9	77,0	12,9	6,5	16,1	46,1	20,2	28,3	54,0
≥100000	33,2	95,7	144,4	37,0	77,3	31,4	7,8	29,7	40,4	28,5	19,4	34,4
Asuinkunnan kuntamuoto												
Kaupunkimainen kunta	57,8	95,5	152,2	64,5	81,3	52,9	7,9	52,3	43,2	52,3	21,5	47,5
Taajaan asuttu kunta	23,3	93,1	158,6	20,1	66,0	22,9	8,9	27,1	57,4	25,4	27,2	46,1
Maaseutumainen kunta	18,9	95,6	153,9	15,4	59,6	24,3	11,1	20,6	51,5	22,3	28,2	47,9
Seutu												
Hangon ja Tammisaaren seutu	27,7	94,2	175,7	24,1	73,6	26,8	9,6	33,2	66,2	27,0	26,9	61,9
Turun seutu	48,2	95,4	146,2	54,2	78,8	52,1	8,9	43,5	41,0	37,8	17,9	38,6
Vaasan seutu	24,1	95,1	147,0	21,8	62,9	21,1	7,2	23,3	44,4	35,2	33,1	48,3

Tilasto 28. Lähiulkoilu, aluetyyppi, harrastus ja ulkoilu-aika.

	Alueet, yhteensä	Aluetyyppi			
		Kunnan ulkoilualue, -reitti tai suojelualue	Valtion alue, kansallispuisto tai erämaa	Yksityismaa tai muu	Oma vapaa-ajan asunto, metsä- tai maatila
	% kerroista / aktiviteetti	% lähiulkoilukerroista / alue			
Ulkoiluharrastus					
Kaikki lähiulkoilu	100,0	47,9	5,6	30,9	15,6
Kuntokävely, kävelylenkkeily	47,7	59,5	4,2	26,3	10,0
Koiran ulkoiluttaminen	13,0	51,6	3,7	32,3	12,4
Juoksulenkkeily	5,4	59,7	4,5	26,9	9,0
Pyöräily	4,4	43,6	9,1	45,5	1,8
Mökkeily	2,3	14,3	3,6	7,1	75,0
Maastohiihto	2,2	66,7	3,7	22,2	7,4
Muut	25,0	25,0	9,7	39,9	25,3
Ulkoilu-aika					
alle 1 h	48,8	51,4	30,8	53,3	41,6
1,1 - 2,0 h	31,0	36,5	23,1	26,9	24,9
2,1 - 4,0 h	9,9	8,8	10,8	7,6	15,0
yli 4 h	10,3	3,3	35,4	12,2	18,5

Tilasto 29. Luontomatkoja vuodessa

	Luontomatkat, yhteensä			Matkan kohde							
				Vapaa-ajan asunto		Luontoharrastusmatka		Lapin matka		Kansallispuisto	Maatilalomaa
	Meren rannikolla	Mualla	Meren rannikolle	Muualle	Talvella	Kesällä/Syksyllä					
	Osallistujista, %	Osallistujia, %	Matkoja/vuosi	Osallistujia kaikista vastaajista % *							
Koko väestö	100,0	43,2	8,9	24,4	18,9	10,0	8,4	10,8	7,4	5,5	0,7
Sukupuoli											
Nainen	54,8	43,0	9,4	24,3	20,6	10,2	9,4	11,2	6,6	6,1	–
Mies	45,2	43,4	8,3	24,4	16,9	9,7	7,1	10,4	8,4	4,7	–
Ikä											
15-24	11,5	39,8	6,4	21,1	18,0	7,6	10,5	12,9	5,8	4,1	–
25-44	36,8	46,8	7,5	25,1	23,8	10,1	8,8	13,3	5,2	6,2	–
45-64	42,0	41,8	11,1	25,1	16,4	10,7	7,6	9,9	9,2	5,7	–
65-74	9,8	40,8	7,6	22,9	14,6	9,1	7,7	4,2	9,2	3,5	–
Koulutusaste											
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	17,6	38,2	8,0	19,3	15,8	10,3	9,2	10,3	6,6	4,8	–
Ammattikurssi	5,9	33,3	15,4	17,0	19,8	6,7	–	–	4,8	4,8	–
Ammattikoulu	19,6	44,4	6,0	25,7	21,0	13,0	9,6	10,0	8,8	4,2	–
Ammatillinen opisto	27,4	45,6	9,8	26,5	18,3	9,3	7,6	11,0	11,3	6,5	–
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	29,6	46,2	9,6	26,6	20,3	9,0	9,0	14,2	4,2	6,1	–
Sosioekonominen asema											
Maatalousyrittäjä	0,7	40,0	1,0	–	–	–	–	–	–	–	–
Muu yrittäjä	6,2	40,4	12,8	30,3	11,2	12,4	7,9	10,1	7,9	–	–
Ylempi toimihenkilö	16,4	51,9	13,0	32,4	18,9	9,2	7,0	16,8	5,9	5,9	–
Alempi toimihenkilö	19,1	47,9	7,2	25,6	23,9	12,8	12,0	13,2	7,7	7,3	–
Työntekijä	24,6	40,3	6,9	23,7	20,4	7,8	5,6	7,8	6,4	4,8	–
Eläkeläinen	16,6	39,9	9,8	21,9	14,6	10,2	8,2	6,6	11,9	4,5	–
Työtön, lomautettu	2,7	39,0	10,9	14,6	19,5	–	–	12,2	–	–	–
Opiskelija	11,8	40,6	7,7	18,8	17,5	8,2	12,9	14,1	5,9	6,5	–
Kotitaloutta hoitava tai muu	1,9	36,7	1,7	–	23,3	20,0	–	–	–	–	–
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta											
<10000	18,5	41,9	5,7	22,1	15,3	8,5	5,4	9,2	8,5	3,5	–
10000-24999	27,2	38,0	7,7	22,7	16,1	9,7	9,7	8,8	5,5	6,4	–
25000-99999	19,7	50,2	10,5	29,4	21,6	11,7	10,0	16,9	13,4	5,6	–
≥100000	34,5	46,2	11,2	25,2	23,0	10,2	8,0	10,7	5,7	5,5	–
Asuinkunnan kuntamuoto											
Kaupunkimainen kunta	60,7	46,2	10,0	25,4	21,8	10,3	7,9	12,2	8,2	5,2	–
Taajaan asuttu kunta	20,2	36,7	7,7	21,9	15,4	7,4	8,6	9,6	4,3	6,2	–
Maaseutumainen kunta	19,0	44,1	7,3	25,4	15,7	12,2	9,4	8,7	9,4	5,1	–
Seutu											
Hangon ja Tammisaaren seutu	23,8	35,9	6,6	20,3	13,4	8,7	5,6	7,4	5,6	4,3	–
Turun seutu	48,6	44,3	9,9	23,9	22,2	11,0	9,2	10,6	6,2	5,7	–
Vaasan seutu	27,7	49,5	9,4	30,1	19,0	9,4	10,0	15,4	12,1	6,3	–

* Vastaja on voinut valita myös useamman vaihtoehdon

Tilasto 30. Etäisyys rakennettuun puistoon, metsään, laajemmalle ulkoilualueelle ja meren rannalle.

		Etäisyys lähimpään (km)							
		rakennettuun puistoon		metsään		laajemmalle ulkoilualueelle		meren rannalle	
		Ka	Med	Ka	Med	Ka	Med	Ka	Med
Koko väestö		2,9	1,0	1,2	0,4	3,1	1,0	4,3	2,0
Sukupuoli									
Nainen		2,6	1,0	1,3	0,4	3,1	1,0	4,5	3,0
Mies		3,2	1,0	1,1	0,4	3,2	1,0	4,0	2,0
Ikä									
15-24		2,8	1,0	1,4	0,5	2,9	2,0	5,1	3,0
25-44		3,5	1,0	1,1	0,4	3,4	1,5	4,8	3,0
45-64		2,7	0,7	1,1	0,3	3,1	1,0	3,8	2,0
65-74		2,2	0,5	1,9	0,5	2,9	1,0	3,8	1,1
Koulutusaste									
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken		2,5	1,0	1,5	0,5	3,5	2,0	4,7	3,0
Ammattikurssi		3,7	1,0	1,0	0,5	4,3	1,0	5,4	2,5
Ammattikoulu		2,9	1,0	0,8	0,2	3,0	1,1	4,2	2,2
Ammatillinen opisto		3,5	1,0	1,1	0,2	2,8	1,0	4,0	2,0
Korkeakoulutkinto (myös AMK)		2,4	0,5	1,4	0,5	3,0	1,0	4,0	2,0
Sosioekonominen asema									
Maatalousyrittäjä		18,2	17,0	0,2	0,0	10,0	1,0	7,3	5,5
Muu yrittäjä		3,8	1,0	0,7	0,2	3,0	1,0	4,7	2,0
Ylempi toimihenkilö		3,1	0,7	1,1	0,3	2,6	1,0	3,2	2,0
Alempi toimihenkilö		3,2	1,0	1,0	0,5	3,3	2,0	4,5	2,3
Työntekijä		2,9	1,0	0,9	0,3	2,9	1,5	4,4	2,2
Eläkeläinen		2,3	0,5	1,8	0,5	3,3	1,0	3,7	1,2
Työtön, lomautettu		2,6	0,6	1,2	0,5	3,6	1,0	4,2	3,0
Opiskelija		2,6	1,0	1,6	0,8	3,6	2,0	5,4	3,0
Kotitaloutta hoitava tai muu		1,5	1,0	1,3	0,3	2,8	2,0	4,5	3,0
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta									
<10000		6,5	1,0	0,6	0,2	3,7	1,0	3,0	1,0
10000-24999		3,4	1,0	0,8	0,1	2,7	1,0	4,3	2,0
25000-99999		1,5	0,8	1,3	0,6	2,7	2,0	2,4	1,0
≥100000		1,6	0,5	1,9	0,7	3,6	2,0	6,0	5,0
Asuinkunnan kuntamuoto									
Kaupunkimainen kunta		1,6	0,5	1,6	0,5	3,1	1,5	4,2	2,5
Taajaan asuttu kunta		4,2	1,0	0,8	0,2	2,8	1,0	4,5	2,0
Maaseutumainen kunta		6,3	1,0	0,6	0,1	3,9	1,0	4,2	3,0
Seutu									
Hangon ja Tammisaaren seutu		5,4	1,0	0,7	0,2	3,3	1,0	2,7	1,0
Turun seutu		1,6	0,5	1,5	0,5	3,3	2,0	5,3	4,0
Vaasan seutu		2,9	1,0	1,2	0,5	2,7	1,0	4,3	2,0

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Esimerkkejä ulkoilutilastojen keskivirheistä.	90
Taulukko 2. Kuntien elinkeinorakenne toimialoittain.	91
Taulukko 3. Väestön ikäjakauma ja äidinkieli.....	91
Taulukko 4. Väestömäärän kehitys Hangon-Tammisaaren, Turun ja Vaasan seuduilla vuosina 2008-2040, sukupuolen ja iän mukaan. Lähde: SVT Väestöennuste 2007–2040.	92

Taulukko 1. Esimerkkejä ulkoilutilastojen keskvirheistä.

Esimerkkejä ulkoilutilastojen keskvirheistä																
	Havaintojen lukumäärä	Virkistysuinti			Sienestys			Sauvakävely			Virvelöinti, uistelu			Melonta		
		Osallistujia	Osallistumis %	Keskivirhe, %-yksikköä	Osallistujia	Osallistumis %	Keskivirhe, %-yksikköä	Osallistujia	Osallistumis %	Keskivirhe, %-yksikköä	Osallistujia	Osallistumis %	Keskivirhe, %-yksikköä	Osallistujia	Osallistumis %	Keskivirhe, %-yksikköä
Koko väestö	1414	971	69,6	1,2	684	48,7	1,3	459	32,5	1,3	291	20,9	1,1	123	8,8	0,8
Sukupuoli																
Nainen	778	548	71,4	1,6	396	51,3	1,8	329	42,3	1,8	74	9,7	1,1	63	8,2	1,0
Mies	636	423	67,2	1,9	288	45,6	2,0	130	20,4	1,6	217	34,6	1,9	60	9,5	1,2
Ikä																
15-24	176	146	83,9	2,8	49	28,2	3,8	29	16,5	2,8	41	23,6	3,2	28	16,1	2,8
25-44	470	348	74,4	2,0	209	44,6	2,3	123	26,2	2,0	98	21	1,9	45	9,6	1,4
45-64	608	396	65,7	1,9	340	56,1	2,0	242	39,8	2,0	121	20,2	1,6	47	7,8	1,1
65-74	160	81	53,6	4,1	86	56,2	4,0	65	40,6	3,9	31	20,7	3,3	3	2	1,1
Koulutusaste																
Ei ammatillista koulutusta tai koulutus kesken	285															
Ammattikurssi	112															
Ammattikoulu	266															
Ammatillinen opisto	359															
Korkeakoulututkinto (myös AMK)	387															
Sosioekonominen asema																
Maatalousyrittäjä	10															
Muu yrittäjä	90															
Ylempi toimihenkilö	185															
Alempi toimihenkilö	234															
Työntekijä	362															
Eläkeläinen	269															
Työtön, lomautettu	41															
Opiskelija	175															
Kotitaloutta hoitava tai muu	32															
Asuinkunnan kuntakoko, asukasta																
<10000	270															
10000-24999	429															
25000-99999	238															
≥100000	451															
Asuinkunnan kuntamuoto																
Kaupunkimainen kunta	797															
Taajaan asuttu kunta	329															
Maaseutumainen kunta	262															
Seutu																
Hangon ja Tammisaaren seutu	404															
Turun seutu	668															
Vaasan seutu	342															

Taulukko 2. Kuntien elinkeinorakenne toimialoitain.

	Palvelut, %	Jalostus, %	Maa- ja metsä- talous, %	Muu, %
Hanko	61,5	37,1	0,5	0,9
Inkoo	70,7	20,7	6,4	2,2
Tammisaari	69,3	24,6	4,4	1,7
Särkisalo	50,9	33,7	13,7	1,7
Västernärjärd	63,0	23,2	10,3	3,5
Kaarina	71,6	26,6	0,7	1,1
Naantali	71,1	26,6	0,5	1,8
Piikkiö	65,6	30,4	2,6	1,4
Raisio	66,8	31,9	0,3	1,0
Turku	75,4	22,6	0,5	1,5
Maalahti	60,4	25,0	13,3	1,3
Mustasaari	67,7	25,2	5,6	1,5
Vaasa	72,2	26,2	0,4	1,2

Tilastojen vertailutietopankki 2004, Kunnat.net – kuntatiedon keskus.

Taulukko 3. Väestön ikäjakauma ja äidinkieli.

	Ikäjakauma, %			Äidinkieli, %		
	0-14	15-64	65-	suomi	ruotsi	muu
Hanko	15,4	66,4	18,2	53,6	43,8	2,6
Inkoo	18,5	64,3	17,3	40,4	57,1	2,5
Tammisaari	16,2	62,6	21,2	16,9	81,2	1,9
Särkisalo	14,0	57,7	28,3	87,7	10,8	1,5
Västernärjärd	15,0	59,4	25,7	11,4	87,7	0,9
Kaarina	20,2	66,1	13,6	93,2	4,2	2,6
Naantali	18,2	66,5	15,3	97,4	1,5	1,1
Piikkiö	21,0	65,1	13,9	97,0	1,7	1,3
Raisio	18,1	66,5	15,4	95,1	1,3	3,6
Turku	13,3	69,4	17,3	88,4	5,2	6,4
Maalahti	14,8	61,8	23,4	9,1	88,6	2,3
Mustasaari	19,7	64,1	16,2	28,6	70,5	0,9
Vaasa	16,2	67,2	16,6	70,3	24,8	4,8

Väestö iän, kielen ja sukupuolen mukaan alueittain 1990–2007 (SVT: Väestörakenne 2008b).

Taulukko 4. Väestömäärän kehitys Hangon-Tammisaaren, Turun ja Vaasan seuduilla vuosina 2008-2040, sukupuolen ja iän mukaan. Lähde: SVT Väestöennuste 2007–2040.

15-74 -vuotiaita, väestöennuste								
	2008	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040
Kaikki kolme aluetta	273 733	275 496	280 603	280 460	275 606	274 150	274 187	273 646
Naiset	139 573	140 825	142 619	142 285	139 337	138 157	137 805	137 181
Miehet	134 160	134 559	137 984	138 175	136 269	135 993	136 382	136 465
15-24 vuotta	47 388	47 443	46 698	43 873	44 179	45 663	45 864	45 928
25-44 vuotta	96 891	96 688	96 578	99 407	97 846	95 489	95 142	94 179
45-64 vuotta	97 589	97 544	92 933	89 129	88 904	88 892	88 896	91 595
65-74 vuotta	31 865	34 721	44 394	48 051	44 677	44 106	44 488	41 944
Hangon ja Tammisaaren seutu	23 602	23 872	24 166	24 196	23 745	23 747	23 744	23 622
Naiset	11 622	11 748	11 901	11 895	11 629	11 578	11 521	11 433
Miehet	11 980	12 124	12 265	12 301	12 116	12 169	12 223	12 189
15-24 vuotta	3 262	3 231	3 087	2 947	3 009	3 067	3 083	3 076
25-44 vuotta	7 191	7 090	6 948	7 036	6 971	6 874	6 839	6 741
45-64 vuotta	9 640	9 636	9 141	9 056	9 017	8 879	8 809	8 997
65-74 vuotta	3 509	3 915	4 990	5 157	4 748	4 927	5 013	4 808
Turun seutu	188 998	190 863	193 926	193 465	189 618	188 470	188 433	188 017
Naiset	97 808	98 746	100 135	99 759	97 449	96 566	96 345	95 919
Miehet	91 190	92 005	93 791	93 706	92 169	91 904	92 088	92 098
15-24 vuotta	33 246	33 349	33 101	30 756	30 627	31 665	31 733	31 878
25-44 vuotta	68 056	67 857	67 760	69 863	68 763	67 040	66 900	66 172
45-64 vuotta	66 490	66 463	63 015	60 249	59 998	59 868	59 843	61 774
65-74 vuotta	21 206	23 194	30 050	32 597	30 230	29 897	30 160	28 193
Vaasan seutu	61 133	60 761	62 511	62 799	62 243	61 933	62 010	62 007
Naiset	30 143	30 331	30 583	30 631	30 259	30 013	29 939	29 829
Miehet	30 990	30 430	31 928	32 168	31 984	31 920	32 071	32 178
15-24 vuotta	10 880	10 863	10 510	10 170	10 543	10 931	11 048	10 974
25-44 vuotta	21 644	21 741	21 870	22 508	22 112	21 575	21 403	21 266
45-64 vuotta	21 459	21 445	20 777	19 824	19 889	20 145	20 244	20 824
65-74 vuotta	7 150	7 612	9 354	10 297	9 699	9 282	9 315	8 943